

I. Úplné znění zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, s vyznačením navrhovaných změn

Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance,

ve znění změn provedených zákonem č. 60/1993 Sb., zákonem č. 15/1998 Sb., zákonem č. 442/2000 Sb., nálezem Ústavního soudu vyhlášeným pod č. 278/2001 Sb., zákonem č. 482/2001 Sb., zákonem č. 127/2002 Sb., zákonem č. 257/2004 Sb., zákonem č. 377/2005 Sb., zákonem č. 57/2006 Sb., zákonem č. 62/2006 Sb., zákonem č. 230/2006 Sb., zákonem č. 160/2007 Sb., zákonem č. 36/2008 Sb., zákonem č. 124/2008 Sb., zákonem č. 254/2008 Sb., zákonem č. 281/2009 Sb., zákonem 285/2009 Sb., zákonem č. 295/2009 Sb., zákonem č. 145/2010 Sb., zákonem č. 156/2010 Sb., zákonem č. 41/2011 Sb., zákonem č. 92/2011 Sb., zákonem č. 136/2011 Sb., zákonem č. 139/2011 Sb., zákonem č. 357/2011 Sb., zákonem č. 428/2011 Sb. a zákona č. .../2012 Sb. (znění účinné od 1. ledna 2012):

**ČÁST PRVNÍ
ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ**

§ 1

(1) Česká národní banka je ústřední bankou České republiky a orgánem vykonávajícím dohled nad finančním trhem.

~~(2) Česká národní banka je právnickou osobou, která má postavení veřejnoprávního subjektu se sídlem v Praze; nezapisuje se do obchodního rejstříku.~~

(2) Česká národní banka je právnickou osobou se sídlem v Praze.

(3) České národní bance jsou svěřeny kompetence správního úřadu v rozsahu stanoveném tímto zákonem a ~~zvláštními~~ **jinými** právními předpisy.¹⁾

~~(4) Česká národní banka hospodaří samostatně s odbornou péčí s majetkem, který jí byl svěřen státem.~~

¹⁾ Například zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon.

§ 1a

Česká národní banka je součástí Evropského systému centrálních bank podle Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva“) a podle Protokolu o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky (dále jen „Statut“)²¹⁾ a podílí se na plnění cílů a úkolů Evropského systému centrálních bank.

²¹⁾ **Smlouva o fungování Evropské unie (konsolidované znění), Protokoly – Protokol (č. 4) o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky.**

CELEX 12010E282

CELEX 12010E/PRO/04

§ 2

(1) Hlavním cílem České národní banky je péče o cenovou stabilitu. **Česká národní banka zároveň pečuje o finanční stabilitu a o bezpečné fungování finančního systému v České republice.** Pokud tím není dotčen její hlavní cíl, Česká národní banka podporuje obecnou hospodářskou politiku vlády vedoucí k udržitelnému hospodářskému růstu **a obecné hospodářské politiky v Evropské unii se záměrem přispět k dosažení cílů Evropské unie.** Česká národní banka jedná v souladu se zásadou otevřeného tržního hospodářství.

CELEX 12010E127

CELEX 12010E/PRO/04

(2) ~~V souladu se svým hlavním cílem~~ Česká národní banka **plní tyto úkoly:**

- a) určuje měnovou politiku,
- b) vydává bankovky a mince,
- c) řídí peněžní oběh, platební styk a zúčtování bank, poboček zahraničních bank a spořitelních a úvěrních družstev, pečuje o jejich plynulost a hospodárnost a podílí se na zajištění bezpečnosti, spolehlivosti a efektivnosti platebních **a vypořádacích** systémů a na jejich rozvoji,
- d) vykonává dohled nad osobami působícími na finančním trhu (§ 44 odst. 1), ~~provádí analýzy vývoje finančního systému, pečuje o bezpečné fungování a rozvoj finančního trhu v České republice a přispívá ke stabilitě jejího finančního systému jako celku,~~
- e) **vytváří makrobezpečnostní politiku tím, že rozpoznává, sleduje a posuzuje rizika ohrožení stability finančního systému a v zájmu předcházení vzniku nebo snižování těchto rizik přispívá prostřednictvím svých pravomocí k odolnosti finančního systému a udržení finanční stability; v případě potřeby spolupracuje na tvorbě makrobezpečnostní politiky s příslušnými orgány státu,**
~~-ef) provádí další činnosti podle tohoto zákona a podle zvláštních jiných právních předpisů¹⁾.~~

~~(3) Česká národní banka při plnění svých úkolů spolupracuje s ústředními bankami jiných států, orgány dohledu nad finančními trhy jiných států a s mezinárodními finančními organizacemi a mezinárodními organizacemi zabývajícími se dohledem nad bankami, institucemi elektronických peněz a finančními trhy.~~

(3) Česká národní banka při plnění svých úkolů spolupracuje a v rámci své působnosti sjednává dohody s ústředními bankami jiných států, zahraničními orgány zabývajícími se dohledem nad finančním trhem, s mezinárodními finančními organizacemi a mezinárodními organizacemi zabývajícími se dohledem nad finančním trhem.

(4) Česká národní banka zváží možný dopad svého rozhodnutí, které hodlá vydat v souvislosti s výkonem dohledu podle odstavce 2 písm. d), na stabilitu finančního systému jiného členského státu Evropské unie, a to s přihlédnutím ke skutečnostem dostupným v době jeho vydání a zejména v případech, kdy nastane mimořádná situace, která by mohla fungování finančních systémů ovlivnit.

§ 2a

Česká národní banka je součástí Evropského systému dohledu nad finančními trhy¹⁸⁾ a spolupracuje s Evropskou radou pro systémová rizika¹⁹⁾ a evropskými orgány dohledu nad finančními trhy²⁰⁾.

¹⁸⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1092/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o makroobezřetnostním dohledu nad finančním systémem na úrovni Evropské unie a o zřízení Evropské rady pro systémová rizika.

¹⁹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1092/2010.

²⁰⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro bankovníctví), o změně rozhodnutí č. 716/2009/ES a o zrušení rozhodnutí Komise 2009/78/ES.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1094/2010, ze dne 24. listopadu 2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění), o změně rozhodnutí č. 716/2009/ES a o zrušení rozhodnutí Komise 2009/79/ES.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1095/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy), o změně rozhodnutí č. 716/2009/ES a o zrušení rozhodnutí Komise 2009/77/ES, **ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2011/61/EU.**

§ 3

(1) Česká národní banka je povinna podávat Poslanecké sněmovně Parlamentu nejméně dvakrát ročně k projednání zprávu o měnovém vývoji. Usnese-li se na tom Poslanecká sněmovna, Česká národní banka předloží nejpozději do 30 dnů mimořádnou zprávu o měnovém vývoji. V usnesení Poslanecké sněmovny musí být uvedeno, co má mimořádná zpráva obsahovat.

(2) Zprávu o měnovém vývoji předkládá Poslanecké sněmovně guvernér České národní banky, který je v tomto případě oprávněn účastnit se schůze Poslanecké sněmovny a musí mu být uděleno slovo.^{1c)}

(3) Poslanecká sněmovna zprávu o měnovém vývoji vezme na vědomí nebo si vyžádá její doplnění.

(4) Vyžádá-li si sněmovna doplnění zprávy, je Česká národní banka povinna do 6 týdnů předložit zprávu doplněnou podle požadavku Poslanecké sněmovny.

(5) Česká národní banka je povinna informovat nejméně jednou za tři měsíce o měnovém vývoji veřejnost **způsobem umožňujícím dálkový přístup.**

^{1c)} § 52 odst. 2 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny.

§ 3a

Česká národní banka je povinna podávat Poslanecké sněmovně nejméně jedenkrát ročně k informaci zprávu o finanční stabilitě. **Součástí této zprávy je též strategie**

makrobezřetnostní politiky. Tuto zprávu uveřejňuje Česká národní banka rovněž způsobem umožňujícím dálkový přístup.

§ 3b

Při plnění svých úkolů může Česká národní banka vydat sdělení, doporučení nebo varování určené veřejnosti, Poslanecké sněmovně, vládě anebo jednotlivým nebo druhově určeným osobám.

ČÁST DRUHÁ ORGANIZACE ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY

§ 4

Českou národní banku tvoří

- a) ústředí se sídlem v Praze;
- b) pobočky;
- c) účelové organizační jednotky.

§ 5

(1) Nejvyšším řídicím orgánem České národní banky je bankovní rada České národní banky (dále jen "bankovní rada"). ~~Bankovní rada určuje měnovou politiku a nástroje pro její uskutečňování a rozhoduje o zásadních měnově politických opatřeních České národní banky a opatřeních v oblasti dohledu nad finančním trhem.~~ **Bankovní rada určuje měnovou a makrobezřetnostní politiku a nástroje pro jejich uskutečňování. Rozhoduje o zásadních opatřeních měnové a makrobezřetnostní politiky a v oblasti dohledu nad finančním trhem.**

(2) Bankovní rada dále zejména

- a) stanoví zásady činnosti a obchodů České národní banky,
- b) schvaluje rozpočet České národní banky,
- c) stanoví organizační uspořádání a působnost organizačních jednotek České národní banky,
- d) stanoví druhy fondů České národní banky, jejich výši a použití,
- e) vykonává práva a povinnosti vyplývající z pracovněprávních vztahů vůči zaměstnancům České národní banky; ~~Těmito těmito~~ úkony může pověřit jiné osoby z řad zaměstnanců,
- f) uděluje souhlas k podnikatelské činnosti zaměstnanců České národní banky,
- g) stanoví mzdové a další požitky guvernéra; mzdové a další požitky viceguvernéřů a dalších členů bankovní rady stanoví guvernéř,
- h) rozhoduje o rozkladech proti rozhodnutím České národní banky v prvním stupni.

§ 6

(1) Bankovní rada je sedmičlenná. Jejími členy jsou guvernéř České národní banky, 2 viceguvernéři České národní banky a další 4 členové bankovní rady České národní banky.

(2) Guvernéra, viceguvernéřy a ostatní členy jmenuje a odvolává prezident republiky.

(3) Nikdo nesmí zastávat funkci člena bankovní rady více než dvakrát.

~~(4) Nikdo nesmí zastávat funkci člena bankovní rady více než dvakrát.~~

~~(5)~~ **(4)** Členové bankovní rady jsou jmenováni na dobu 6 roků.

~~(6)~~ **(5)** S členstvím v bankovní radě je neslučitelná funkce poslance zákonodárního sboru, člena vlády a členství v řídicích, dozorčích a kontrolních orgánech jiných bank a podnikatelských subjektů a výkon samostatné výdělečné činnosti s výjimkou činnosti vědecké, literární, publicistické, umělecké a pedagogické a s výjimkou správy vlastního majetku. Členství v bankovní radě je dále neslučitelné s jakoukoliv činností, která může způsobit střet zájmů mezi prováděním této činnosti a členstvím v bankovní radě.

~~(7)~~ **(6)** Členem bankovní rady může být jmenován občan České republiky, který

- a) je plně způsobilý k právním úkonům,
- b) má ukončené vysokoškolské vzdělání,
- c) je bezúhonný,
- d) je v měnových záležitostech ~~a v oblasti~~ **nebo v oblasti** finančního trhu uznávanou a zkušenou osobností.

~~(8)~~ **(7)** Bezúhonnou se pro účely tohoto zákona rozumí fyzická osoba, která nebyla pravomocně odsouzena pro trestný čin.

~~(9)~~ **(8)** Členové bankovní rady jsou zaměstnanci České národní banky.

~~(10)~~ **(9)** Výkon funkce člena bankovní rady končí:

- a) uplynutím jeho funkčního období,
- b) dnem bezprostředně následujícím po dni doručení písemného odvolání z funkce nebo písemně učiněného vzdání se funkce a nebo pozdějším dnem uvedeným v doručeném odvolání nebo vzdání se funkce.

(10) Člen bankovní rady může být z funkce odvolán pouze tehdy, přestal-li splňovat podmínky požadované k jejímu výkonu nebo dopustil-li se vážného pochybení²²⁾. Je-li odvolán z funkce guvernér, zasílá Kancelář prezidenta republiky stejnopis rozhodnutí o jeho odvolání z funkce současně Evropské centrální bance.

CELEX 12010E/PRO/04

~~(11) Prezident republiky odvolá člena bankovní rady~~

- a) ~~při porušení odstavce 6 nebo odstavce 7 písm. e);~~
- b) ~~dnem nabytí právní moci rozsudku, jímž byl zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo jímž byla jeho způsobilost k právním úkonům omezena.~~

(11) Není-li funkce guvernéra obsazena, pověří bankovní rada některého z viceguvernéřů výkonem funkce guvernéra na dobu, než bude jmenován nový guvernér. Pověřený viceguvernéř vykonává funkci guvernéra v plném rozsahu jeho pravomocí a odpovědnosti včetně výkonu funkce guvernéra v orgánech Evropské centrální banky, v orgánech Evropské unie a v mezinárodních organizacích, a podepisování právních předpisů a aktů vydávaných Českou národní bankou a vyhlášených ve Sbírce zákonů²³⁾.

~~(12) Prezident republiky může odvolat člena bankovní rady, nevykonává-li funkci po dobu delší než 6 měsíců.~~

(12) Odvolaný guvernér nebo Rada guvernérů Evropské centrální banky se mohou domáhat přezkoumání rozhodnutí o odvolání z funkce u Soudního dvora Evropské unie, jestliže se domnívají, že tímto rozhodnutím došlo k porušení Smlouvy nebo jiného předpisu vydaného k jejímu provedení, a to do 2 měsíců po jeho doručení nebo v případě, že Evropské centrální bance nebylo rozhodnutí doručeno, do 2 měsíců ode dne, kdy se o rozhodnutí dozvěděla²²⁾.

CELEX 12010E/PRO/04

~~(13) Guvernéra odvolá prezident republiky v případě, jestliže již nesplňuje podmínky požadované pro výkon jeho funkce nebo dopustil-li se vážného pochybení. Prezident republiky může odvolat guvernera též, nevykonává-li funkci po dobu delší než 6 měsíců. Odvolaný guvernér nebo Rada guvernérů Evropské centrální banky se mohou domáhat přezkoumání rozhodnutí o odvolání guvernera z funkce u Evropského soudního dvora, a to v případě, že se domnívají, že tímto rozhodnutím došlo k porušení Smlouvy o Evropské unii nebo smlouvy o fungování Evropské unie nebo jiného právního předpisu vydaného k jejímu provedení.~~

²²⁾ Čl. 14 odst. 2. Protokolu (č. 4) o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky.

²³⁾ Zákon č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, ve znění pozdějších předpisů.

§ 7

(1) Jednání bankovní rady předsedá guvernér, v jeho nepřítomnosti jím pověřený viceguvernér. Bankovní rada přijímá svá rozhodnutí prostou většinou hlasů. Bankovní rada je usnášéníschopná, je-li přítomen guvernér, nebo jím pověřený předsedající viceguvernér a alespoň další tři její členové. V případě rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedajícího.

(2) Jednací řád bankovní rady schvaluje bankovní rada.

§ 8

~~Jménem České národní banky jedná navenek guvernér. V době jeho nepřítomnosti ho zastupuje jím pověřený viceguvernér.~~

§ 8

Jménem České národní banky jedná navenek guvernér, který též podepisuje právní předpisy a akty vydávané Českou národní bankou a vyhlášené ve Sbírce zákonů²³⁾. Guvernéra zastupuje jím pověřený viceguvernér.

ČÁST TŘETÍ VZTAH K VLÁDĚ A DALŠÍM ORGÁNŮM

§ 9

~~(1) Česká národní banka, a bankovní rada při plnění hlavního cíle České národní banky a při výkonu dalších činností nesmějí přijímat ani vyžadovat pokyny od prezidenta republiky, Parlamentu, vlády, správních úřadů ani od jakéhokoli jiného subjektu.~~

(1) Česká národní banka, bankovní rada ani žádný člen bankovní rady nesmějí při plnění hlavního cíle České národní banky a při výkonu pravomocí a plnění úkolů a povinností svěřených jim Smlouvou a Statutem vyžadovat ani přijímat pokyny od prezidenta republiky, Parlamentu, vlády, správních úřadů České republiky, dále od orgánů, institucí nebo jiných subjektů Evropské unie, od vlád členských států Evropské unie nebo od jakéhokoli jiného subjektu²⁴⁾.

CELEX I20101E130

CELEX I2010E/PRO/04

(2) Česká národní banka a vláda se vzájemně informují o zásadách a opatřeních měnové, **makrobezřetnostní** a hospodářské politiky.

²⁴⁾ Čl. 130 Smlouvy o fungování Evropské unie (konsolidované znění).

Čl. 7 Protokolu (č. 4) o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky.

§ 10

(1) Česká národní banka zaujímá stanovisko k návrhům, předkládaným k projednání vládě, které se dotýkají působnosti České národní banky.

(2) Česká národní banka plní poradní funkce vůči vládě v záležitostech měnově politické povahy, **makrobezřetnostní politiky** a finančního trhu.

§ 11

(1) Ministr financí nebo jiný pověřený člen vlády je oprávněn zúčastnit se s hlasem poradním zasedání bankovní rady a může jí předkládat návrhy k projednání.

(2) Guvernér České národní banky nebo jím určený viceguvernér je oprávněn zúčastnit se s hlasem poradním schůze vlády.

ČÁST ČTVRTÁ EMISE BANKOVEK A MINCÍ

§ 12

Česká národní banka má výhradní právo vydávat bankovky a mince, jakož i mince pamětní (dále jen "bankovky a mince").

§ 13

Peněžní jednotkou v České republice je koruna česká, zkratka názvu je "Kč". Koruna česká se dělí na sto haléřů.

§ 14

Česká národní banka spravuje zásoby bankovek a mincí a organizuje dodávky bankovek a mincí od výrobců v souladu s požadavky peněžního oběhu.

§ 15

Česká národní banka sjednává tisk bankovek a ražbu mincí a dozírá na ochranu a bezpečnost do oběhu nevydaných bankovek a mincí a na úschovu a ničení tiskových desek, razidel a neplatných a vyřazených bankovek a mincí.

§ 16

(1) Platné bankovky a mince vydané Českou národní bankou jsou zákonnými penězi ve své nominální hodnotě při všech platbách na území České republiky.

(2) Mince z drahých kovů, pamětní mince a mince ve zvláštním provedení určené ke sběratelským účelům mohou být prodávány za ceny odlišné od jejich nominální hodnoty.

§ 16a

(1) Nikdo nesmí vyrábět, dovážet, nabízet, prodávat nebo jinak rozšiřovat medaile, žetony nebo podobné předměty, které jsou svým provedením způsobilé uvést jejich držitele v omyl, že jde o mince nebo pamětní mince určité nominální hodnoty vydávané Českou národní bankou.

(2) Nikdo nesmí při označení nebo popisu žetonu, medaile nebo podobného předmětu v souvislosti s jejich nabízením, prodejem nebo jiným rozšiřováním použít slovo "mince".

§ 17

zrušen

§ 18

zrušen

§ 19

(1) Česká národní banka může prohlásit za neplatné a stáhnout z oběhu bankovky a mince, které vydala. Jejich nominální hodnotu uhradí výměnou za jiné nově vydané bankovky a mince. Doba, po kterou je možno výměnu provádět, nesmí být kratší pěti roků, pokud ~~zvláštní~~ **jiný** zákon nestanoví jinak.

(2) Na konci období stanoveného pro výměnu se úhrnná částka bankovek a mincí prohlášených za neplatné, ale nepředložených k výměně, odečte od množství peněz v oběhu v účtech České národní banky. Tato částka je příjmem České národní banky.

§ 20
zrušen

§ 21
zrušen

§ 22

Česká národní banka stanoví vyhláškami

- a) nominální hodnoty, rozměry, hmotnost, materiál, vzhled a další náležitosti bankovek a mincí a jejich vydání do oběhu,
- b) ukončení platnosti bankovek a mincí a způsob a dobu jejich výměny za jiné bankovky a mince.

ČÁST PÁTÁ NÁSTROJE MĚNOVÉ REGULACE ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY

§ 23

Česká národní banka stanoví úrokové sazby, rámce, splatnosti a další podmínky obchodů, které provádí podle tohoto zákona a ~~zvláštních~~ jiných zákonů.¹⁾

~~§ 24~~
~~zrušen~~

§ 24

(1) Banky, pobočky zahraničních bank a spořitelní a úvěrní družstva jsou povinny mít na účtu u České národní banky uloženu stanovenou část svých zdrojů jako povinné minimální rezervy. Povinné minimální rezervy se udržují v českých korunách a mohou být úročeny.

(2) Povinné minimální rezervy mohou činit nejvýše 30 % celkových závazků osoby, která je povinna udržovat povinné minimální rezervy (dále jen „povinná osoba“), snížených o závazky této povinné osoby vůči jiným povinným osobám. Vyžaduje-li to měnová politika České národní banky, výše povinných minimálních rezerv může být stanovena rozdílně pro druhově určené povinné osoby.

(3) Česká národní banka stanoví sdělením vyhlášeným ve Sbírce zákonů²⁵⁾ výši povinných minimálních rezerv, den, od něhož povinná osoba musí v takto stanovené výši povinné minimální rezervy udržovat, a období, po které se povinné minimální rezervy udržují. Toto sdělení je pro povinné osoby závazné.

²⁵⁾ § 2 odst. 1 písm. e) zákona č. 309/1999 Sb.

~~§ 25~~

~~(1) Česká národní banka může požadovat, aby banky, pobočky zahraničních bank a spořitelni a úvěrní družstva měly na účtě u České národní banky uloženu stanovenou část svých zdrojů (dále jen "povinné minimální rezervy").~~

~~(2) Povinné minimální rezervy mohou činit nejvýše 30 % celkových závazků instituce, která má povinnost podle odstavce 1, snížených o závazky této instituce vůči jiným institucím, které mají povinnost podle odstavce 1.~~

§ 25

Pokud povinná osoba neudrží stanovené povinné minimální rezervy, je Česká národní banka oprávněna účtovat jí z částky, o kterou nejsou stanovené povinné minimální rezervy naplněny, úrok ve výši odpovídající dvojnásobku platné lombardní sazby.

~~§ 26~~

~~(1) Pokud banka, pobočka zahraniční banky nebo spořitelni a úvěrní družstvo neudrží stanovenou povinnou minimální rezervu, je Česká národní banka oprávněna účtovat jí z částky, o kterou není stanovená povinná minimální rezerva naplněna, úrok ve výši odpovídající dvojnásobku platné lombardní sazby.~~

~~(2) Při zvýšení úrovně povinných minimálních rezerv určí Česká národní banka lhůtu, ve které se instituce, podléhající povinnosti podle § 25, musí se zvýšením vyrovnat.~~

§ 26

Česká národní banka může vyhláškou

- a) stanovit okruh závazků, ze kterých se povinné minimální rezervy udržují, a zdrojů údajů o těchto závazcích,**
- b) stanovit postup, jakým bude určena stanovená výše povinných minimálních rezerv v případě, že povinná osoba údaje, ze kterých se výše povinných minimálních rezerv stanoví, České národní bance nepředloží.**

~~§ 26a~~

~~Pravidla pro plnění povinností stanovených v § 25 a 26 stanoví Česká národní banka opatřením vyhlášeným ve Věstníku České národní banky.~~

ČÁST ŠESTÁ OBCHODY ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY

Obchody s bankami

§ 27

Česká národní banka vede účty bank a přijímá jejich vklady.

§ 28

- Česká národní banka může od bank nakupovat, popřípadě jim prodávat
- a) směnky splatné do šesti měsíců ode dne nákupu Českou národní bankou a opatřené alespoň dvěma podpisy, z toho alespoň jedním podpisem za banku;
 - b) státní dluhopisy nebo jiné cenné papíry se státní zárukou.

§ 29

(1) Česká národní banka může poskytnout bankám na dobu nejvýše tři měsíců úvěr zajištěný cennými papíry uvedenými v § 28, popřípadě státními dluhopisy nebo jinými cennými papíry se státní zárukou nebo skladištními listy pro zboží hromadného charakteru plně pojištěné proti ztrátě a poškození, jakož i jinými majetkovými hodnotami.

(2) V zájmu zachování likvidity banky může Česká národní banka výjimečně poskytnout bance krátkodobý úvěr, a to na dobu nejvýše tři měsíců. Při poskytnutí tohoto úvěru Česká národní banka požaduje odpovídající zajištění.

§ 29a

Obchody, které Česká národní banka provádí podle části šesté s bankami, může obdobně provádět i s pobočkami zahraničních bank a se spořitelními a úvěrními družstvy.

Obchody s Českou republikou

~~§ 30~~

~~(1) Česká národní banka vede účty podle zákona o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů.~~

~~(2) Česká národní banka nesmí poskytovat návratné finanční prostředky ani jinou finanční podporu České republice ani jejím orgánům, územním samosprávným celkům, veřejnoprávním subjektům a právnickým osobám pod kontrolou státu, územního samosprávného celku nebo veřejnoprávního subjektu, s výjimkou bank, a to ani nákupem dluhopisů od těchto subjektů, jsou-li tyto subjekty jejich emitenty. Stejně tak s těmito subjekty nesmí provádět obchody, v důsledku kterých by mohly vzniknout pohledávky České národní banky vůči těmto subjektům.~~

§ 30

Česká národní banka vede účty podle rozpočtových pravidel²⁶⁾.

²⁶⁾ ~~Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.~~

²⁶⁾ **Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.**

§ 31

(4) Česká národní banka dává do prodeje podle zákona upravujícího vydávání dluhopisů³⁾ státní dluhopisy a v dohodě s Ministerstvem financí může z jeho pověření a za dohodnutou úplatu vykonávat i činnosti spojené se správou, splácením a převody státních dluhopisů, s výplatou úroků z těchto dluhopisů, popřípadě další požadované činnosti.

~~(2) Česká národní banka je oprávněna vést evidenci cenných papírů vydávaných Českou republikou a splatných do jednoho roku, evidenci cenných papírů vydávaných Českou národní bankou (§ 33) a evidenci dluhopisů s dobou splatnosti do jednoho roku a je oprávněna provozovat systém vypořádání obchodů s těmito investičními nástroji.~~

³⁾ § 25 a 26 odst. 4 zákona č. 190/2004 Sb., o dluhopisech, ve znění zákona č. 56/2006 Sb.

~~§ 31a~~

~~Česká národní banka může na žádost Ministerstva financí podle zvláštního právního předpisu upravujícího rozpočtová pravidla^{3a)} sjednávat obchody s investičními nástroji^{3b)}. Tím není dotčeno ustanovení § 31 odst. 1.~~

§ 31a

Česká národní banka může na žádost Ministerstva financí podle rozpočtových pravidel²⁶⁾ sjednávat obchody s investičními nástroji^{3b)}. Tím není dotčeno ustanovení § 31. Česká národní banka může též na žádost Ministerstva financí ukládat volné peněžní prostředky České republiky u bank, poboček zahraničních bank nebo u spořitelních a úvěrních družstev.

^{3a)} ~~Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.~~

^{3b)} ~~Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu.~~

Jiné obchody České národní banky

§ 32

Česká národní banka může k usměrnění peněžního trhu kupovat a prodávat cenné papíry, pokud tento zákon nestanoví jinak.

~~§ 33~~

~~Česká národní banka může vydávat krátkodobé cenné papíry se splatností do šesti měsíců a obchodovat s nimi.~~

§ 33

(1) Česká národní banka může vydávat cenné papíry a obchodovat s nimi.

(2) Česká národní banka je oprávněna vést evidenci cenných papírů vydávaných Českou republikou, evidenci cenných papírů vydávaných Českou národní bankou a evidenci dluhopisů jiných emitentů.

(3) Česká národní banka je oprávněna vést evidenci navazující na centrální evidenci cenných papírů vedenou centrálním depozitářem²⁷⁾.

(4) Česká národní banka je oprávněna provozovat vypořádací systém s neodvolatelností vypořádání podle jiného právního předpisu²⁸⁾.

²⁷⁾ § 100 a násl. zákona č. 256/2004 Sb.

²⁸⁾ § 82 a násl. zákona č. 256/2004 Sb.

§ 34

(1) Česká národní banka může za podmínek obvyklých v bankovním sektoru vést účty svých zaměstnanců a poskytovat jim další bankovní služby. Vést účty a poskytovat bankovní služby může i právnickým osobám. Seznam těchto právnických osob zveřejňuje Česká národní banka v roční zprávě o výsledku hospodaření.

(2) Pro provádění činností uvedených v odstavci 1 platí ~~zvláštní~~ jiný zákon⁴⁾ obdobně.

⁴⁾ Zákon č. 21/1992 Sb.

§ 34a

Zákaz měnového financování

(1) Česká národní banka v souladu se Smlouvou²⁹⁾ a ji provádějícím přímo použitelným předpisem Evropské unie³⁰⁾ nesmí poskytovat možnost přečerpání zůstatku bankovních účtů nebo jakýkoli jiný typ úvěru orgánům, institucím nebo jiným subjektům Evropské unie, ústředním vládám, regionálním nebo místním orgánům nebo jiným veřejnoprávním orgánům, jiným veřejnoprávním subjektům nebo veřejným podnikům³¹⁾ členských států Evropské unie; rovněž je zakázán přímý nákup jejich dluhových nástrojů Českou národní bankou.

(2) Odstavec 1 se nepoužije v případě bank, zahraničních bank a spořitelních a úvěrních družstev ve veřejném vlastnictví, kterým Česká národní banka v souvislosti s poskytováním peněžních prostředků poskytuje stejné zacházení jako bankám, zahraničním bankám a spořitelním a úvěrním družstvům v soukromém vlastnictví.

²⁹⁾ Čl. 123 Smlouvy o fungování Evropské unie (konsolidované znění).

³⁰⁾ Nařízení Rady (ES) č. 3603/93 ze dne 13. prosince 1993, kterým se upřesňují definice pro použití zákazů uvedených v člancích 104 a 104b Smlouvy.

³¹⁾ Čl. 8 nařízení Rady (ES) č. 3603/93.

CELEX 12010E123

CELEX 12010E/PRO/04

CELEX 31993R3603

ČÁST SEDMÁ

PRAVOMOC ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY V DEVIZOVÉM HOSPODÁŘSTVÍ

§ 35

Česká národní banka

- a) stanoví, po projednání s vládou, režim kurzu české měny k cizím měnám, přičemž však nesmí být ohrožen hlavní cíl České národní banky;
- b) vyhláší kurs české měny k cizím měnám;
- e) stanoví cenu zlata v bankovních operacích České národní banky;
- c) nakládá s odbornou péčí s devizovými rezervami ve zlatě a devizových hodnotách při zajišťování svého hlavního cíle.**
- ~~d) má v úschově a spravuje měnové rezervy ve zlatě a devizových prostředcích a disponuje s nimi.~~

§ 36

Česká národní banka

- ~~a) obchoduje se zlatem a devizovými hodnotami a provádí všechny druhy bankovních obchodů s tuzemskými a zahraničními bankami, spořitelními a úvěrními družstvy a platební styk se zahraničím;~~
- b) vydává cenné papíry znějící na cizí měnu.

§ 36

Česká národní banka je oprávněna

- a) obchodovat se zlatem a devizovými hodnotami a provádět všechny druhy bankovních obchodů na finančním trhu,**
- b) provádět platební styk se zahraničím.**

ČÁST OSMÁ

DALŠÍ ČINNOSTI A OPŘÁVNĚNÍ ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY

§ 37

(1) Česká národní banka spolu s Ministerstvem financí připravuje a předkládá vládě návrhy zákonných úprav v oblasti měny a peněžního oběhu a návrhy zákonných úprav, kterými se upravují postavení, působnost, organizace a činnost České národní banky, s výjimkou dohledu nad finančním trhem, platebním stykem a vydáváním elektronických peněz.

(2) Česká národní banka spolupracuje s Ministerstvem financí při přípravě návrhů zákonných úprav v oblasti finančního trhu, platebního styku, ~~regulace~~ vydávání elektronických peněz, devizového hospodářství a zavedení jednotné měny euro na území České republiky.

§ 38

(1) Česká národní banka je oprávněna provozovat platební systémy. Podmínky provozování platebních systémů a účasti v nich stanoví zákon upravující platební styk.

(2) Česká národní banka přidělí kód platebního styku poskytovateli platebních služeb, který hodlá užívat pro účty, které vede, čísla účtů v souladu s pravidly mezinárodní standardizace (IBAN).

(3) Česká národní banka stanoví vyhláškou pravidla tvorby čísla účtu v souladu s pravidly mezinárodní standardizace (IBAN).

(4) Česká národní banka vede seznam kódů platebního styku a poskytovatelů platebních služeb, kterým tyto kódy přidělila; seznam uveřejňuje způsobem umožňujícím dálkový přístup.

§ 38a

Česká národní banka je oprávněna k zabezpečení svých úkolů vyplývajících z § 2 odst. 2 písm. c) požadovat po provozovateli platebního systému, provozovateli vypořádacího systému, poskytovateli platebních služeb a vydavateli elektronických peněz informace vztahující se k provozování těchto systémů a informace vztahující se k poskytování platebních služeb a vydávání elektronických peněz.

§ 39

Česká národní banka provádí registraci zastoupení zahraničních bank a finančních institucí vykonávajících bankovní činnost⁷⁾, působí-li tato zastoupení na území České republiky. Zahraniční banka nebo finanční instituce je povinna přihlásit své zastoupení k registraci před počátkem jeho působení. Zastoupení nepodniká a nezapisuje se do obchodního rejstříku.

⁷⁾ ~~§ 1 odst. 3 zákona č. 21/1992 Sb.~~⁷⁾ **§ 1 odst. 1 písm. b) a odstavec 3 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.**

§ 40

~~Česká národní banka sjednává v rámci své působnosti podle tohoto zákona platební a jiné dohody se zahraničními bankami, orgány dohledu nad finančními trhy a mezinárodními finančními institucemi.~~

§ 40

Česká národní banka je oprávněna provádět investiční a obchodní činnost v rozsahu nezbytném pro zajištění jejích činností.

ČÁST DEVÁTÁ VÝKAZNICTVÍ A STATISTIKA

HLAVA I

VÝKAZNICTVÍ

§ 41

(1) Česká národní banka je oprávněna vyžadovat podle tohoto zákona nebo jiných právních předpisů k zabezpečení svých úkolů potřebné informace a podklady ve formě statistických výkazů a výkazů pro účely dohledu, doplňkových informací nebo hlášení (dále jen „výkazy“) od vykazujících osob, kterými jsou

a) osoby podléhající jejímu dohledu a zahraniční osoby s obdobným předmětem podnikání podnikající na území České republiky na základě jednotné licence,

b) jiné osoby, které náleží do sektoru finančních institucí podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího systém národních a regionálních účtů v Evropské unii³²⁾,

c) osoby, které disponují informacemi potřebnými pro sestavení statistiky platební bilance, investiční pozice a dluhové služby vůči zahraničí, které Česká národní banka uvede o zařazení do okruhu statisticky významných vykazujících osob; za tím účelem je Česká národní banka oprávněna vyžadovat potřebné informace a podklady pro posouzení statistické významnosti.

CELEX 31998R2533

(2) Výkazy podle odstavce 1 je Česká národní banka oprávněna používat k zabezpečení všech svých úkolů, nestanoví-li jiný právní předpis jinak.

(3) Vykazující osoby jsou povinny vypracovat a předkládat České národní bance výkazy, jejichž obsah, formu, lhůty a způsob sestavování a předkládání pro jednotlivé okruhy vykazujících osob stanoví Česká národní banka vyhláškou.

CELEX 31998R2533

(4) Pokud předložené výkazy neodpovídají požadavkům stanoveným podle odstavce 3 nebo pokud vzniknou důvodné pochybnosti o jejich správnosti nebo úplnosti, je Česká národní banka oprávněna požadovat opravu, upřesnění nebo vysvětlení.

CELEX 32010R0715

³²⁾ Nařízení Rady (ES) č. 2223/96 ze dne 25. června 1996 o Evropském systému národních a regionálních účtů ve společenství, ve znění pozdějších předpisů.

HLAVA II STATISTIKA

§ 42

(1) Česká národní banka k zajištění úkolů stanovených přímo použitelnými předpisy Evropské unie³³⁾

a) zajišťuje statistické výkaznictví včetně získávání a shromažďování údajů pro statistické účely,

b) zpracovává a vytváří statistické informace a sestavuje, vede a uveřejňuje statistiky,

c) podílí se na tvorbě statistik Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky³⁴⁾ a přispívá k sestavování statistik Evropské unie³⁵⁾.

CELEX 32005R0184

CELEX 12010E/PRO/04

CELEX 32007R0716
CELEX 32006R0601
CELEX 32006R0602

(2) K zajištění úkolů podle odstavce 1 předává Česká národní banka ve stanovených termínech statistické informace a individuální údaje v požadované struktuře a podrobném členění Evropské centrální bance a Eurostatu.

CELEX 32009R0025
CELEX 31996R2223
CELEX 32007R0958
CELEX 32005R0184
CELEX 32006R0602
CELEX 32006R0601
CELEX 32007R0716

(3) K zajištění úkolů uvedených v odstavci 1 zabezpečuje Česká národní banka metodiku statistických zjišťování, jejich zpracování a využití a obsahové vymezení požadovaných údajů včetně popisu jejich struktur.

(4) K zajištění úkolů podle odstavce 1 je Česká národní banka oprávněna požadovat a využívat pro statistické účely údaje a informace, které jsou potřebné pro sestavení statistik Evropského systému centrálních bank, Evropské centrální banky nebo Evropské unie a které ministerstva a jiné správní úřady získávají nebo shromažďují na základě jiných právních předpisů, pokud jsou takové údaje a informace ministerstvy a jinými správními úřady zpracovány a jsou-li dostupné v jejich informačních systémech. Ministerstva a jiné správní úřady jsou povinny České národní bance potřebné údaje na její vyžádání bezplatně poskytnout.

CELEX 31998R2533

³³⁾ Čl. 5 Protokolu (č. 4) o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky.

Nařízení Rady (ES) č. 2533/98 ze dne 23. listopadu 1998 o shromažďování statistických informací Evropskou centrální bankou, ve znění nařízení Rady (ES) č. 951/2009.

Nařízení Rady (ES) č. 2223/96.

³⁴⁾ Například nařízení Evropské centrální banky (ES) č. 25/2009 ze dne 19. prosince 2008 o rozvaze sektoru měnových finančních institucí (přepracované znění) (ECB/2008/32), ve znění nařízení Evropské centrální banky (EU) č. 883/2011, nařízení Evropské centrální banky (ES) č. 63/2002 ze dne 20. prosince 2001 o statistice úrokových sazeb uplatňovaných měnovými finančními institucemi na vklady a úvěry vůči domácnostem a nefinančním podnikům (ECB/2001/18), ve znění pozdějších předpisů, nařízení Evropské centrální banky (ES) č. 958/2007 ze dne 27. července 2007 o statistice aktiv a pasiv investičních fondů (ECB/2007/8), nařízení Evropské centrální banky (ES) č. 24/2009 ze dne 19. prosince 2008 o statistice aktiv a pasiv účelových finančních společností zapojených do sekuritizačních transakcí (ECB/2008/30).

³⁵⁾ Například nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 184/2005 ze dne 12. ledna 2005 o statistice Společenství týkající se platební bilance, mezinárodního obchodu službami a přímých zahraničních investic, ve znění pozdějších předpisů, nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 716/2007 ze dne 20. června 2007 o statistice Společenství o struktuře a činnosti zahraničních afilací, ve znění nařízení Komise (ES) č. 747/2008, nařízení Komise (ES) č. 601/2006 ze dne 18. dubna 2006, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 184/2005, pokud jde o formát a postup

pro předávání údajů, nařízení Komise (ES) č. 602/2006 ze dne 18. dubna 2006, kterým se upravuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 184/2005 aktualizací požadavků na údaje.

§ 43

V zájmu omezování zátěže vykazujících osob podle § 41 uplatňuje Česká národní banka v návaznosti na přímo použitelné předpisy Evropské unie a v souladu s obecnými zásadami Evropské centrální banky hledisko statistické významnosti a může za tím účelem vyhláškou

a) stanovit snížený rozsah vykazování určitému okruhu vykazujících osob nebo pro určitý druh údajů, které má výkaz obsahovat,

b) vymezit okruh statisticky významných vykazujících osob.

CELEX 31993R2533

§ 43a

(1) Česká národní banka sestavuje, vede a uveřejňuje měnové statistiky, statistiky platební bilance, statistiku čtvrtletních finančních účtů, statistiku finančních trhů, statistiku cenných papírů a další statistiky v oblasti její působnosti.

(2) Česká národní banka vede seznam měnových finančních institucí³⁶⁾ v České republice a další obdobné seznamy pro statistické účely, které uveřejňuje způsobem umožňujícím dálkový přístup.

³⁶⁾ Nařízení Rady (ES) č. 2533/98.

Nařízení Evropské centrální banky (ES) č. 25/2009.

CELEX 31998R2533

§ 43b

Česká národní banka při získávání a využívání shromážděných údajů a sestavování statistik spolupracuje s Českým statistickým úřadem, se kterým si vzájemně předává pro statistické účely individuální údaje a statistické informace, potřebné k plnění jejich úkolů.

§ 43c

(1) Uplatnění práva na ověřování a nucené shromažďování individuálních statistických údajů Evropskou centrální bankou nebo Českou národní bankou se řídí přímo použitelným předpisem Evropské unie³⁷⁾.

CELEX 31998R2533

(2) Při ověřování statistických údajů nebo jejich nuceném shromažďování formou kontroly na místě se na vztahy mezi Evropskou centrální bankou nebo Českou národní bankou a vykazující osobou použijí obdobně ustanovení zákona o státní kontrole.

³⁷⁾ Čl. 6 nařízení Rady (ES) č. 2533/98.

§ 43d

V souladu se závazky, kterými je Česká republika vázána a které vyplývají z jejího členství v mezinárodních organizacích, Česká národní banka poskytuje statistické informace Mezinárodnímu měnovému fondu, Organizaci pro ekonomickou spolupráci a rozvoj, Světové bance a dalším mezinárodním institucím.

§ 43e

Česká národní banka trvale zabezpečuje ochranu důvěrných statistických údajů³⁸⁾, získaných na základě tohoto zákona, aby nemohly být neoprávněně změněny, zničeny, ztraceny, přeneseny nebo jinak použity a aby tyto údaje sloužily jen pro statistické účely. Této ochraně podléhají též sdružené údaje za více vykazujících osob, z nichž lze bez vynaložení nepřiměřeného času a úsilí přímo určit nebo zjistit nebo nepřímo odvodit jednotlivou vykazující osobu.

CELEX 31998R2533

§ 43f

- (1) Česká národní banka může poskytnout důvěrné statistické údaje pouze**
- a) Evropské centrální bance ke splnění statistické zpravodajské povinnosti pro účely tvorby statistiky Evropského systému centrálních bank,**
 - b) Eurostatu pro účely tvorby statistiky Evropské unie,**
 - c) jinému členu Evropského systému centrálních bank nebo členu Evropského statistického systému, pokud je to nezbytné pro účinný vývoj, vypracování nebo šíření statistiky nebo pro zvýšení její kvality,**
 - d) Českému statistickému úřadu podle § 43b,**
 - e) pro účely vědeckého výzkumu na základě smlouvy, která stanoví splnění podmínek ochrany těchto údajů a přesný způsob jejich využití v souladu s právem Evropské unie, a to právníkům osobám, jejichž základním posláním je vědecký výzkum; údaje se poskytnou ve formě neumožňující přímé určení vykazující osoby, které se poskytnuté údaje týkají, nebo**
 - f) pokud osoba, které se tento údaj týká, dala k jeho poskytnutí souhlas, a nejedná-li se o případy uvedené v písmenech a) až e); ze souhlasu této osoby musí být patrné, o jaký důvěrný statistický údaj se jedná a pro jaký účel a komu má být poskytnut.**

CELEX 31998R2533

(2) Česká národní banka může uveřejňovat statistické informace, pokud vzniknou agregací individuálních údajů alespoň za 3 vykazující osoby. Není-li splněna tato podmínka, může Česká národní banka poskytnout statistické informace pouze jako důvěrné statistické údaje podle odstavce 1. Stejně postupuje Česká národní banka i v případě, lze-li ze statistické informace nepřímo identifikovat jednotlivou vykazující osobu.

(3) Poskytnutí důvěrného statistického údaje za podmínek uvedených v odstavcích 1 a 2 není porušením mlčenlivosti podle tohoto zákona.

³⁸⁾ Čl. 8 nařízení Rady (ES) č. 2533/98, ve znění nařízení Rady (ES) č. 951/2009.

§ 43g

Česká národní banka seznamuje veřejnost s výsledky statistických zjišťování způsobem umožňujícím dálkový přístup.

§ 41

~~(1) Česká národní banka koordinuje rozvoj bankovního informačního systému v České republice. Za tím účelem právním předpisem stanoví zásady bankovního informačního systému.~~

~~(2) Česká národní banka vyžaduje k zabezpečení svých úkolů potřebné informace a podklady od~~

~~a) bank, poboček zahraničních bank, spořitelních a úvěrních družstev,~~

~~b) dalších osob podléhajících jejímu dohledu (§ 44),~~

~~c) jiných osob, které náleží do sektoru finančních institucí podle práva Evropských společenství⁸⁾ nebo osob, které disponují informacemi potřebnými pro sestavení platební bilance České republiky.~~

~~Právo České národní banky vyžadovat informace podle a plnění informační povinnosti těchto osob podle zákonů upravujících dohled České národní banky nad činností těchto osb^{8a)} tím není dotčeno.~~

~~(3) Česká národní banka stanoví opatřením vyhlášeným ve Věstníku České národní banky obsah, formu, termíny a způsob sestavování a předkládání informací a podkladů vyžadovaných od osob uvedených v odstavci 2 písm. a) a organizační a komunikační podmínky pro jejich předávání České národní bance.~~

~~(4) Česká národní banka stanoví vyhláškou okruh osob uvedených v odstavci 2 písm. b) a c) a obsah, formu, termíny a způsob sestavování a předkládání od nich vyžadovaných informací a podkladů.~~

~~(6) Česká národní banka může předávat Českému statistickému úřadu pro statistické účely individuální údaje, které získala při plnění svých úkolů, jestliže je to nezbytné ke splnění závazků z mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána.~~

⁸⁾ Nařízení Rady (ES) č. 2223/96 ze dne 25. června 1996 o Evropském systému národních a regionálních účtů ve Společenství.

^{8a)} Například zákon č. 21/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 256/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 87/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 277/2009Sb., o pojišťovnictví, zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem, ve znění pozdějších předpisů.

~~(5) Pokud předložené informace a podklady neodpovídají požadavkům stanoveným podle odstavce 3 nebo 4 anebo pokud vzniknou důvodné pochybnosti o správnosti nebo úplnosti předložených informací a podkladů, je Česká národní banka oprávněna vyžádat si odpovídající upřesnění nebo vysvětlení.~~

§ 42

~~Česká národní banka je oprávněna provádět investiční a obchodní činnost v rozsahu nezbytném pro zajištění jejích činností.~~

~~Vydávání cenných papírů Českou národní bankou, obchodování s cennými papíry a dalšími investičními nástroji, jejich evidence a provozování systému vypořádání obchodů s nimi, prováděné Českou národní bankou, nepodléhají povolení ani výkonu dohledu podle zvláštních právních předpisů⁹⁾.~~

⁹⁾ ~~Zákon č. 15/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 256/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.~~

ČÁST DEVÁTÁ DESÁTÁ

DOHLED

§ 44

(1) Česká národní banka vykonává dohled nad

- a) bankami, pobočkami zahraničních bank, spořitelními a úvěrními družstvy, institucemi elektronických peněz, pobočkami zahraničních institucí elektronických peněz, vydavateli elektronických peněz malého rozsahu, platebními institucemi, **pobočkami zahraničních platebních institucí**, poskytovateli platebních služeb malého rozsahu, **provozovateli platebních systémů s neodvolatelností zúčtování** a nad bezpečným fungováním bankovního systému,
- b) obchodníky s cennými papíry, emitenty cenných papírů, centrálním depozitářem, jinými osobami vedoucími evidenci investičních nástrojů, investičními společnostmi, investičními fondy, provozovateli vypořádacích systémů **s neodvolatelností vypořádání**, organizátory trhů s investičními nástroji a dalšími osobami, o nichž tak stanoví **zvláštní jiné** právní předpisy upravující oblast podnikání na kapitálovém trhu,
- c) pojišťovnami, zajišťovnami, penzijními fondy, penzijními společnostmi a dalšími osobami působícími v oblasti pojišťovnictví, doplňkového penzijního spoření, důchodového spoření a penzijního připojištění podle zákonů upravujících pojišťovnictví, činnost pojišťovacích zprostředkovatelů penzijní připojištění^{9c)}, doplňkové penzijní spoření a důchodové spoření,
- d) zpracovateli tuzemských bankovek a tuzemských mincí podle zákona upravujícího oběh bankovek a mincí,
- e) ~~bezpečným, spolehlivým a efektivním fungováním platebních systémů podle zákona upravujícího platební styk^{9d)},~~
- e) **činnosti jiných osob, u kterých tak stanoví jiný právní předpis.**
- f) ~~činností jiných osob, které mají povolení nebo registraci podle zvláštních právních předpisů^{9e)}.~~

(2) Dohled zahrnuje

- a) rozhodování o žádostech o udělení licencí, povolení, registrací a ~~předchozích~~ souhlasů podle **zvláštních jiných** právních předpisů,
- b) kontrolu dodržování podmínek stanovených udělenými licencemi a povoleními,
- c) kontrolu dodržování zákonů a přímo použitelných předpisů Evropské unie, jestliže je k této kontrole Česká národní banka tímto zákonem nebo ~~zvláštními~~ **jinými** právními předpisy zmocněna, a kontrolu dodržování vyhlášek a ~~opatření~~ vydaných Českou národní bankou,
- d) získávání informací potřebných pro výkon dohledu podle ~~zvláštních~~ **jiných** právních předpisů a jejich vymáhání, ověřování jejich pravdivosti, úplnosti a aktuálnosti,

- e) ukládání opatření k nápravě a sankcí podle tohoto zákona nebo **zvláštních jiných** právních předpisů,
- f) řízení o správních deliktech a přestupcích.

(3) Česká národní banka vykonává nad osobami uvedenými v odstavci 1 též dohled na konsolidovaném základě nebo ve skupině a doplňkový dohled nad těmito osobami ve finančních konglomerátech v rozsahu stanoveném zákonem upravujícím finanční konglomeráty, činnost bank a činnost v pojišťovnictví^{9f)}.

^{9c)} Zákon č. 277/2009 Sb.

Zákon č. 42/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí), ve znění pozdějších předpisů.

~~^{9d)} Zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění zákona č. 156/2010 Sb.~~

~~^{9e)} Zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon, ve znění pozdějších předpisů.~~

^{9f)} Zákon č. 377/2005 Sb., o doplňkovém dohledu nad bankami, spořitelními a úvěrními družstvy, institucemi elektronických peněz, pojišťovnami a obchodníky s cennými papíry ve finančních konglomerátech a o změně dalších zákonů (zákon o finančních konglomerátech).

Zákon č. 21/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 277/2007 Sb.

§ 44a

(1) Česká národní banka vykonává dohled nad dodržováním povinností stanovených občanským zákoníkem pro uzavírání smluv o finančních službách uzavíraných na dálku, nad dodržováním povinností zákazu používání nekalých obchodních praktik^{9k)} a nad dodržováním povinností při sjednávání spotřebitelského úvěru^{9m)}, a to osobami uvedenými v § 44 odst. 1 při výkonu činnosti, kterou tyto osoby vykonávají na základě povolení, licence nebo registrace České národní banky. Česká národní banka je při výkonu dohledu oprávněna vyžadovat od těchto osob potřebné informace a podklady.

(2) V případě přeshraniční spolupráce Česká národní banka vykonává dohled podle odstavce 1 a postupuje přitom podle příslušného předpisu Evropské unie^{9h)}.

(3) Zjistí-li Česká národní banka porušení nebo má-li důvodné podezření, že může dojít k porušení společného zájmu spotřebitelů⁹ⁱ⁾ osobou, nad kterou vykonává dohled podle odstavce 1, a která se dopustila protiprávního jednání na území členského státu Evropské unie nebo v jiném státě tvořícím Evropský hospodářský prostor, zakáže této osobě pokračovat v protiprávním jednání.

(4) Česká národní banka může uložit osobě uvedené v § 44 odst. 1, která porušila tento zákon nebo právní předpis, na který se odkazuje v odstavci 1, opatření k nápravě zjištěného nedostatku odpovídající povaze porušení a jeho závažnosti; pro odstranění zjištěného nedostatku určí přiměřenou lhůtu.

(5) Osoba, které bylo uloženo opatření k nápravě podle odstavce 4, informuje Českou národní banku o odstranění nedostatku bez zbytečného odkladu poté, kdy byl nedostatek odstraněn, nejpozději však do 10 dnů po uplynutí stanovené lhůty.

^{9k)} § 4 až 5a, § 6 a 12 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění zákona č. 36/2008 Sb.

^{9m)} Zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů.

^{9h)} Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 o spolupráci mezi vnitrostátními orgány příslušnými pro vymáhání dodržování zákonů na ochranu zájmů spotřebitele (nařízení o spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele).

⁹ⁱ⁾ Čl. 3 písm. k) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 o spolupráci mezi vnitrostátními orgány příslušnými pro vymáhání dodržování zákonů na ochranu zájmů spotřebitele (nařízení o spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele).

§ 44b

(1) Ministerstvo vnitra nebo Policie České republiky poskytuje České národní bance pro výkon působnosti podle části ~~deváté~~ **desáté** tohoto zákona

- a) referenční údaje ze základního registru obyvatel,
- b) údaje z agendového informačního systému evidence obyvatel,
- c) údaje z agendového informačního systému cizinců.

(2) Poskytovanými údaji podle odstavce 1 písm. a) jsou

- a) příjmení,
- b) jméno, popřípadě jména,
- c) datum, místo a okres narození, u subjektu údajů, který se narodil v cizině, datum, místo a stát, kde se narodil,
- d) adresa místa pobytu,
- e) státní občanství, popřípadě více státních občanství.

(3) Poskytovanými údaji podle odstavce 1 písm. b) jsou

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení,
- b) datum, místo a okres narození a u občana, který se narodil v cizině, místo a stát, kde se narodil,
- c) pohlaví,
- d) rodné číslo,
- e) adresa místa trvalého pobytu,
- f) státní občanství, popřípadě více státních občanství.

(4) Poskytovanými údaji podle odstavce 1 písm. c) jsou

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení,
- b) datum narození,
- c) státní občanství, popřípadě více státních občanství,
- d) druh a adresa místa pobytu,
- e) počátek pobytu, popřípadě datum ukončení pobytu.

(5) Z poskytovaných údajů lze v konkrétním případě použít vždy jen takové údaje, které jsou nezbytné ke splnění daného úkolu.

(6) Údaje, které jsou vedeny jako referenční údaje v základním registru obyvatel, se využijí z agendového informačního systému evidence obyvatel nebo agendového informačního systému cizinců, pouze pokud jsou ve tvaru předcházejícím současný stav.

(7) Za účelem prověření bezúhonnosti či důvěryhodnosti Českou národní bankou v případech stanovených právním předpisem si Česká národní banka vyžádá způsobem podle ~~zvláštního~~ **jiného** právního předpisu výpis z evidence Rejstříku trestů a v případech stanovených ~~zvláštním~~ **jiným** právním předpisem opis z evidence Rejstříku trestů. Žádost o vydání výpisu nebo opisu z evidence Rejstříku trestů a výpis nebo opis z evidence Rejstříku trestů se předávají v elektronické podobě, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup. Česká národní banka je za účelem prověření bezúhonnosti či důvěryhodnosti v případech stanovených právním předpisem dále oprávněna vyžadovat od osob, jejichž bezúhonnost či důvěryhodnost je posuzována, rodné číslo.

(8) Česká národní banka je za účelem přístupu do registru podle odstavce 1 písm. a) v případech stanovených právním předpisem oprávněna od subjektu, u kterého provádí registraci podle ~~zvláštních~~ **jiných** právních předpisů, vyžadovat číslo občanského průkazu nebo obdobného identifikačního dokladu.

^{9j)} ~~Zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů.~~

¹⁸⁾ ~~§ 2a odst. 13 zákona č. 87/1995 Sb., § 4 odst. 7 zákona č. 21/1992 Sb.~~

§ 44c

Pokud Česká národní banka vykonává na základě tohoto zákona činnost, která podle jiného právního předpisu vyžaduje licenci nebo povolení České národní banky anebo podléhá jejímu dohledu, licenci ani povolení k takové činnosti nepotřebuje a tato činnost nepodléhá jejímu dohledu.

§ 45

~~(1) Při výkonu dohledu a doplňkového dohledu nad bankami a jinými osobami ve finančních konglomerátech v rozsahu stanoveném zvláštním právním předpisem^{9j)} formou kontroly na místě se vztahy mezi Českou národní bankou a kontrolovanými osobami řídí základními pravidly kontrolní činnosti, stanovenými zvláštním zákonem¹⁰⁾ pro orgány státní správy s výjimkou ustanovení o spolupráci v oblasti kontroly¹¹⁾.~~

(1) Při výkonu dohledu formou kontroly na místě se vztahy mezi Českou národní bankou a kontrolovanými osobami řídí jiným právním předpisem upravujícím výkon kontroly¹⁰⁾ s výjimkou ustanovení o spolupráci v oblasti kontroly¹¹⁾. Při výkonu dohledu, který neprobíhá formou kontroly na místě, se jiný právní předpis upravující výkon kontroly nepoužije. Nahlížení do spisu vedeného o kontrole je vyloučeno.

(2) Zaměstnanec České národní banky nesmí vykonávat dohled formou kontroly na místě v případech, kdy je osobou blízkou^{11a)} vůči kontrolované osobě nebo osobě, která má v kontrolované osobě postavení, které by mohlo ovlivnit jeho činnost.

^{9j)} ~~Například zákon č. 21/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 219/1995 Sb., zákon č. 455/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů.~~

¹⁰⁾ Část třetí zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole.

¹¹⁾ § 21 až 23 zákona č. 552/1991 Sb.

^{11a)} § 116 občanského zákoníku.

§ 45a

Výbor pro finanční trh

~~(1) Zřizuje se výbor pro finanční trh (dále jen „výbor“) jako poradní orgán bankovní rady pro oblast dohledu nad finančním trhem.~~

~~(2) Výbor má 7 členů, kterými jsou:~~

- ~~a) předseda výboru, místopředseda výboru a další člen výboru, zvolení rozpočtovým výborem Poslanecké sněmovny na návrh profesních a zájmových organizací sdružujících účastníky finančního trhu a po vyjádření České národní banky a Ministerstva financí k navrženým osobám; tito členové výboru musí být důvěryhodnými a uznávanými odborníky pro oblast finančního trhu;~~
- ~~b) člen bankovní rady jmenovaný a odvolávaný bankovní radou;~~
- ~~c) dva vedoucí zaměstnanci Ministerstva financí jmenování a odvolávání ministrem financí;~~
- ~~d) finanční arbitr.~~

~~(3) Funkční období člena výboru voleného rozpočtovým výborem Poslanecké sněmovny je 3 roky. Může být zvolen i opakovaně. Rozpočtový výbor je povinen zvolit člena výboru nejpozději do 3 měsíců od uplynutí funkčního období, smrti, vzdání se funkce nebo odvolání předešlého člena výboru rozpočtovým výborem z důvodu ztráty důvěryhodnosti.~~

~~(4) Členové výboru vykonávají svoji funkci nestranně a za výkon funkce jim nepřísluší odměna.~~

§ 45b

~~(1) Výbor se schází pravidelně alespoň dvakrát ročně.~~

~~(2) Jednání výboru řídí předseda a v jeho nepřítomnosti místopředseda.~~

~~(3) Guvernér České národní banky a ministr financí mají právo účastnit se jednání výboru.~~

~~(4) Výbor přijme svůj jednací řád, kterým upraví podrobnější pravidla svého jednání.~~

~~(5) Zaměstnanec České národní banky určený bankovní radou plní funkci tajemníka výboru.~~

§ 45c

~~(1) Výbor sleduje a projednává~~

- ~~a) obecné koncepce, strategie a přístupy k dohledu nad finančním trhem;~~
 - ~~b) významné nové trendy na finančním trhu, v jeho dohledu nebo regulaci;~~
 - ~~c) systémové otázky finančního trhu a výkonu dohledu nad ním;~~
- ~~a to vnitrostátní i mezinárodní povahy.~~

~~(2) Výbor je oprávněn předkládat bankovní radě stanoviska a doporučení v oblastech uvedených v odstavci 1 a v těchto případech je předseda výboru a v jeho nepřítomnosti místopředseda Výboru oprávněn účastnit se projednávání stanoviska nebo doporučení výboru v bankovní radě. Obdobná stanoviska a doporučení je výbor oprávněn předkládat i Ministerstvu financí.~~

~~(3) Česká národní banka informuje výbor alespoň dvakrát ročně o hlavních aktivitách v oblasti dohledu nad finančním trhem v uplynulém období včetně vydaných rozhodnutí. Učini tak i na žádost výboru; stejnou informační povinnost má na žádost výboru i Ministerstvo financí a finanční arbit.~~

§ 45d

Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem

(1) Česká národní banka každoročně vypracovává a nejpozději do 30. června následujícího roku předkládá Poslanecké sněmovně, Senátu a vládě k informaci zprávu o výkonu dohledu nad finančním trhem.

~~(2) Před předložením zprávy o výkonu dohledu musí její návrh projednat výbor, který má právo připojit k ní své vyjádření.~~

(2) Česká národní banka uveřejňuje zprávu o výkonu dohledu nad finančním trhem způsobem umožňujícím dálkový přístup.

ČÁST JEDENÁCTÁ

SPRÁVNÍ DELIKTY A SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

HLAVA I SPRÁVNÍ DELIKTY

§ 46 Přestupky

- (1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že
- a) v rozporu s § 16a odst. 1 vyrobí, doveze, nabízí, prodává nebo jinak rozšiřuje medaile, žetony nebo podobné předměty zaměnitelné s mincemi nebo pamětními mincemi vydanými Českou národní bankou, nebo
 - b) v rozporu s § 16a odst. 2 používá při označení nebo popisu žetonu, medaile nebo podobného předmětu v souvislosti s jejich nabízením, prodejem nebo rozšiřováním slovo „mince“.

(2) Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 1 000 000 Kč.

§ 46a

Správní delikty právnických a podnikajících fyzických osob

(1) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že

- a) v rozporu s § 16a odst. 1 vyrobí, doveze, nabízí, prodává nebo jinak rozšiřuje medaile, žetony nebo podobné předměty zaměnitelné s mincemi nebo pamětními mincemi vydanými Českou národní bankou,
- b) v rozporu s § 16a odst. 2 používá při označení nebo popisu žetonu, medaile nebo podobného předmětu v souvislosti s jejich nabízením, prodejem nebo rozšiřováním slovo „mince“,
- c) neposkytne potřebnou informaci nebo podklad podle § 44a odst. 1,
- d) nesplní povinnost uloženou rozhodnutím o opatření k nápravě podle § 44a odst. 4, nebo
- e) neinformuje Českou národní banku o odstranění nedostatku podle § 44a odst. 5.

(2) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se jako osoba uvedená v § 41 odst. 1 písm. a), b) nebo c) dopustí správního deliktu tím, že

- a) nevypracuje nebo nepředloží výkaz podle § 41 odst. 3, nebo
- b) v rozporu s § 41 odst. 4 nezajistí opravu, upřesnění nebo vysvětlení výkazu.

(3) Za správní delikt se uloží pokuta do

- a) 10 000 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 1 písm. a) nebo b),
- b) 5 000 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 1 písm. d),
- c) 1 000 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 1 písm. c) nebo e) nebo podle odstavce 2 písm. a) nebo b).

§ 46b

Společná ustanovení ke správním deliktům

(1) Právnická osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila.

(2) Při určení výměry pokuty právnické osobě se přihlédne k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům a k okolnostem, za nichž byl spáchán.

(3) Odpovědnost právnické osoby za správní delikt zaniká, jestliže o něm správní orgán nezahájil řízení do 1 roku ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 5 let ode dne, kdy byl spáchán.

(4) Správní delikty podle tohoto zákona v prvním stupni projednává Česká národní banka.

(5) Na odpovědnost za jednání, k němuž došlo při podnikání fyzické osoby nebo v přímé souvislosti s ním, se vztahují ustanovení tohoto zákona o odpovědnosti a postihu právnické osoby.

(6) Pokuty za správní delikty uložené Českou národní bankou vybírá a vymáhá místně příslušný celní úřad. Příjem z pokut uložených Českou národní bankou podle tohoto zákona je příjmem státního rozpočtu.

HLAVA II

ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ O SPRÁVNÍCH ŘÍZENÍCH

§ 46c

Zvláštní ustanovení o rozkladu

Pro ukončení řízení o rozkladu podaném proti rozhodnutí České národní banky podle tohoto nebo jiného zákona se použijí ustanovení správního řádu o odvolání³⁹⁾.

³⁹⁾ § 90 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

§ 46d

Náhrada nákladů správních řízení

Náhradu nákladů správních řízení vedených Českou národní bankou podle tohoto nebo jiného zákona Česká národní banka neukládá.

§ 46e

Správní poplatky

Správní poplatky za úkony České národní banky podle jiného právního předpisu⁴⁰⁾ jsou příjmem České národní banky.

⁴⁰⁾ Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

§ 46f

Odpovědnost právního nástupce dohlížené právnické osoby za správní delikt

(1) Odpovědnost právnické osoby, nad kterou vykonává Česká národní banka dohled podle tohoto nebo jiného zákona, za správní delikt přechází na jejího právního nástupce.

(2) Přešla-li odpovědnost podle odstavce 1 na více právních nástupců právnické osoby, přihlédne se při rozhodování o druhu a výměře sankce i k tomu, v jakém rozsahu na každého z nich přešly výnosy, užitky a jiné výhody z protiprávní činnosti, případně i k tomu, v jakém rozsahu kterýkoli z nich v této činnosti pokračuje.

(3) Přiměřeně podle odstavců 1 a 2 se postupuje i v případě, že dojde ke zrušení právnické osoby podle odstavce 1 po pravomocném uložení sankce.

~~§ 46~~

~~zrušen~~

§ 46a

~~Správní delikty při podnikání a obchodování na peněžním trhu~~

~~(1) Právnická osoba, která není bankou, nebo podnikající fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že poruší pravidlo obezřetného podnikání nebo podmínky, za kterých lze obchodovat na peněžním trhu, stanovené podle § 24 písm. b).~~

~~(2) Za správní delikt podle odstavce 1 se uloží pokuta do 1 000 000 Kč.~~

~~§ 46b~~

~~Správní delikty při plnění informační povinnosti~~

~~(1) Právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba uvedená v § 41 odst. 2 se dopustí správního deliktu tím, že poruší povinnost předložit informaci nebo podklad podle § 41 a § 44a odst. 1 anebo tím, že tato informace nebo podklad je opakovaně neúplná nebo nesprávná.~~

~~(2) Za správní delikt podle odstavce 1 se uloží pokuta do 1 000 000 Kč.~~

~~§ 46c~~

~~(1) Právnická osoba se dopustí správního deliktu tím, že v rozporu s § 16a odst. 1 vyrobí, doveze, nabízí, prodává nebo jinak rozšiřuje medaile, žetony nebo podobné předměty zaměnitelné s mincemi nebo pamětními mincemi vydanými Českou národní bankou.~~

~~(2) Právnická osoba se dopustí správního deliktu tím, že v rozporu s § 16a odst. 2 používá při označení nebo popisu žetonu, medaile nebo podobného předmětu v souvislosti s jejich nabízením prodejem nebo rozšiřováním slovo mince.~~

~~(3) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 16a odst. 1 vyrobí, doveze, nabízí, prodává nebo jinak rozšiřuje medaile, žetony nebo podobné předměty zaměnitelné s mincemi nebo pamětními mincemi vydanými Českou národní bankou.~~

~~(4) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 16a odst. 2 používá při označení nebo popisu žetonu, medaile nebo podobného předmětu v souvislosti s jejich nabízením prodejem nebo rozšiřováním slovo mince.~~

~~(5) Za správní delikt podle odstavců 1 a 2 se uloží pokuta do 10 000 000 Kč.~~

~~(6) Za přestupek podle odstavců 3 a 4 lze uložit pokutu do 1 000 000 Kč.~~

~~§ 46d~~

~~zrušen~~

~~§ 46e~~

~~zrušen~~

~~§ 46f~~

~~Společná ustanovení ke správním deliktům~~

~~(1) Právnická osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila.~~

~~(2) Při určení výměry pokuty právnické osobě se přihlédne k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům a k okolnostem, za nichž byl spáchán.~~

~~(3) Odpovědnost právnické osoby za správní delikt zaniká, jestliže Česká národní banka o něm nezačala správní řízení do jednoho roku ode dne, kdy se o něm dozvěděla, nejpozději však do 5 let ode dne, kdy byl spáchán.~~

~~(4) Správní delikty podle § 46a až 46e projednává Česká národní banka.~~

~~(5) O rozkladu proti rozhodnutí o správním deliktu rozhoduje bankovní rada.~~

~~(6) Na odpovědnost za jednání, k němuž došlo při podnikání fyzické osoby^{14f)} nebo v přímé souvislosti s ním, se vztahují ustanovení zákona o odpovědnosti a postihu právnické osoby.~~

~~(7) Příjem z pokut je příjmem státního rozpočtu.~~

^{14f)} § 2 odst. 2 obchodního zákoníku.

ČÁST DESÁTÁ DVANÁCTÁ HOSPODAŘENÍ ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY

§ 47

(1) Česká národní banka hospodaří podle rozpočtu, který musí být členěn tak, aby z něj byly zřejmé výdaje na pořízení majetku a výdaje na provoz České národní banky.

(2) Česká národní banka ze svých výnosů hradí ~~nezbytné~~ náklady na svoji činnost. Vytvořený zisk používá k doplňování rezervního fondu a dalších fondů vytvářených ze zisku a k ostatnímu použití zisku v rozpočtované výši. Zbývající zisk odvádí do státního rozpočtu.

(3) Roční zprávu o výsledku svého hospodaření Česká národní banka předkládá nejpozději do 3 měsíců po skončení kalendářního roku k projednání Poslanecké sněmovně. Součástí této zprávy je i informace o ~~platech~~ **mzdách** členů bankovní rady České národní banky.

(4) Poslanecká sněmovna může zprávu o výsledku hospodaření České národní banky

- a) schválit,
- b) vzít na vědomí, nebo
- c) odmítnout.

(5) Odmítne-li Poslanecká sněmovna zprávu o výsledku hospodaření České národní banky, je Česká národní banka povinna do 6 týdnů předložit zprávu zpřesněnou a doplněnou podle požadavků Poslanecké sněmovny.

(6) Česká národní banka uveřejňuje roční zprávu o výsledku svého hospodaření způsobem umožňujícím dálkový přístup.

§ 47a

Česká národní banka nakládá s vlastním majetkem včetně devizových rezerv s péčí řádného hospodáře; ustanovení § 35 písm. c) tím není dotčeno.

§ 48

(1) Česká národní banka vede účetnictví podle ~~zvláštního~~ jiného právního předpisu.^{12a)}

(2) Účetní závěrka České národní banky je ověřována jedním nebo více auditory, kteří jsou určeni po dohodě bankovní rady s ministrem financí.

(3) Jakmile je účetní závěrka schválena a ověřena auditory, bankovní rada ji předá Poslanecké sněmovně a zveřejní.

(4) Česká národní banka vydává za účelem zveřejnění výroční zprávu, která obsahuje základní údaje o měnovém vývoji.

(5) Česká národní banka zpracovává a poskytuje dekadně ke zveřejnění výkaz o své finanční pozici.

^{12a)} Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

ČÁST JEDENÁCTÁ TŘINÁCTÁ VŠEOBECNÁ USTANOVENÍ

§ 49

Na všechny bankovní operace České národní banky včetně stavů na účtech, které vede, se vztahuje bankovní tajemství.

~~§ 49a~~

~~(1) Správní poplatky za úkony České národní banky podle zvláštního právního předpisu^{12b)} jsou příjmem České národní banky.~~

~~(2) Náhradu nákladů správních řízení vedených Českou národní bankou podle tohoto nebo jiného zákona vybírá Česká národní banka. Náhrada těchto nákladů je příjmem České národní banky. Na náhradu nákladů správních řízení vedených Českou národní bankou se pro účely jejich placení hledí jako na prostředky veřejného rozpočtu^{12e)}.~~

^{12b)} Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

^{12e)} § 2 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád.

§ 49a

(1) Česká národní banka vydává způsobem umožňujícím dálkový přístup Věstník České národní banky (dále jen „Věstník“).

(2) Věstník je vydáván v postupně číslovaných částkách, označených pořadovými čísly, jejichž řada se uzavírá koncem každého kalendářního roku.

(3) Česká národní banka vydává úřední sdělení České národní banky, kterými informuje zejména o rozhodnutích bankovní rady o úrokových sazbách, o výkladových stanoviscích České národní banky, o podmínkách pro provádění obchodů České národní banky a o skutečnostech důležitých pro osoby, které působí na finančním trhu.

(4) Úřední sdělení České národní banky podepisuje člen bankovní rady.

(5) Úřední sdělení České národní banky je vyhlášováno ve Věstníku; platnosti nabývá dnem vyhlášení, není-li v něm stanoven den pozdější.

§ 49b

~~(1) Česká národní banka vydává v mezích zákona opatření České národní banky (dále jen „opatření“), je-li k tomu zákonem zmocněna. Tato opatření jsou pro banky, pobočky zahraničních bank a spořitelni a úvěrní družstva závazná.~~

~~(2) Opatření podepisuje guvernér České národní banky.~~

~~(3) Opatření nabývá platnosti dnem jeho vyhlášení ve Věstníku České národní banky (dále jen „Věstník“).~~

~~(4) Opatření nabývá účinnosti dnem, který je v něm stanoven. Nejdříve však nabývá opatření účinnosti dnem jeho vyhlášení ve Věstníku, kterým je den vydání příslušné částky Věstníku.~~

~~(5) Opatření jsou ve Věstníku označena pořadovými čísly, jejichž řada se uzavírá koncem každého kalendářního roku.~~

~~(6) Česká národní banka vydává úřední sdělení České národní banky, kterými informuje například o rozhodnutích bankovní rady o úrokových sazbách, o výkladových stanoviscích České národní banky, o podmínkách pro provádění obchodů České národní banky a o skutečnostech důležitých pro osoby, které působí na finančním trhu. Úřední sdělení České národní banky podepisuje člen bankovní rady a jsou vyhlášována ve Věstníku.~~

~~(7) Věstník je vydáván v postupně číslovaných částkách, označených pořadovými čísly, jejichž řada se uzavírá koncem každého kalendářního roku.~~

~~(8) Česká národní banka uveřejňuje způsobem umožňujícím dálkový přístup stejnopis Věstníku, který se však nepovažuje za Věstník podle odstavce 3 a na jehož znění se nelze ve správním řízení ani v jiném řízení odvolat.~~

§ 50

(1) Zaměstnanci České národní banky jsou povinni zachovávat mlčenlivost ve služebních věcech. Tato povinnost trvá i po skončení pracovněprávního vztahu nebo jiného obdobného vztahu. Povinnost zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, se kterými se seznámí při výkonu své funkce, platí i pro členy poradních orgánů a auditory.

~~(2) Zaměstnanci České národní banky za členové poradních orgánů mohou být zproštěni této povinnosti z důvodu veřejného zájmu guvernérem.~~

(2) Osoby, na které se vztahují povinnosti podle odstavce 1, mohou být Českou národní bankou zproštěny povinnosti mlčenlivosti v případech stanovených zákonem nebo ve veřejném zájmu anebo je-li to nutné k ochraně zájmů České národní banky. Povinnost mlčenlivosti stanovená Statutem⁴¹⁾ nebo jinými zákony tím není dotčena.

CELEX 12010E/PRO/04

(3) Zaměstnanci České národní banky nemohou bez předchozího souhlasu bankovní rady vykonávat podnikatelskou činnost, podílet se na podnikatelské činnosti jiných osob nebo zastávat funkce ve statutárních a jiných orgánech jakékoli obchodní společnosti. Toto ustanovení se nevztahuje na správu vlastního majetku a činnost vědeckou, literární, publicistickou, uměleckou a pedagogickou. Při těchto všech činnostech jsou zaměstnanci České národní banky povinni dbát, aby nedocházelo ke střetu zájmů nebo zneužití informací získaných při výkonu jejich funkce v České národní bance.

(4) Zaměstnanci České národní banky jsou povinni dodržovat pravidla profesionální etiky, stanovená etickým kodexem České národní banky, který schvaluje bankovní rada.

⁴¹⁾ **Čl. 37 Protokolu (č. 4) o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky.**

~~ČÁST DVANÁCTÁ~~ ČTRNÁCTÁ PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 51

Česká národní banka vzniká rozdělením Státní banky československé.¹³⁾

¹³⁾ Čl. 14 ústavního zákona č. 143/1968 Sb., o československé federaci, ve znění pozdějších předpisů.

§ 52

Pro celkový stav úvěrů poskytovaných České republice podle § 30 odst. 2 se výjimečně pro rok 1993 stanoví 7% limit příjmů státního rozpočtu v uplynulém roce.

§ 53

Práva a povinnosti z pracovněprávních vztahů Státní banky československé s pracovníky, kteří mají pracoviště na území České republiky, přecházejí na Českou národní banku.

§ 54

Na Českou národní banku přechází majetek Státní banky československé v rozsahu stanoveném podle ~~zvláštního~~ **jiného** zákona.¹⁴⁾

¹⁴⁾ Ústavní zákon č. 541/1992 Sb., o dělení majetku České a Slovenské Federativní Republiky mezi Českou republiku a Slovenskou republiku a jeho přechodu na Českou republiku a Slovenskou republiku.

§ 55

(1) Je-li v právních předpisech vydaných před účinností tohoto zákona a recipovaných do právního řádu České republiky a v opatřeních uvedena Státní banka československá, rozumí se tím ode dne účinnosti tohoto zákona Česká národní banka.

(2) Opatření vydaná Státní bankou československou platná ke dni účinnosti tohoto zákona se považují za opatření vydaná Českou národní bankou.

(3) Právní úkony učiněné Státní bankou československou vůči osobám se sídlem nebo trvalým pobytem na území České republiky se považují ode dne účinnosti tohoto zákona za právní úkony učiněné Českou národní bankou.

§ 56

zrušen

§ 57

Účty, které vedla ke dni svého zániku Státní banka československá na území České republiky, se považují za účty vedené Českou národní bankou v souladu s tímto zákonem.

§ 58

(1) Do dne jmenování členů bankovní rady České národní banky podle § 6 odst. 2 a 3 vykonávají jejich funkci dosavadní vedoucí pracovníci Státní banky československé, kteří byli do svých funkcí jmenováni prezidentem České a Slovenské Federativní Republiky z řad občanů České republiky podle § 6 zákona č. 22/1992 Sb., o Státní bance československé.

(2) Výjimku z ustanovení § 6 odst. 5 může pro rok 1993 povolit bankovní rada.

§ 59

Na Českou národní banku se vztahují rozpočtová ~~pravidla republiky~~^{3a)} **pravidla**²⁶⁾ s výjimkou ustanovení upravujících povinnosti ústředních orgánů státní správy a ustanovení upravujících kontrolu rozpočtového hospodaření.

§ 60

Tímto zákonem se zrušuje zákon č. 22/1992 Sb., o Státní bance československé.

§ 60a

zrušen

§ 61

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1993.

II. Úplné znění vybraných ustanovení souvisejících zákonů, dotčených novelou zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, s vyznačením navrhovaných změn

Změna zákona č. 21/1992 Sb., o bankách:

§ 15

~~Pravidla podle § 13 a § 14 písm. e) stanoví Česká národní banka vyhláškou. Pravidla podle § 12 a § 14 písm. a), b) a d) pro banky a pobočky zahraničních bank stanoví Česká národní banka opatřením České národní banky, vyhlášeným ve Věstníku České národní banky²⁾.~~

²⁾ Zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění zákona č. 60/1993 Sb.

§ 15

Česká národní banka stanoví vyhláškou pravidla podle § 12, 13 a 14.

§ 24

(1) Banky a pobočky zahraničních bank jsou povinny vypracovat a předkládat České národní bance informace a podklady, jejichž obsah, formu, lhůty a způsob předkládání stanoví Česká národní banka vyhláškou. Banky a pobočky zahraničních bank jsou povinny předložit České národní bance na její žádost další doklady a jiné materiály potřebné pro výkon dohledu na individuálním a konsolidovaném základě a podle požadavku České národní banky poskytnout k tomu všechny potřebné informace.

~~(2) Informace a podklady podle odstavce 1 odlišné pro banky a pobočky zahraničních bank od informací a podkladů pro ostatní subjekty na finančním trhu stanoví Česká národní banka opatřením České národní banky, vyhlášeným ve Věstníku České národní banky²⁾.~~

(3)(2) V případě, že banka má majetkovou účast na jedné nebo více obchodních společnostech nebo jiných právnických osobách 20 % základního kapitálu nebo vyšší, musí informace a podklady podle odstavce 1 obsahovat rovněž údaje týkající se těchto obchodních společností nebo jiných právnických osob.

§ 26

(3) Nedostatkem v činnosti se rozumí

- a) porušení podmínek stanovených v licenci či neplnění podmínek, za nichž byla udělena licence podle § 4 odst. 5 nebo § 5 odst. 4,
- b) porušení nebo obcházení tohoto zákona, zvláštních ~~zákonů~~, **zákonů a dalších** právních předpisů ~~a opatření vydaných Českou národní bankou,~~
- c) porušení nebo obcházení povinností nebo podmínek stanovených v rozhodnutí České národní banky nebo v opatření obecné povahy podle § 26bb,

- d) provedení nebo rozhodnutí o provedení obchodu nebo obchodů, převodu nebo převodů finančních prostředků nebo jiné transakce či transakcí bankou nebo pobočkou zahraniční banky způsobem, který ohrožuje nebo poškozují zájmy jejích vkladatelů nebo ohrožuje bezpečnost a stabilitu banky nebo pobočky zahraniční banky,
- e) řízení banky nebo pobočky zahraniční banky osobami, které nemají dostatečnou odbornou způsobilost nebo nejsou důvěryhodné,
- f) jestliže bankou vytvořený souhrn rezerv a opravných položek nepostačuje k pokrytí rizik vyplývajících z bankou vykázaného objemu klasifikovaných aktiv,
- g) porušení právního předpisu státu, na jehož území má banka pobočku, a to při podnikání na území tohoto státu,
- h) pokles kapitálu pod minimální výši základního kapitálu stanovenou v § 4 odst. 1,
- i) porušení povinností stanovených zvláštním právním předpisem^{6a)} pro uzavírání smluv o finančních službách uzavíraných na dálku,
- j) použití úvěrového hodnocení pro výpočet kapitálových požadavků v rozporu s tímto zákonem.

§ 26bb

(2) Česká národní banka opatřením obecné povahy bankám, pobočkám zahraničních bank, skupině druhově určených bank nebo skupině druhově určených poboček zahraničních bank

- a) stanoví dočasnou výjimku z dodržování povinností stanovených v § 4, 5, 11 až 24 nebo v § 26f anebo z pravidel stanovených na základě tohoto zákona,
- b) dočasně zakáže nebo omezí některé povolené činnosti anebo provedení některých obchodů, převodů finančních prostředků nebo jiných transakcí, ~~nebo~~
- c) **odchylně od tohoto zákona nebo právního předpisu vydaného na jeho základě dočasně stanoví pravidla podle § 12 a § 14 písm. a), b) a d), nebo**
- e) **d) odchylně od tohoto zákona nebo právního předpisu vydaného na jeho základě dočasně stanoví lhůty a periodicitu pro plnění informačních povinností banky nebo pobočky zahraniční banky.**

§ 38j

(1) Česká národní banka uveřejňuje způsobem umožňujícím dálkový přístup

- a) ~~aktualizovaná znění zákonů, vyhlášek a opatření České národní banky, upravujících pravidla obezřetného podnikání bank na individuálním a konsolidovaném základě, a úředních sdělení České národní banky k nim; tím nejsou dotčena ustanovení zvláštních právních předpisů o způsobu vyhlášení právních předpisů,~~

- a) aktualizovaná znění zákonů a vyhlášek, upravujících pravidla obezřetného podnikání bank na individuálním a konsolidovaném základě, opatření obecné povahy podle § 26bb a úředních sdělení České národní banky k nim; tím nejsou dotčena ustanovení zvláštních právních předpisů o způsobu vyhlášení právních předpisů a opatření obecné povahy podle § 26bb,

Změna zákona č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech:

§ 11

(1) Družstevní záložna dodržuje pravidla, která omezují výši aktiv a podrozvahových položek vůči osobě nebo skupině osob v závislosti na kapitálu (dále jen "pravidla angažovanosti") na individuálním základě. Družstevní záložna dodržuje také pravidla angažovanosti na konsolidovaném základě, jestliže je odpovědnou úvěrovou institucí ve skupině finanční holdingové osoby nebo odpovědnou družstevní záložnou ve skupině ovládající úvěrové instituce.

(2) Družstevní záložna udržuje trvale svou platební schopnost. Družstevní záložna je povinna dodržovat stanovená pravidla likvidity a bezpečného provozu; tato pravidla mohou upravovat zejména

- a) minimální výši likvidních prostředků, popřípadě skupiny těchto prostředků ve vztahu k aktivům nebo k pasivům, popřípadě ke skupině vybraných položek aktiv nebo pasiv,
- b) omezení a podmínky pro některé druhy úvěrů nebo investic, vkladů, záruk a závazků,
- c) pravidla pro nabývání, financování a posuzování aktiv.

(3) Pravidla a ukazatele podle odstavců 1 a 2 stanoví Česká národní banka vyhláškou. ~~Na pravidla, která jsou pro družstevní záložny odlišná od pravidel pro ostatní subjekty na finančním trhu, stanoví Česká národní banka opatřením České národní banky, vyhlášeným ve Věstníku České národní banky.~~

§ 27

(1) Družstevní záložna je povinna vypracovat a předkládat České národní bance informace a podklady, jejichž obsah, formu, lhůty a způsob předkládání stanoví Česká národní banka vyhláškou.

~~(2) Informace a podklady podle odstavce 1 odlišné pro družstevní záložny od informací a podkladů pro ostatní subjekty na finančním trhu stanoví Česká národní banka opatřením České národní banky, vyhlášeným ve Věstníku České národní banky²⁶⁾.~~

~~(3)~~(2) Mimo informace a podklady podle ~~odstavců 1 a 2~~ **odstavce 1** je Česká národní banka oprávněna vyzvat družstevní záložnu k předložení dalších údajů, dokladů nebo informací. Družstevní záložna je povinna předložit vyžádané údaje, doklady nebo informace do 3 dnů od doručení výzvy, není-li ve výzvě stanovena lhůta pozdější.

²⁶⁾ ~~Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů.~~

§ 28

(3) Nedostatkem v podnikání se rozumí

b) porušení nebo obcházení tohoto zákona, zvláštních ~~zákonů~~, **zákonů a** prováděcích předpisů vydaných podle tohoto zákona ~~a právních předpisů a opatření ČNB vydaných podle tohoto zákona~~, jakož i rozhodnutí vydaných ČNB,

§ 28i

(1) Česká národní banka uveřejňuje způsobem umožňujícím dálkový přístup

a) aktualizovaná znění ~~zákonů~~, **zákonů a** vyhlášek ~~a opatření České národní banky~~, upravujících pravidla obezřetného podnikání družstevních záložen na individuálním a konsolidovaném základě, a úředních sdělení České národní banky k nim; tím nejsou dotčena ustanovení zvláštních právních předpisů o způsobu vyhlašování právních předpisů,

Změna zákona č. 190/2004 Sb., o dluhopisech:

§ 32

(1) Emitent hypotečních zástavních listů je povinen vést o krytí souhrnu všech závazků z jím vydaných hypotečních zástavních listů v oběhu samostatnou evidenci poskytující úplné podklady pro posouzení, jak emitent hypotečních zástavních listů dodržuje ustanovení tohoto zákona.

(2) Obsah a způsob vedení evidence podle odstavce 1 stanoví Česká národní banka ~~opatřením vyhlášeným ve Věstníku České národní banky~~ **vyhláškou**.

§ 45

(2) Česká národní banka stanoví ~~opatřením České národní banky~~ **vyhláškou** obsah evidence zákonného krytí hypotečních zástavních listů, způsob vedení této evidence a její náležitosti a obsah a způsob plnění informační povinnosti emitenta hypotečních zástavních listů.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

A. OBECNÁ ČÁST

I. Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace (RIA)

1. Důvod předložení

1.1 Název

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

1.2 Identifikace problému

Důvodem k předložení návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, a další související zákony (dále také „návrh zákona“ nebo „novela“) je v první řadě odstranění některých nekompatibilit s právem Evropské unie, které v zákoně přetrvávají a měly být odstraněny již k datu vstupu České republiky do Evropské unie (tj. 1. května 2004) a které se jako výtky objevují v konvergenčních zprávách Evropské centrální banky (dále jen „ECB“) a Evropské komise (dále jen „Komise“), naposledy z roku 2010. Nicméně po zvážení bylo předkladateli (Ministerstvem financí a Českou národní bankou) rozhodnuto, že některé výtky nebudou zohledněny. Jedná se o výtky z oblasti institucionální nezávislosti centrální banky (podrobněji viz dále). Zároveň se návrhem zákona napravují nedostatky nebo staví najisto dosavadní nejasnosti ohledně některých otázek aplikace tohoto zákona, za účelem řádného výkonu činnosti České národní banky (dále jen „ČNB“).

1.3 Zdůvodnění potřeby konat

Zákon o ČNB prošel podstatnou změnou až v souvislosti s přípravou návrhu nového zákona o ČNB. Do té doby byl předmětem celé řady změn pouze dílčího charakteru (asi nejpodstatnější novelou byl zákon č. 57/2006 Sb., kterým došlo s účinností od 1. dubna 2006 ke sjednocení dohledu nad finančním trhem v České republice pod kuratelou ČNB). Návrh nového zákona o ČNB však dne 3. června 2010 prezident republiky nepodepsal a vrátil jej zpět Poslanecké sněmovně. Hlavním důvodem bylo to, že tento zákon upravoval vnitrostátní legislativu na vstup do Eurosystemu v době, kdy ještě nebyla vyřešena otázka případného přijetí eura. ECB návrh nového zákona, který prezident republiky nakonec vrátil Poslanecké sněmovně, obdržela a přivítala úsilí českých orgánů o dosažení právní konvergence. Upozornila nicméně, že pouze část výtek obsažených v konvergenčních zprávách se týká nepřipravenosti vnitrostátní úpravy na vstup do Eurosystemu. Zbylá část se týká nedostatků, které bylo potřeba odstranit již ke dni vstupu ČR do Evropské unie, tj. k 1. květnu 2004. Tyto

nedostatky souvisejí s nesouladem českých předpisů s ustanoveními Smlouvy o fungování EU (dále jen „Smlouva“) a Protokolu (č. 4) o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky (dále jen „Statut“).

Navrhovanou právní úpravou proto budou odstraněny některé nekompatibility, které nesouvisí přímo se vstupem ČR do Eurosystemu a které jsou opakovaně vytýkané v konvergenčních zprávách Komise a ECB, které byly naposledy vydány v roce 2010. Tyto zprávy obsahují výtky z oblasti institucionální, personální a finanční nezávislosti centrální banky, zachování mlčenlivosti a měnového financování. Zároveň je s ohledem na již několikaleté praktické zkušenosti s působením ČNB jak v rámci Evropského systému centrálních bank (dále jen „ESCB“), tak jako jediného orgánu dohledu nad finančním trhem v České republice, který je součástí nově ustanoveného Evropského systému dohledu nad finančními trhy, žádoucí odpovídajícím způsobem definovat mandát ČNB vyplývající z členství ČNB v těchto evropských systémech a upravit (zpřesnit nebo rozšířit) některá nejasná ustanovení platné legislativy, s nimiž má ČNB určité aplikační těžkosti. Rovněž je třeba upravit systematiku zákona o ČNB, který za téměř 20 let svojí účinnosti prošel více než 23 novelizacemi a byl dotčen i nálezem Ústavního soudu, vyhlášeným pod č. 278/2001 Sb.

Výtky obsažené v konvergenčních zprávách ECB a Komise z oblasti institucionální nezávislosti centrální banky

Zákon o ČNB ukládá ČNB povinnost předkládat Poslanecké sněmovně k projednání nejméně dvakrát ročně zprávu o měnovém vývoji. Dále je stanoveno, že Poslanecká sněmovna může požadovat předložení mimořádné zprávy o měnovém vývoji, pokud se na tom usnese. Poslanecká sněmovna má právo zprávu potvrdit nebo si vyžádat její doplnění a taková zpráva musí odpovídat požadavkům Poslanecké sněmovny. Dle konvergenčních zpráv ECB a Komise by tato práva Poslanecké sněmovny mohla porušit zákaz udělování pokynů centrální bance podle článku 130 Smlouvy a podle článku 7 Statutu. Příslušná ustanovení zákona o ČNB jsou proto dle názoru ECB a Komise nekompatibilní s nezávislostí centrální banky a měla by být odpovídajícím způsobem upravena.

Pokud Poslanecká sněmovna odmítne zprávu o výsledku hospodaření ČNB, je po ČNB požadováno dle zákona o ČNB předložení zpřesněné a doplněné zprávy do 6 týdnů od okamžiku odmítnutí. Taková doplněná zpráva musí odpovídat požadavkům Poslanecké sněmovny. Tato ustanovení jsou dle názoru ECB a Komise nekompatibilní s nezávislostí centrální banky a měla by být odpovídajícím způsobem upravena.

Výtky obsažené v konvergenčních zprávách ECB a Komise z oblasti personální nezávislosti centrální banky

Zákon o ČNB obsahuje důvod pro odvolání guvernéra ČNB prezidentem z funkce, konkrétně „nevykonává-li funkci po dobu delší než 6 měsíců“, který je v porovnání s důvody odvolání uvedenými v čl. 14.2 Statutu důvodem navíc. Příslušné ustanovení je proto třeba uvést do souladu s čl. 14.2 Statutu.

Důvody odvolání stanovené v čl. 14.2 Statutu nejsou uvedeny v zákoně o ČNB ve vztahu k ostatním členům bankovní rady, kteří mají také plnit úkoly ve vztahu k ESCB. Tento nedostatek je třeba napravit.

I když to může plynout z obecných právních předpisů, v zájmu posílení právní jistoty by bylo vhodné v zákoně výslovně uvést, že ostatní členové bankovní rady, kteří se též podílí na plnění úkolů ESCB, mají na národní úrovni právo na soudní přezkum rozhodnutí o jejich odvolání z funkce. Toto však není výtka, pouze doporučení.

Výtka z konvergenční zprávy ECB z oblasti dodržování povinnosti mlčenlivosti

Podle zákona o ČNB může guvernér zprostit zaměstnance ČNB a členy poradních orgánů povinnosti mlčenlivosti z důvodu veřejného zájmu. ECB předpokládá, že toto zproštění mlčenlivosti se netýká povinnosti mlčenlivosti vzhledem k ECB a ESCB.

Výtka obsažená v konvergenčních zprávách ECB a Komise z oblasti měnového financování

ECB podotýká, že zákaz měnového financování v zákoně o ČNB není zcela kompatibilní se Smlouvou. Konkrétně se jedná o vyjmutí bank ve veřejném vlastnictví ze zákazu měnového financování, což není zcela v souladu s čl. 123 odst. 2 Smlouvy, podle kterého jsou banky ve veřejném vlastnictví vyjmuty pouze „v souvislosti s poskytováním peněžních prostředků centrálními bankami“. Výjimka v zákoně o ČNB je tak širší než výjimka podle Smlouvy. Navíc zákon o ČNB neobsahuje zákaz přímého nákupu dluhových cenných papírů ČNB a není tedy zcela v souladu s čl. 123 odst. 1 Smlouvy. Proto ECB z důvodu dosažení právní jistoty doporučuje vyjasnění a úpravu textu, aby byla zaručena správná aplikace zákazu měnového financování obsaženého v evropském právu.

Konvergenční zpráva ECB obsahuje i další výtky, ty se však týkají až období po přijetí eura v ČR. Výše uvedené výtky z konvergenčních zpráv jsou předmětem podrobné analýzy z hlediska potřeby konat v části 2. této zprávy.

1.4 Popis cílového stavu

Navrhovanou novelou zákona budou zejména napraveny některé výtky ECB a Komise. Za účelem řádného výkonu činnosti ČNB však budou odstraněny i další nedostatky zákona.

Přímo do zákona bude zakotveno již dnes platné konstatování, že ČNB je součástí ESCB podle Smlouvy a Statutu a podílí se na plnění cílů a úkolů ESCB, a že ČNB podporuje obecné hospodářské politiky v Evropské unii se záměrem přispět k dosažení cílů Unie, není-li tím dotčen hlavní cíl ČNB, tj. péče o cenovou stabilitu. Zároveň novela zákona zdůrazní, že ČNB pečuje také o finanční stabilitu a bezpečné fungování finančního systému a explicitně stanoví, že prostředkem ke splnění tohoto úkolu je vytváření makrobezpečnostní politiky.

Dále budou zpřesněny některé otázky spojené s fungováním bankovní rady a členstvím v ní včetně odvolání z funkce.

Novelou dojde také ke zpřesnění formulace zákazu přijímání pokynů pro ČNB, její bankovní radu a členy bankovní rady ve vazbě na hlavní cíl ČNB a pravomoci a plnění úkolů svěřených

jim Smlouvou a Statutem, a ke zpřesnění formulace zákazu měnového financování s odvoláním na evropskou legislativu.

Na základě novely by nejpozději ke dni 31. 12. 2014 měl být opuštěn institut opatření ČNB, jakožto regulačního nástroje závazného pro banky, pobočky zahraničních bank a družstevní záložny. Proto jsou novelizovány též zákon o bankách, zákon o spořitelních a úvěrních družstvech a zákon o dluhopisech a jsou přijímána příslušná přechodná ustanovení zabezpečující bezproblémové opuštění opatření ČNB.

V souvislosti s tím dochází k legislativní, nikoli však podstatné věcné, změně regulace povinných minimálních rezerv v zákoně o ČNB.

Rovněž budou postaveny najisto otázky zastupování guvernéra a majetku ČNB. Dále budou v návaznosti na Statut podrobněji upraveny kompetence ČNB v oblasti péče o plynulý rozvoj a efektivitu platebních a vypořádacích systémů, bude zpřesněna oblast činnosti ČNB na kapitálovém trhu a problematika výkaznictví soukromých osob pro plnění zákonných úkolů ČNB a podstatným způsobem bude rozšířena právní úprava týkající se statistiky.

Dále bude zpřesněna systematika ustanovení týkajících se správních deliktů a správního řízení a upřesněna aplikace obecné právní úpravy kontroly (kontrolní řád) při dohledu ČNB. Novelou bude také pozměněna úprava zprošťování mlčenlivosti zaměstnanců ČNB a dalších dotčených osob.

1.5 Rizika spojená s nečinností

V souvislosti s identifikovanými problémy současného právního stavu byla analyzována rizika případné nečinnosti, tj. ponechání dosavadního stavu a neprovedení žádných zásahů. Rizika byla analyzována za účelem posouzení, zda náklady a jiné důsledky případných zásahů (řešení problémů) budou dostatečně opodstatněné a účelné, resp. zda přínosy změn převáží nad případnými náklady či jinými negativy.

V případě, že navrhovaná novela zákona o ČNB přijata nebude, lze předpokládat, že výtky uvedených evropských orgánů budou znovu v nezměněné míře i podobě opakovány, což nepostaví Českou republiku do příznivého světla vzhledem k tomu, že tyto výtky byly opakovaně učiněny již v minulosti. ČR se zároveň vystavuje možnosti zahájení řízení podle čl. 258 Smlouvy o fungování EU a následnému projednávání před Soudním dvorem Evropské unie. Nicméně v praxi je zahájení takového řízení vysoce nepravděpodobné. Zároveň mohou některé otázky nadále vyvolávat aplikační problémy při výkonu činnosti ČNB.

1.6 Dotčené subjekty

Pro účely dopadové studie byly vymezeny subjekty, kterých se novela přímo či nepřímo dotkne. Jsou to ČNB jako taková a členové bankovní rady.

2. Varianty, přínosy, náklady a návrhy řešení

2.1. Zpráva o měnovém vývoji

ECB a Komise ve své konvergenční zprávě upozorňují na nekompatibilitu stávajícího ustanovení § 3 s požadavkem na nezávislost centrální banky podle čl. 130 Smlouvy a článku 7 Statutu. ECB požaduje, aby Poslanecké sněmovně bylo odejmuto oprávnění požadovat po ČNB předložení mimořádné zprávy o měnovém vývoji a oprávnění Poslanecké sněmovny vyžádat si doplnění zprávy o měnovém vývoji.

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Tato varianta zachovává znění § 3 beze změny, a tudíž i nadále ponechává Poslanecké sněmovně možnost usnést se na požadavku na předložení mimořádné zprávy o měnovém vývoji ČNB a možnost Poslanecké sněmovny vyžádat si doplnění zprávy o měnovém vývoji.

Varianta 1 – změna § 3 zákona o ČNB

Tato varianta odstraňuje nekompatibilitu národní právní úpravy tím, že dojde k její změně tak, aby ČNB nebyla povinna předložit Poslanecké sněmovně mimořádnou zprávu o měnovém vývoji a nebyla povinna předložit Poslanecké sněmovně doplněnou zprávu o měnovém vývoji.

Srovnání hlavních pozitiv a negativ varianty 1

Dotčené subjekty	Přínosy a pozitiva	Náklady a negativa
Obecné	<ul style="list-style-type: none">▪ Odstranění výtky uvedené v konvergenčních zprávách	<ul style="list-style-type: none">▪ Omezení pravomocí Poslanecké sněmovny vůči ČNB
ČNB	<ul style="list-style-type: none">▪ Zvýšení nezávislosti centrální banky	<ul style="list-style-type: none">▪ Snížení transparentnosti a veřejné odpovědnosti (accountability) centrální banky

Výběr nejvhodnější varianty

Předkladatelé nesouhlasí s hodnocením v konvergenčních zprávách ECB a Komise. Tato výtka k institucionální nezávislosti centrální banky není opodstatněná. Článek 130 Smlouvy a článek 7 Statutu zakazuje centrální bance vyžadovat a přijímat pokyny od příslušných subjektů při výkonu pravomocí a plnění úkolů a povinností svěřených centrální bance Smlouvou a Statutem. Předložení mimořádné zprávy o měnovém vývoji nebo doplnění zprávy o měnovém vývoji však není výkonem pravomocí a plněním úkolů a povinností svěřených centrální bance Smlouvou a Statutem, tudíž se na tuto činnost zákaz uvedený v článku 130 Smlouvy a článku 7 Statutu nevztahuje. Vzhledem k výše uvedenému nesouhlasu s hodnocením ECB a Komise a s ohledem na zájem věcně zachovat současnou úpravu je preferována nulová varianta, přestože přijetím této varianty nebude výtka odstraněna.

2.2. Zpráva o hospodaření ČNB

ECB a Komise ve své konvergenční zprávě upozorňují na nekompatibilitu stávajícího ustanovení § 47 odst. 5 s požadavkem na nezávislost centrální banky podle čl. 130 Smlouvy a článku 7 Statutu. ECB požaduje, aby Poslanecké sněmovně v případě, že odmítne zprávu o výsledku hospodaření ČNB, bylo odejmuto oprávnění požadovat po ČNB předložení zpřesněné a doplněné zprávy o výsledku hospodaření podle požadavků Poslanecké sněmovny.

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Tato varianta zachovává znění § 47 odstavce 5 beze změny, a tudíž i nadále ponechává Poslanecké sněmovně možnost požadovat předložení zpřesněné a doplněné zprávy o výsledku hospodaření ČNB.

Varianta 1 – zrušení § 47 odstavce 5 zákona o ČNB

Tato varianta odstraňuje nekompatibilitu národní právní úpravy tím, že dojde k odstranění § 47 odstavce 5 a ČNB nebude povinna předložit Poslanecké sněmovně zprávu o hospodaření zpřesněnou a doplněnou podle požadavků Poslanecké sněmovny.

Srovnání hlavních pozitiv a negativ varianty 1

Dotčené subjekty	Přínosy a pozitiva	Náklady a negativa
Obecné	<ul style="list-style-type: none">▪ Odstranění výtky uvedené v konvergenčních zprávách	<ul style="list-style-type: none">▪ Omezení pravomocí Poslanecké sněmovny vůči ČNB
ČNB	<ul style="list-style-type: none">▪ Zvýšení nezávislosti centrální banky	<ul style="list-style-type: none">▪ Snížení transparence a veřejné odpovědnosti (accountability) centrální banky

Výběr nejvhodnější varianty

Předkladatelé nesouhlasí s hodnocením uvedeným v konvergenčních zprávách ECB a Komise. Podle předkladatelů není tato výtka k institucionální nezávislosti centrální banky opodstatněna. Článek 130 Smlouvy a článek 7 Statutu zakazuje centrální bance vyžadovat a přijímat pokyny od příslušných subjektů při výkonu pravomocí a plnění úkolů a povinností svěřených centrální bance Smlouvou a Statutem. Předložení zpřesněné a doplněné zprávy o hospodaření ČNB není výkonem pravomocí a plněním úkolů a povinností svěřených centrální bance Smlouvou a Statutem, tudíž se na tuto činnost zákaz uvedený v článku 130 Smlouvy a článku 7 Statutu nevztahuje. Vzhledem k výše uvedenému nesouhlasu s hodnocením ECB a Komise a s ohledem na zájem věcně zachovat současnou úpravu je preferována nulová varianta, přestože přijetím této varianty nebude výtka odstraněna.

2.3. Odvolání člena bankovní rady

ECB vyhodnotila stávající právní úpravu odvolání člena bankovní rady (§ 6 odst. 11 – 13) jako úpravu v rozporu s ustanovením čl. 14.2. Statutu, na jehož základě lze guvernéra odvolat

z funkce pouze tehdy, jestliže přestane splňovat podmínky požadované k jejímu výkonu nebo se dopustí vážného pochybení. Tento požadavek má posílit osobní nezávislost centrální banky. Vzhledem ke skutečnosti, že evropská legislativa nepřipouští v tomto směru jiné důvody, než jsou uvedeny v čl. 14.2., měly by vnitrostátní právní předpisy zahrnovat obdobná pravidla odvolání, popřípadě je nemusejí upravovat vůbec, neboť Statut je přímo použitelný.

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Nulová varianta zachovává povinnost prezidenta republiky odvolat člena bankovní rady, jestliže takový člen přijme funkci, která je s členstvím v bankovní radě neslučitelná, nebo začne-li vykonávat činnost, která se potenciálně s tímto členstvím z hlediska zájmů střetává. Další příčinou odvolání může být skutečnost, že člen bankovní rady byl zbaven způsobilosti k právním úkonům či mu byla tato způsobilost omezena. Prezident republiky je oprávněn k odvolání přistoupit i za situace, kdy člen (včetně guvernéra) nezastává svou funkci v bankovní radě déle než 6 měsíců. Guvernér musí být potom odvolán v případě, že již nesplňuje podmínky požadované pro výkon jeho funkce nebo se dopustil vážného pochybení.

Tato varianta neodstraňuje nedostatek identifikovaný v rámci národní legislativy ECB, (existenci konkrétních důvodů odvolání člena bankovní rady), a v důsledku toho ji nelze považovat za uspokojivé řešení.

Varianta 1 – převzetí důvodů odvolání člena bankovní rady uvedených ve Statutu

V souladu se Statutem modifikuje varianta 1 povinnost odvolat člena bankovní rady na možnost a důvody odvolání podmiňuje identickými kritérii, jaká jsou obsažena v čl. 14.2., tzn. jen pokud člen bankovní rady přestane splňovat podmínky požadované k výkonu své funkce nebo se dopustí vážného pochybení.

Tím, že varianta důvody odvolání zobecňuje a navíc přejímá znění přímo ze Statutu, reaguje vyhovujícím způsobem na výtku opakovaně uváděnou v konvergenčních zprávách ECB.

Srovnání hlavních pozitiv a negativ varianty 1

Dotčené subjekty	Přínosy a pozitiva	Náklady a negativa
Obecné	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Odstranění výtky identifikované v konvergenčních zprávách ECB 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Důvody pro odvolání podle Smlouvy jsou formulovány vágně a jejich výklad je předmětem interpretace Soudního dvoru EU
ČNB	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Posílení osobní nezávislosti centrální banky 	
Členové bankovní rady	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Posílení osobní nezávislosti členů bankovní rady 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vyšší nejistota členů bankovní rady o podmínkách odvolání

Výběr nejvhodnější varianty

Má-li novela zákona o ČNB odstranit tento nedostatek obsažený v konvergenčních zprávách ECB, nepředstavuje nulová varianta vhodné řešení, neboť míra, v níž jsou důvody odvolání člena bankovní rady ve stávající právní úpravě specifikovány, nevyhovuje obecným

požadavkům v čl. 14.2. Statutu. Požadavky naopak zohledňuje varianta 1, která uvádí výslovně znění Statutu, a představuje tak úspěšné řešení problému nekompatibility vnitrostátních předpisů s evropskou legislativou.

2.4. Dočasně neobsazená funkce guvernéra

Zákon o ČNB neřeší situaci, kdy není funkce guvernéra dočasně obsazena.

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Nulová varianta, která možnost dočasně neobsazené funkce guvernéra, ať už z důvodu jeho odvolání, úmrtí či jiných příčin, nebere v potaz, by mohla ohrozit důvěryhodnost ČNB jak při plnění hlavního cíle, tvorbě legislativy, tak i při její účasti v evropských orgánech a mezinárodních organizacích.

Varianta 1 – doplnění ustanovení řešící situaci dočasně neobsazené funkce guvernéra

Varianta 1 napravuje nedokonalost zákona v tom smyslu, že řeší situaci dočasně neobsazené funkce guvernéra a stanovuje pravidla a postupy, jimiž se má bankovní rada a zejména viceguvernéř pověřený výkonem funkce guvernéra, za daných okolností řídit, a to až do doby jmenování nového guvernéra. Pokud jde o pravomoci a odpovědnost, nedochází k žádnému krácení a funkce guvernéra je ze strany pověřeného viceguvernéra vykonávána ve stejném rozsahu, jako je upraven pro funkci guvernéra, tzn. včetně podepisování právních předpisů a aktů vydávaných ČNB či vystupování v orgánech ECB, EU a mezinárodních organizacích.

Srovnání hlavních pozitiv a negativ varianty 1

Dotčené subjekty	Přínosy a pozitiva	Náklady a negativa
Obecné	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uzákonění pravidel a postupů, není-li funkce guvernéra dočasně obsazena ▪ Posílení důvěryhodnosti ČNB za nestandardní situace ▪ Zachování kontinuity při podepisování právních předpisů a aktů vydávaných ČNB ▪ Nepřerušené zastoupení ČNB, a tím i ČR, v orgánech ECB, EU a mezinárodních organizacích 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mandát viceguvernéra pověřeného výkonem funkce guvernéra je dán na základě rozhodnutí bankovní rady, nikoli na základě standardního jmenování prezidentem republiky
ČNB	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vyjasnění úlohy bankovní rady ▪ Specifikace pravomocí a odpovědnosti viceguvernéra, dočasně pověřeného výkonem funkce guvernéra 	

Výběr nejvhodnější varianty

V mezidobí, kdy by funkce guvernéra nebyla obsazena, by ČNB zřejmě pokračovala v plnění hlavního cíle, ve vydávání legislativy, jíž má ve své gesci, v působení v rámci evropských

orgánů a mezinárodních institucí, kde je zastoupena, i ve výkonu dohledu nad finančním trhem, aniž by k tomu zákon výslovně uváděl jakékoli podrobnosti.

Přijetím varianty 1 a uzákoněním této skutečnosti ovšem dochází ke zvýšení právní jistoty, a tím je posílena také důvěryhodnost centrální banky.

2.5. Institucionální nezávislost ČNB

Předpokladem úspěšné realizace měnové politiky ČNB je vysoký stupeň institucionální nezávislosti ve vztahu k orgánům, resp. subjektům na národní i evropské úrovni. V souladu s tímto principem je ČNB zakázáno přijímat nebo vyžadovat pokyny související s plněním hlavního cíle či s výkonem dalších činností.

Nezávislost na národní úrovni deklaruje ČNB čl. 98 Ústavy, kde je stanoveno, že do její činnosti nelze zasahovat jinak než na základě zákona. § 9 odst. 1 stávajícího zákona o ČNB tuto obecnou zásadu následně omezuje na zákaz přijímat nebo požadovat pokyny od prezidenta republiky, Parlamentu, vlády, správních úřadů, popř. jiného subjektu. Podle odst. 2 mají ČNB a vláda současně povinnost vzájemně se o provádění měnové a hospodářské politiky informovat.

Pokud jde o právní úpravu v evropském kontextu, je nezávislost centrálních bank vymezena v čl. 130 Smlouvy, který jim znemožňuje přijímat nebo vyžadovat pokyny od orgánů, institucí či jiných subjektů Unie, vlád členských států a dalších subjektů. Z tohoto článku poté svým obsahem vychází čl. II odst. 1 písm. c) zákona č. 442/2000 Sb., jímž se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon č. 442/2000 Sb.).

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Nulová varianta, která ponechává v zákoně o ČNB současnou úpravu nezávislosti ČNB ve dvou ustanoveních ve vztahu k orgánům, resp. subjektům jednak na národní úrovni (§ 9 odst. 1 stávajícího zákona o ČNB), jednak v evropském kontextu (čl. II odst. 1 písm. c) zákona č. 442/2000 Sb.), vykazuje formální nedostatky.

Varianta 1 – zákaz ČNB přijímat nebo vyžadovat pokyny při výkonu pravomocí a plnění úkolů a povinností stanovených Smlouvou a Statutem

Varianta 1 by znamenala, že ČNB, bankovní rada ani žádný člen bankovní rady nesmějí při plnění hlavního cíle ČNB a při výkonu pravomocí a plnění úkolů a povinností svěřených jim Smlouvou a Statutem přijímat nebo vyžadovat pokyny od prezidenta republiky, Parlamentu, vlády, správních úřadů, orgánů nebo institucí EU, od vlád členských států či od jakéhokoli jiného subjektu.

Výběr nejvhodnější varianty

Ačkoli nulová varianta respektuje institucionální aspekt nezávislosti, pokud jde o dotčené orgány, resp. subjekty, od nichž ČNB nesmí na národní nebo evropské úrovni přijímat či vyžadovat pokyny související s plněním hlavního cíle, popř. s výkonem dalších činností, nelze ji považovat za vhodné řešení.

Namísto nulové varianty je proto vhodné upřednostnit variantu 1, která soustředěním dané problematiky do § 9 odst. 1 odpovídá Smlouvě a Statutu nejen z hlediska identifikace relevantních orgánů, popř. subjektů, vůči nimž lze zákaz přijímat nebo vyžadovat pokyny aplikovat, ale i co se týče rozsahu zaměření takového zákazu.

2.6. Statistika a výkaznictví

Vzhledem k rostoucímu významu informací a potřebě stále intenzivnější spolupráce v oblastech statistiky a výkaznictví, kterou je ČNB vázána nejen vstupem České republiky do Evropské unie, ale rovněž z titulu svého členství v řadě mezinárodních organizací (např. Mezinárodní měnový fond, Světová banka aj.), je žádoucí specifikovat její aktuální postavení.

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Nulová varianta vychází z předpokladu zachování stávající právní úpravy, která se problematikou statistiky a výkaznictví zabývá jen velmi okrajově. Platné znění zákona zavazuje ČNB zejména k tomu, aby koordinovala rozvoj bankovního informačního systému, což je termín bez reálného obsahu.

Vymezuje také okruh osob, od nichž je povinna potřebné informace a podklady k zabezpečení svých úkolů vyžadovat, a to v členění na tři kategorie – dvě skupiny osob podléhajících jejímu dohledu, a dále osoby, které podle evropské legislativy náleží do sektoru finančních institucí. Pokud se jedná o osoby podléhající jejímu dohledu, první podskupinu tvoří banky, pobočky zahraničních bank, spořitelni a úvěrní družstva, instituce elektronických peněz a jejich zahraniční pobočky, které na území České republiky podnikají na základě jednotné licence. Ostatní dohlížené subjekty potom z hlediska klasifikace spadají do druhé podskupiny.

Vůči těmto osobám jsou definovány dva režimy, co se týče obsahu, formy, termínů a způsobu sestavování a předkládání podkladů, popř. i organizačních a komunikačních podmínek pro jejich předkládání, stejně jako pravomoc ČNB domáhat se jejich upřesnění či doplnění, jestliže neodpovídají stanoveným požadavkům nebo v situaci, kdy vzniknou důvodné pochybnosti o jejich správnosti či úplnosti.

Získané individuální údaje pak ČNB může, je-li to podle příslušné mezinárodní smlouvy, nezbytné, předávat Českému statistickému úřadu (dále jen ČSÚ). Vztahy na evropské, resp. mezinárodní úrovni v tomto směru však v rámci zákona odpovídajícím způsobem zatím řešeny nejsou.

Varianta 1 – úprava statistiky a výkaznictví v souladu s právními předpisy EU

Varianta 1 je v souladu s evropskou legislativou (čl. 5 Statutu). Tato varianta naopak nepočítá se zakotvením povinnosti ČNB koordinovat rozvoj bankovního informačního systému, která neměla v praxi reálné uplatnění.

Povinnost ČNB vyžadovat k zabezpečení svých úkolů potřebné informace a podklady je v rámci varianty 1 formulována jako oprávnění, tak jak to odpovídá právním předpisům EU. Dochází navíc k upřesnění toho, že informace a podklady mají formu výkazů, a to buď

statistických, nebo pro účely dohledu, dále obsahujících doplňkové informace či hlášení, čímž je mj. identifikován víceúčelový charakter výkaznictví – jednak statistické, jednak k zabezpečení dalších, především dohledových, úkolů ČNB.

Pokud jde o klasifikaci vykazujících osob, zůstávají zachovány tři kategorie, které jsou ovšem částečně přeskupeny. Nové členění zahrnuje jednotnou skupinu osob podléhajících dohledu ČNB, osoby spadající podle evropské legislativy do sektoru finančních institucí a konečně okruh tzv. statisticky významných osob, tedy subjektů, které do předchozích kategorií zařadit nelze, nicméně údaje, jimiž disponují, mají ze statistického hlediska takovou váhu, že je jejich zahrnutí mezi vykazující osoby zcela nezbytné.

Ve vztahu ke každé skupině je potom definován zvláštní režim vykazování. Také v této souvislosti se však uplatňuje kritérium statistické významnosti, na jehož základě je ČNB oprávněna v zájmu omezování zátěže vykazujících osob stanovit snížený rozsah, odlišné lhůty nebo jiný způsob vykazování.

Zachována je též pravomoc ČNB domáhat se upřesnění či doplnění předložených výkazů, jestliže neodpovídají stanoveným požadavkům nebo vzniknou-li důvodné pochybnosti o jejich správnosti či úplnosti.

Vedle uvedených změn spočívá význam varianty 1 zvláště v tom, že vyjasňuje pozici ČNB na národní a evropské, resp. mezinárodní úrovni. Varianta totiž předpokládá nejen spolupráci ČNB s ČSÚ, ale počítá i s tím, že na plnění jejích úkolů se mohou podílet např. ministerstva nebo jiné správní úřady. Současně upravuje vazbu ČNB na ECB a Eurostat a řeší rovněž vztahy vyplývající z jejího členství v Mezinárodním měnovém fondu, Organizaci pro ekonomickou spolupráci a rozvoj, Světové bance apod.

Co se týče plnění úkolů, zajišťuje ČNB statistické výkaznictví včetně získávání a shromažďování údajů, zpracovává a vytváří statistické informace a sestavuje, vede a uveřejňuje statistiky. Těmito činnostmi přispívá také při tvorbě statistik v rámci EU.

ČNB a nově též ECB mají v zákoně touto variantou zakotveno právo ověřování a nucené shromažďování individuálních statistických údajů. Obě činnosti se řídí čl. 6 Nařízení Rady (ES) č. 2533/98 ze dne 23. listopadu 1998 o shromažďování statistických informací ECB a vzhledem k tomu, že probíhají formou kontroly na místě, použijí se dále ustanovení zákona o státní kontrole č. 552/1991 Sb.

V působnosti ČNB jsou měnové statistiky, statistiky platební bilance, statistika čtvrtletních finančních účtů, statistika finančních trhů, statistika cenných papírů a popřípadě další statistiky. S výjimkou těchto statistik vede ještě seznamy měnových finančních institucí.

Varianta 1 specifikuje rovněž zacházení s důvěrnými informacemi – ČNB je povinna trvale zajistit jejich ochranu a přístup k nim je značným způsobem omezen. Výsledky statistického zjišťování jsou naopak postupovány široké veřejnosti, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Srovnání hlavních pozitiv a negativ varianty 1

Dotčené subjekty	Přínosy a pozitiva	Náklady a negativa
Obecné	<ul style="list-style-type: none">▪ Detailnější a zároveň více komplexní úprava statistiky a výkaznictví odpovídající evropské legislativě▪ Zohlednění zátěže vykazujících osob (kritérium statistické významnosti)	<ul style="list-style-type: none">▪ Zvýšení nákladů na zajištění statistiky a výkaznictví
ČNB	<ul style="list-style-type: none">▪ Vyjasnění pozice ČNB na národní a evropské, resp. mezinárodní úrovni (spolupráce s ČSÚ, ministerstvy a jinými správními úřady; ECB, Eurostatem, MMF, OECD, SB apod.)	

Vysvětlivky: MMF ... Mezinárodní měnový fond
OECD ... Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj
SB ... Světová banka

Výběr nejhodnější varianty

Nulová varianta, tj. ponechání současného stavu, se otázkám statistiky a výkaznictví nevěnuje v dostatečně podrobné míře. Absence takových ustanovení, která by upravovala předávání, ověřování, shromažďování, poskytování, ochranu nebo zveřejňování statistických informací a individuálních údajů, přitom může úspěšné fungování těchto procesů zásadně ohrozit. Pomíjí rovněž otázku účelu získávání dat a jejich využití i pro jiné úkoly ČNB. V důsledku toho a také z důvodu potenciálního narušení vztahů založených mezi ČNB a spolupracujícími protistranami doma (např. ČSÚ, ministerstva a jiné správní úřady) a v zahraničí (především ECB, Eurostat, Mezinárodní měnový fond, Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj, Světová banka), je žádoucí tyto nedostatky odstranit a podpořit variantu s jasně nastavenými pravidly, tj. variantu 1.

2.7. Měnové financování

Zákaz měnového financování je standardním požadavkem evropského práva na finanční nezávislost centrální banky. V platném zákoně o ČNB je tento zákaz sice upraven, nicméně znění příslušných ustanovení (§ 30 odst. 2) není zcela kompatibilní se Smlouvou, jak uvádí konvergenční zpráva ECB z roku 2010. Konkrétně se jedná o vyjmutí bank ve veřejném vlastnictví ze zákazu měnového financování, což není zcela v souladu s čl. 123 odst. 2 Smlouvy, podle kterého jsou banky ve veřejném vlastnictví vyjmuty pouze „v souvislosti s poskytováním peněžních prostředků centrálními bankami“. Výjimka v zákoně o ČNB je tak širší než výjimka podle Smlouvy. Navíc zákon o ČNB neobsahuje zákaz přímého nákupu dluhových cenných papírů ČNB a není tedy zcela v souladu s čl. 123 odst. 1 Smlouvy. Proto by mělo dojít k nápravě, aby se předešlo zopakování stejné výtky i v další konvergenční zprávě, kterou má ECB vydat v roce 2012.

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Nulová varianta, která ponechává v zákoně o ČNB současné znění příslušných ustanovení o zákazu měnového financování, neodstraňuje výtka obsaženou v konvergenční zprávě ECB a není proto vhodným řešením.

Varianta 1 – zpřesnění formulace zákazu měnového financování s odvoláním na evropskou legislativu

Tato varianta zpřesňuje formulaci zákazu měnového financování dle požadavků Smlouvy. Dochází tak k napravení výtky z konvergenční zprávy ECB.

Výběr nejvhodnější varianty

Nulová varianta neřeší odstranění výtky ECB a je proto nežádoucí. Nečinnost by znamenala, že stejná výtka bude uplatněna ECB v další konvergenční zprávě, a to by pro ČR nebylo pozitivní. Vhodnou variantou je varianta 1. Přínosem této varianty je především odstranění nekompatibility zákona o ČNB s právem Evropské unie.

2.8. Zproštění povinnosti mlčenlivosti ve služebních věcech

Podle zákona o ČNB (§ 50 odst. 2) může guvernér zprostit zaměstnance ČNB a členy poradních orgánů povinnosti zachovávat mlčenlivost ve služebních věcech z důvodu veřejného zájmu. ECB v konvergenční zprávě uvedla, že předpokládá, že toto zproštění mlčenlivosti dle zákona o ČNB se netýká povinnosti mlčenlivosti vzhledem k ECB a ESCB.

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Nulová varianta, která ponechává v zákoně o ČNB současné znění příslušných ustanovení o povinnosti zachovávat mlčenlivost ve služebních věcech, nereaguje na komentář obsažený v konvergenční zprávě ECB, a není proto vhodným řešením.

Varianta 1 – doplnění informace o tom, že možnost zproštění povinnosti mlčenlivosti ve služebních věcech se nevztahuje na povinnost mlčenlivosti vzhledem k ECB a ESCB

Tato varianta reaguje na komentář z konvergenční zprávy tím, že výslovně uvádí, že povinnost mlčenlivosti stanovená Statutem nebo zvláštními zákony není dotčena příslušným ustanovením zákona o ČNB umožňujícím zprostit zaměstnance a členy poradních orgánů ČNB povinnosti mlčenlivosti. Dochází tak k napravení výtky z konvergenční zprávy ECB.

Výběr nejvhodnější varianty

Nulová varianta, která nereaguje na komentář ECB, není vhodná. Absence informace o tom, že možnost zproštění povinnosti mlčenlivosti ve služebních věcech se nevztahuje na povinnost mlčenlivosti vzhledem k ECB a ESCB by znamenala, že ECB stejný komentář zopakuje v další konvergenční zprávě.

Variantu 1 lze považovat za vhodné řešení, neboť reaguje na upozornění ECB v konvergenční zprávě a zajišťuje tak zachování služebního tajemství ve vztahu k informacím získaným vzhledem k členství ČNB v ESCB. Navíc umožňuje, aby si způsob zprošťování (nikoli

důvody) stanovila sama ČNB. Zprošťovat mlčenlivosti tak nemusí ze zákona nezbytně vždy její guvernér.

2.9. Zastupování guvernéra viceguvernérem

Ustanovení v § 8 platného zákona o ČNB opravňuje guvernéra k jednání navenek jménem ČNB a zároveň opravňuje pověřeného viceguvernéra k zastupování guvernéra v době jeho nepřítomnosti. Toto znění způsobuje ČNB výjimečně potíže v tom smyslu, že vyvolává pochybnosti o tom, zda viceguvernér smí zastupovat guvernéra při podepisování právních aktů vyhlášených ve Sbírce zákonů, aniž by to zákon výslovně stanovil.

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Nulová varianta založená na ponechání současného znění ustanovení § 8 zákona o ČNB výslovně neuvádí, že by guvernér podepisoval právní předpisy a akty vydávané ČNB a vyhlášené ve Sbírce zákonů, ale pouze to, že jménem ČNB jedná navenek guvernér. Pokud tedy druhá věta § 8 zákona o ČNB stanovuje, že v době nepřítomnosti guvernéra ho zastupuje viceguvernér, pak nemusí být jednoznačné, zda se může jednat také o zastupování při podepisování výše uvedených právních aktů. Tato varianta neřeší problémy, se kterými se ČNB výjimečně ve své praxi v souvislosti se zastupováním guvernéra viceguvernérem setkává.

Varianta 1 – úprava, ze které jednoznačně vyplyne, že pověřený viceguvernér může guvernéra zastupovat i při podepisování právních aktů

Dosavadní znění § 8 je upřesňováno tak, že zmiňuje výslovně nejenom jednání guvernéra za ČNB navenek, ale i jeho pravomoc podepisovat právní předpisy a akty vydávané ČNB a vyhlášené ve Sbírce zákonů. Pokud je viceguvernér pověřen guvernérem k jeho zastupování, činí tak v plném rozsahu jeho pravomocí a odpovědnosti včetně podepisování právních předpisů a aktů vydávaných ČNB a vyhlášených ve Sbírce zákonů. Zároveň se navrhuje vypuštění dosavadní podmínky pro zastupování, kterou je nepřítomnost guvernéra, neboť ta je v dnešní době rozvinutých technologií komunikace na dálku obtížně interpretovatelná. K jednání za ČNB namísto guvernéra tedy bude nadále stačit rozhodnutí guvernéra o pověření některého z viceguvernérů.

Výběr nejvhodnější varianty

Pokud by byla zvolena nulová varianta spočívající v ponechání současného stavu, mohly by i nadále přetrvávat pochybnosti o oprávnění pověřeného guvernéra k podepisování právních aktů. Z tohoto důvodu není tato varianta považována za vhodnou.

Naopak varianta 1 tyto případné pochybnosti odstraňuje doplněním první věty § 8 zákona o ČNB. Proto lze variantu 1 doporučit jako nejvhodnější variantu.

2.10. Zrušení institutu opatření ČNB

Zákonem je navrhováno zrušení institutu opatření vydávaného ČNB. Důvodem pro zrušení je zejména to, že opatření nedostatečně naplňuje všechny ústavní a zákonné požadavky spojené s vydáváním právního předpisu.

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Nulová varianta by znamenala ponechat v zákoně i nadále možnost pro ČNB vydávat v určitých oblastech opatření ČNB. Vzhledem ke sporné právní povaze opatření není tato varianta vhodnou variantou.

Varianta 1 – nahrazení opatření vyhláškou

Varianta 1 spočívá v nahrazení opatření vyhláškou, kdy jsou splněny všechny procesní náležitosti stanovené Legislativními pravidly vlády i zákonem č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv. Tím dojde ke zvýšení transparentnosti v procesu přípravy sekundární normotvorby i k naplnění všech ústavních i zákonných požadavků spojených s vydáváním právních předpisů.

Pouze oblastech vybraných oblastí, ve kterých ČNB pro stanovení pravidel potřebuje, nebo by např. v případě ohrožení finanční stability mohla potřebovat operativní nástroj, je žádoucí umožnit využití sdělení nebo dočasné využití opatření obecné povahy.

Výběr nejvhodnější varianty

K nulové variantě není vhodné přistoupit. Opatření nejsou právním předpisem ani podle zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, a nepočítají s nimi ani Legislativní pravidla vlády. Jako žádoucí se jeví odstranění současného nevyhovujícího stavu, kdy nejsou naplněny všechny ústavní a zákonné požadavky na vydávání právních předpisů (viz např. ustanovení § 1 zákona o Sbírce zákonů).

3. Konzultace

Podle § 37 odst. 1 ČNB spolu s Ministerstvem financí připravuje a předkládá vládě návrhy zákonných úprav, kterými se upravují postavení, působnost, organizace a činnost ČNB, s výjimkou dohledu nad finančním trhem, platebním stykem a vydáváním elektronických peněz. Tedy i tato novela zákona o ČNB byla konzultována a připravována na základě spolupráce mezi ČNB a MF.

Zákon byl dále konzultován s ECB. *(bude doplněno po této konzultaci)*

4. Implementace

Předložený návrh novely implementuje do zákona o ČNB především Smlouvu a Statut.

5. Zhodnocení platného právního stavu

Dosavadní znění zákona o ČNB neprovádí dostatečně implementaci primárního evropského práva, především článku 131 Smlouvy a článku 14 Statutu.

Dále upravuje dnes již nedostatečným způsobem stanovené kompetence ČNB v oblasti výkaznictví a statistiky, kde je třeba reflektovat především prohlubující se vazbu statistiky, zabezpečované národními centrálními bankami členských států EU, na ECB a Eurostat.

Interpretační nebo aplikační potíže vyvstávají u některých dalších otázek, jako jsou například jednání za ČNB, činnost ČNB na kapitálovém trhu, způsob nakládání s majetkem ČNB, správní řízení či mlčenlivost. V zákoně je vhodné částečně zohlednit též více než 5-leté praktické zkušenosti ČNB s výkonem dohledu nad finančním trhem.

Protože zákon o ČNB je kompetenční normou, upravující v návaznosti na ústavní zakotvení postavení a funkce centrální banky, nebude mít navrhovaná novela žádný dopad na rovnost mužů a žen.

6. Dopad na státní rozpočet, veřejné rozpočty, podnikatelské a životní prostředí

Návrh zákona neklade nároky na státní rozpočet ani na ostatní veřejné rozpočty (rozpočty krajů a obcí) a nebude mít dopady na podnikatelské ani na životní prostředí.

7. Kontakty a prohlášení schválení hodnocení dopadů

Osoby, které tuto zprávu vypracovaly:

Mgr. Miroslava Mastná, Ph.D., oddělení Bankovníctví, odbor Finanční trhy I,

Ministerstvo financí, e-mail: miroslava.mastna@mfcz.cz, tel: +420 257 043 274;

Ing. Martina Petrušová, oddělení Bankovníctví, odbor Finanční trhy I,

Ministerstvo financí, e-mail: martina.petrusova@mfcz.cz, tel: +420 257 042 176;

JUDr. Josef Barák, odbor legislativní a právní, sekce kancelář

Česká národní banka, e-mail: josef.barak@cnb.cz, tel. +420 224 412 174;

Mgr. Luděk Saňa, odbor legislativní a právní, sekce kancelář

Česká národní banka, e-mail: ludek.sana@cnb.cz, tel. +420 224 413 711

Prohlašuji, že předložená zpráva byla připravena v souladu s přílohou usnesení vlády č. 927 ze dne 13. srpna 2007.

podpis nadřízeného zaměstnance

II. Zhodnocení souladu návrhu zákona s ústavním pořádkem České republiky

Návrh zákona je v souladu s ústavní pořádkem České republiky. Zakotvení ČNB je v Ústavě provedeno v čl. 98, kde je ČNB charakterizována jako ústřední banka státu, jejímž hlavním cílem je péče o cenovou stabilitu. Výrazem nezávislosti ČNB je odstavce 1 tohoto článku věta za středníkem, která říká, že do její činnosti lze zasahovat pouze na základě zákona. Odstavec 2 čl. 98 potom stanoví, že postavení, působnost a další podrobnosti stanoví zákon.

Předložený návrh nevybočuje z rámce čl. 98 Ústavy.

ČNB se dále týká čl. 62 písm. k) Ústavy, zakotvující pravomoc prezidenta republiky jmenovat členy bankovní rady ČNB. Tohoto ustanovení Ústavy se zákon nikterak nedotýká.

III. Zhodnocení souladu návrhu zákona s mezinárodními smlouvami a slučitelnost s právními akty Evropské unie

Záměrem návrhu je pro etapu do vstupu České republiky do eurozóny a zavedení eura jako její měny docílit co nejvyšší slučitelnosti právní úpravy, týkající se centrální banky a odpovídající současné vývojové etapě, především s primárními akty evropského práva, jimiž jsou Smlouva a Statut.

V tomto směru provádí návrh korekci některých dosavadních ustanovení zákona č. 6/1993 Sb., které byly podrobeny opakované kritice v konvergenčních zprávách v letech 2004, 2006, 2008 a 2010. Jak vyplývá z části 2. Varianty, přínosy, náklady a návrhy řešení nebyly dvě výtky uvedené v konvergenčních zprávách ECB a Komise z oblasti institucionální nezávislosti centrální banky napraveny (viz kapitola 2.1 a 2.2 v části 2).

Kromě Smlouvy a Statutu je český právní řád dále částečně adaptován na následující nařízení:

- Nařízení Rady (ES) č. 2533/98 ze dne 23. listopadu 1998 o shromažďování statistických informací Evropskou centrální bankou, ve znění Nařízení Rady (ES) č. 951/2009,
- Nařízení Evropské centrální banky (ES) č. 25/2009 ze dne 19. prosince 2008 o rozvaze sektoru měnových finančních institucí (přepracované znění) (ECB/2008/32), ve znění Nařízení Evropské centrální banky (EU) č. 883/2011,
- Nařízení Evropské centrální banky (ES) č. 63/2002 ze dne 20. prosince 2001 o statistice úrokových sazeb uplatňovaných měnovými finančními institucemi na vklady a úvěry vůči domácnostem a nefinančním podnikům (ECB/2001/18), ve znění pozdějších předpisů,
- Nařízení Rady (ES) č. 2223/96 ze dne 25. června 1996 o Evropském systému národních a regionálních účtů ve Společenství, ve znění pozdějších předpisů,

- Nařízení Evropské centrální banky (ES) č. 958/2007 ze dne 27. července 2007 o statistice aktiv a pasiv investičních fondů (ECB/2007/8),
- Nařízení Evropské centrální banky (ES) č. 24/2009 ze dne 19. prosince 2008 o statistice aktiv a pasiv účelových finančních společností zapojených do sekuritizačních transakcí (ECB/2008/30),
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 184/2005 ze dne 12. ledna 2005 o statistice Společenství týkající se platební bilance, mezinárodního obchodu službami a přímých zahraničních investic, ve znění pozdějších předpisů,
- Nařízení Komise (ES) č. 601/2006 ze dne 18. dubna 2006 , kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 184/2005, pokud jde o formát a postup pro předávání údajů,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 716/2007 ze dne 20. června 2007 o statistice Společenství o struktuře a činnosti zahraničních afilací, ve znění Nařízení Komise (ES) č. 747/2008
- Nařízení Rady (ES) č. 3603/93 ze dne 13. prosince 1993, kterým se upřesňují definice pro použití zákazů uvedených v člancích 104 a 104b Smlouvy,
- Nařízení Komise (ES) č. 602/2006 ze dne 18. dubna 2006, kterým se upravuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 184/2005 aktualizací požadavků na údaje.

B. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

Část první (změna zákona o České národní bance)

K Čl. I

K bodu 1 (§ 1 odst. 2)

Odstavec 2 v § 1 konstatuje pouze fakt, že Česká národní banka (v dalším místy jen „ČNB“) je právnickou osobou se sídlem v Praze. Jednak zjednodušuje znění odstavce oproti dosavadnímu stavu o obsahově nejasné tvrzení, že ČNB má postavení veřejnoprávního subjektu, což nic nemění na tom, že do její činnosti je možné zasahovat pouze na základě zákona, má nadále v zákonem stanoveném rozsahu postavení správního úřadu a podléhá veřejné kontrole z hlediska hospodaření a nakládání s majetkem (viz § 47, a též zákon o Nejvyšším kontrolním úřadu nebo zákon o veřejných zakázkách).

Dále odstraňuje nadbytečnou tezi o tom, že ČNB se nezapisuje do obchodního rejstříku. Podle § 27 a následujících obchodního zákoníku se do obchodního rejstříku zapisují (mimo zahraničních osob, které hodlají podnikat na území České republiky) obchodní společnosti a družstva a dále ty osoby, jestliže povinnost jejich zápisu stanoví zvláštní právní předpis (§ 34 odst. 1 písm. d) obch. z.). Zákon takovou povinnost ČNB nestanoví, a je tedy zbytečné deklarovat, že Česká národní banka se do obchodního rejstříku nezapisuje.

K bodům 2, 11, 27, 28, 36, 52, 56, 57, 67 a 72

V § 1 odst. 3, § 2 odst. 2 písm. f), § 19 odst. 1, § 23, § 34 odst. 2, § 44 odst. 2 písm. d) a e), § 44b odst. 7 a 8, § 48 odst. 1 a § 54 se provádí záměna pojmu „zvláštní právní předpis“ na dnes užívaný pojem „jiný právní předpis“. Jde o legislativně technickou úpravu, prováděnou na řadě míst zákona, která je téhož obsahu a proto dál již není samostatně komentována. Uvedená formální záměna je prováděna i v některých dalších ustanoveních spolu se změnami těchto ustanovení, která jsou komentována (viz. body 50 a 51).

K bodu 3 (§ 1 odst. 4)

Odstavec 4 v § 1 se zrušuje, neboť toto ustanovení, které bylo do zákona o České národní bance vtěleno na základě poslaneckého pozměňovacího návrhu v roce 2000 zákonem č. 442/2000 Sb., je zdrojem interpretačních potíží. Jeho doslovný výklad totiž může zpochybňovat skutečnost, že majetek, se kterým ČNB nakládá, je jejím vlastním majetkem, z čehož vycházel již zákonodárce přijímající zákon č. 6/1993 Sb. (viz původní znění § 1 odst. 4 zákona č. 6/1993 Sb. nebo § 1 odst. 4 zákona č. 22/1992 Sb., o Státní bance československé). Zákonem č. 442/2000 Sb. však k žádnému svěřeni majetku České národní bance státem nedošlo. Za této situace je potom otázkou, zda stávající znění § 1 odst. 4 stanoví pravidlo péče centrální banky o majetek, který jí bude eventuálně státem svěřen v budoucnu, anebo péče o majetek, který jí byl státem svěřen již někdy v minulosti. Není ovšem zřejmé, o jaký majetek konkrétně jde. S výjimkou smluvních ujednání mezi státem a ČNB, kdy ČNB funguje jako „banka státu“ (viz § 30 a 31a), však zřejmě k žádnému aktu svěřeni státního majetku za doby existence ČNB nedošlo a ČNB nakládá s veškerým majetkem jako svým vlastním (včetně účtování o něm). Proto je uvedené ustanovení pro nejasnost až zmatečnost rušeno a kvalitativní požadavek zákona na péči s majetkem je nově a systematicky vhodněji

řešen v § 47a a § 35 písm. c) zákona. Nicméně, pro případ, že by snad nějaký majetek v režimu § 1 odst. 4 zákona o ČNB, ve znění zákona č. 442/2000 Sb., reálně existoval, je na základě přechodného ustanovení čl. II konstatováno, že i tento majetek je majetkem ČNB.

Pro úplnost je třeba dodat, že ačkoli ČNB nenakládá s majetkem státu, je zcela legitimní, že stát podřizuje nakládání s jejími prostředky pravidlům pro veřejné zakázky obdobně, jako tak učinil např. u územních samosprávných celků. Obdobně je hospodaření ČNB podřizeno v určitém rozsahu kontrole Nejvyššího kontrolního úřadu (NKÚ), při respektování principu nezávislosti centrální banky. Proto je v novele zákona o NKÚ podřizeno kontrole NKÚ dodržování právních předpisů při hospodaření v oblasti výdajů na pořízení majetku a výdajů na provoz ČNB. ČNB rovněž může být z vlastních prostředků poskytovatelem veřejné podpory, a proto se na ni vztahují příslušná pravidla veřejné podpory. Příkladem uvedené případy, kdy se na majetek centrální banky vztahují předpisy upravující v zásadě majetek státu, nikterak nevyvrací tezi, že centrální banka má vlastní majetek, naopak znění a aplikace uvedených zákonů tuto tezi podporují.

K bodu 4 (§ 1a)

Ustanovení § 1a reflektuje zásadní skutečnost, platnou již dnes, že ČNB je součástí Evropského systému centrálních bank (v dalším jen „ESCB“). Z toho vyplývá, že ČNB vykonává pravomoc, stanovenou centrálním bankám ESCB Smlouvou a Statutem a přímo použitelnými předpisy Evropské unie.

Konstatování, že ČNB je součástí ESCB, je dosud obsaženo v čl. II zákona č. 442/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 127/2002 Sb. Tento článek, do právního řádu zařazený ještě před vstupem ČR do EU, který měl tehdy odloženou účinnost, je z důvodu přehlednosti právní úpravy zrušován a obsah jeho ustanovení je zakotven přímo v textu zákona. Protože jde o ustanovení, které má statusovou povahu, je na místě, aby bylo obsaženo v zákoně samotném, a nikoli v přechodném ustanovení, které svým obsahem navíc žádným přechodným ustanovením není.

K bodům 5 a 6 (§ 2 odst. 1)

Zákon stanoví, že ČNB vedle hlavního cíle pečuje též o finanční stabilitu a bezpečné fungování finančního systému v České republice. Toto rozšíření činnosti ČNB odráží mezinárodní a vnitrostátní ekonomický, právní, institucionální i doktrinální vývoj a zejména situaci, kdy je stále více akcentována důležitá role finanční stability a bezpečného fungování finančního systému včetně adekvátního institucionálního zakotvení provádění úkolů v oblasti makrobezpečnostní politiky. Explicitní deklarace péče ČNB o finanční stabilitu reflektuje doporučení Evropské rady pro systémová rizika ze dne 22. prosince 2011 (*Recommendation of European Systemic Risk Board on the macro-prudential mandate of national authorities ESRB/2011/3*).

Zákon dále stanoví v § 2 odst. 1 ČNB rovněž povinnost podporovat obecné hospodářské politiky v Evropské unii se záměrem přispět k dosažení cílů Evropské unie v souladu s článkem 127 odst. 1 Smlouvy. Uvedené konstatování je dosud obsaženo v čl. II zákona č. 442/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění

pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 127/2002 Sb. Tento článek, do právního řádu zařazený ještě před vstupem ČR do EU, který měl tehdy odloženou účinnost, je z důvodu přehlednosti právní úpravy zrušován a obsah jeho ustanovení je zakotven přímo v § 2 odst. 1 zákona.

K bodu 7 (§ 2 odst. 2)

V úvodu § 2 odst. 2 dochází ke zjednodušení textu s tím, že tento odstavec představuje v písmenech a) až e) výčet úkolů, které plní ČNB a které lze označit za hlavní. Tyto úkoly (a všechny ostatní, které ČNB zabezpečuje) jsou z povahy věci plněny v souladu s hlavním cílem, neboť je nemyslitelné, aby ČNB ve své činnosti postupovala v rozporu s jí dokonce ústavně uloženým hlavním cílem, kterým je péče o cenovou stabilitu. Současně je třeba uvést, že některé činnosti, resp. úkoly ČNB jsou z hlediska jejího hlavního cíle neutrální, tj. nemají na něj vliv. U nich by potom dosavadní návěti odstavce 2 mohlo být vykládáno tak, že i při jejich výkonu musí ČNB sledovat hlavní cíl, což by bylo zbytečné. Naopak může při jejich výkonu sledovat jiné cíle (viz doplňovaná věta druhá v § 2 odst. 1), není-li to s hlavním cílem v rozporu.

K bodu 8 (§ 2 odst. 2 písm. c))

Ustanovení v § 2 odst. 2 písm. c) se doplňuje o vypořádací systémy, upravené blíže v zákoně o podnikání na kapitálovém trhu. Jde pouze o upřesnění kompetenčního ustanovení, které souvisí též s novým § 38a.

K bodu 9 (§ 2 odst. 2 písm. d))

Jedná se o legislativně technické zpřesnění v zájmu zdůraznění vazby na § 44 odst. 1. Současně se v zájmu přesnější systematiky legislativně odděluje výkon dohledu nad osobami působícími na finančním trhu (mikrobezpečnostní dohled) od provádění makrobezpečnostního dohledu tím, že se vypouští dosavadní text týkající se úkolů ČNB v oblasti finanční stability a s tím, že tento text je precizován a přesunut částečně do § 2 odst. 1 a částečně do § 2 odst. 2 písm. e) – viz. důvodová zpráva k bodu 10.

K bodu 10 (§ 2 odst. 2 písm. e)

V zájmu přehlednosti právní úpravy a v zájmu vazby na změnu provedenou v § 2 odst. 1 a v § 2 odst. 2 písm. d), je v samostatném písmenu e) výslovně formulován úkol ČNB, kterým je vytvářením makrobezpečnostní politiky přispívat k odolnosti finančního systému a udržení finanční stability. Toto ustanovení vychází z doporučení Evropské rady pro systémová rizika ze dne 22. prosince 2011 (Recommendation of European Systemic Risk Board on the macro-prudential mandate of national authorities ESRB/2011/3). Odolnost finančního systému nabývá na významu zejména za finančních krizí a stává se důležitým stabilizujícím prvkem ekonomiky. Jedním z výsledků rozsáhlé mezinárodní diskuse v letech 2009-2011 o příčinách a důsledcích globální finanční krize je, že cíl finanční stability by měl být kromě tradičních postupů regulace a dohledu finančního trhu prosazován rovněž prostřednictvím makrobezpečnostní politiky jako samostatné kategorie hospodářské politiky. Na úrovni EU začala v roce 2011 fungovat Evropská rada pro systémová rizika jako evropská autorita pro makrobezpečnostní politiku. Obsahem makrobezpečnostní politiky je monitoring rizik vzniku nestability celého finančního systému, vyhodnocováním intenzity těchto rizik a v případě potřeby vydávání varování adresovaných jiným autoritám, finančním institucím

nebo veřejnosti nebo doporučení pro použití konkrétních nástrojů se záměrem vznikající rizika pro finanční stabilitu utlumit či eliminovat. Za účelem provádění makroobezřetnostní politiky lze použít buď specifickým způsobem nástroje, kterými ČNB jako měnová a dohledová autorita disponuje, nebo nové speciální makroobezřetnostní nástroje, které jsou v současnosti na mezinárodní a evropské úrovni schvalovány či připravovány. Jako příklad chystaných nástrojů lze uvést proticyklický kapitálový polštář nebo kapitálové přírážky pro systémově významné instituce. Tyto nástroje jsou součástí návrhů nařízení COM(2011) 452 final (*CRR – prudential requirements for credit institutions and investment firms*) a směrnice COM(2011) 453 final (*CRD IV - on the access to the activity of credit institutions and the prudential supervision of credit institutions and investment firms*). Oba komunitárním předpisy by měly být schváleny v roce 2012. V případě potřeby, zejména nedisponuje-li sama dostatečnými pravomocemi (zpravidla půjde o oblast legislativy) má ČNB spolupracovat na tvorbě makroobezřetnostní politiky s příslušnými orgány státu (viz též § 9 odst. 2 a § 10 odst. 2).

K bodu 12 (§ 2 odst. 3)

V odstavci 3 je zdůrazněn aspekt spolupráce ČNB s ústředními bankami jiných států, zahraničními orgány zabývajícími se dohledem nad finančním trhem, s mezinárodními finančními organizacemi a mezinárodními organizacemi zabývajícími se dohledem nad finančním trhem, a to včetně sjednávání dohod s uvedenými subjekty. Zahraničními orgány dohledu je třeba chápat i orgány, které jsou pověřeny regulací (normotvorbou) v uvedené oblasti. Obecně je potom toto ustanovení výrazem prohlubující se spolupráce ČNB na mezinárodním poli. Pro oblast dohledu nad finančním trhem v rámci EU je potom tato oblast již dnes upravena v § 2a.

K bodu 13

Jedná se o legislativně technické zpřesnění poznámky pod čarou č. 20.

K bodům 14, 15, 61 a 65 (§ 3 odst. 5, § 3a, § 45d odst. 2 a § 47 odst. 6)

V těchto ustanoveních se do zákona s ohledem na technologický pokrok a již existující praxi informační otevřenosti ČNB doplňuje povinnost ČNB uveřejnit příslušnou zprávu ČNB způsobem umožňujícím dálkový přístup (internet).

K bodu 16 (§ 3b)

S přihlédnutím k doporučení Evropské rady pro systémová rizika ze dne 22. prosince 2011 (*Recommendation of European Systemic Risk Board on the macro-prudential mandate of national authorities ESRB/2011/3*) a nástrojům Evropského systému orgánů dohledu nad finančním trhem je ČNB výslovně dána možnost informovat příslušné subjekty formou sdělení, doporučení nebo varování o zjištěných souvisejících s úkoly ČNB. I když formulace tohoto paragrafu vychází z evropské legislativy, je třeba uvést, že jde o obecnou pravomoc ČNB, týkající se oblastí, které jí svěřuje zákon. Sdělení, doporučení nebo varování vychází především z poznatků, které získává ČNB v souvislosti s výkonem dohledu nad finančním trhem. Již v minulosti varovala ČNB veřejnost před praktikami některých subjektů, působících na finančním trhu, jejichž jednání se dostalo do rozporu se zákonem. Nyní se takový postup ČNB ve prospěch veřejnosti, ale i dalších subjektů formalizuje do zákonem stanovené pravomoci s tím, že zákon záměrně nepojednává o formě těchto sdělení,

doporučení nebo varování. Ta bude vždy volena s přihlédnutím k určitému případu od zveřejnění konkrétního varování určeného veřejnosti v denním tisku, v tiskovém prohlášení ČNB, v úředním sdělení určeným např. obchodním bankám až po dopis guvernéra ČNB adresovaný předsedovi Poslanecké sněmovny nebo předsedovi vlády.

K bodu 17 (§ 5 odst. 1)

Jedná se o promítnutí změn provedených v § 2 odst. 1 a 2 tak, aby byly základní činnosti a úkoly bankovní rady v souladu s cíly a úkoly ČNB jako instituce. Do mandátu bankovní rady se doplňuje makrobezpečnostní politika.

K bodu 18 (§ 5 odst. 2 písm. e))

V odstavci 2 písm. e) se jedná se o legislativně technickou úpravu bez vlivu na obsah ustanovení.

K bodům 19 až 22 (§ 6)

V § 6 zákon pojednává o bankovní radě ČNB jakožto o jejím nejvyšším řídicím orgánu. Úpravy zde navrhované znamenají jednak systematické zpřesnění a v důsledku toho i zpřehlednění tohoto ustanovení, ale reformulací odstavce 10 znamenají i upřesnění odvolání člena bankovní rady z funkce ve vazbě na evropskou legislativu.

Legislativně technická úprava spočívá v upřesnění označení jednotlivých odstavců a v úpravě dosavadního odstavce 7 písm. d), spočívající ve zmírnění požadavků na kvalitu adepta na členství v bankovní radě. Při doslovném výkladu by takový adept měl být uznávanou a zkušenou osobností jak pro oblast měnovou, tak pro finanční trh. Kumulace obou podmínek se nejeví nutná, ale současně nevylučuje, aby byl adept na členství v bankovní radě expertem v obou uvedených oblastech.

V odstavci 10 se upravuje v souladu s čl. 14. 2 Statutu možnost prezidenta republiky odvolat člena bankovní rady z funkce, jestliže by prezident republiky dospěl k závěru, že člen bankovní rady přestal splňovat podmínky pro výkon funkce člena bankovní rady, anebo dopustil-li se vážného pochybení. Nadto v případě guvernéra se písemné vyhotovení jeho rozhodnutí podle odstavce 12 doručuje Radě guvernérů Evropské centrální banky (v dalším jen „Rada guvernérů“) s ohledem na možnost, kterou jí dává článek 14.2 Statutu, totiž domáhat se žalobou u Soudního dvora Evropské unie (v dalším jen „Soudní dvůr“), podanou ve prospěch odvolaného guvernéra, zrušení rozhodnutí o jeho odvolání.

Odstavec 11 předvídá situaci, kdy je funkce guvernéra dočasně neobsazena. V takovém případě rozhodne bankovní rada, který z viceguvernérů bude vykonávat funkci guvernéra do doby jmenování nového guvernéra, a to v plném rozsahu jeho pravomocí a odpovědnosti včetně podepisování právních předpisů a aktů vydávaných ČNB a vyhlášených ve Sbírce zákonů. Pověřený viceguvernér vykonává současně funkci náhradníka v orgánech Evropské centrální banky (v dalším jen „ECB“) a v dalších institucích.

V § 6 je třeba dosavadní odstavec 12 zrušit z důvodu jeho neslučitelnosti s článkem 14.2 Statutu. Zde uvedený důvod, obsažený dosud i v odstavci 13, pro odvolání z důvodu, že člen bankovní rady nevykonává funkci po dobu delší 6 měsíců, je opakovaně předmětem kritiky ECB.

V § 6 se zrušuje rovněž dosavadní odstavce 13 a jeho obsah je upřesňován formulací odstavce 12.

K bodu 23 (§ 8)

Dosavadní znění § 8 je upřesňováno tak, že zmiňuje výslovně nejenom jednání guvernéra za ČNB navenek, ale i jeho pravomoc podepisovat právní předpisy a další právní akty vydávané ČNB a vyhlášené ve Sbírce zákonů. Je-li guvernérem pověřen viceguvernér k jeho zastupování, činí tak v plném rozsahu jeho pravomocí a odpovědnosti včetně podepisování právních předpisů a dalších právních aktů vydávaných ČNB a vyhlášených ve Sbírce zákonů. Navrhovaná právní úprava odstraní určitou výkladovou nejasnost, s níž se ČNB výjimečně setkávala ve Sbírce zákonů, kde byly určité pochybnosti, zda může viceguvernér v zastoupení guvernéra podepsat vyhlášku, aniž by to zákon výslovně stanovil.

Tímto ustanovením se zároveň vypouští dosavadní podmínka „nepřítomnosti“ guvernéra, která je v dnešní době rozvinutých technologií komunikace na dálku obtížně interpretovatelná, a k jednání a podepisování právních předpisů a dalších právních aktů za ČNB namísto guvernéra tedy bude nadále stačit rozhodnutí guvernéra o pověření některého z viceguvernérů k zastupování.

K bodu 24 (§ 9 odst. 1)

Odstavec 1 je rozvinutím principu nezávislosti ČNB vyjádřeného ústavní zásadou, formulovanou v čl. 98 odst. 1 Ústavy, že do činnosti ČNB lze zasahovat pouze na základě zákona. Princip nezávislosti centrální banky je obsažen rovněž v čl. 130 Smlouvy a v čl. 7 Statutu. Zde potom zákon stanoví limit takových zásahů, které spočívají v zákazu přijímat a vyžadovat při výkonu pravomocí a plnění úkolů a povinností v rámci Evropského systému centrálních bank (v dalším jen „ESCB“) pokyny od orgánů a institucí Evropské unie, Parlamentu České republiky, prezidenta republiky, vlády, správních úřadů a od jakéhokoliv jiného subjektu. To se týká všech činností ČNB v rámci ESCB včetně jejího hlavního cíle. Je třeba poukázat na těsnou spojitost hlavního cíle a nezávislosti ČNB, spočívající v tom, že ČNB je nezávislá při plnění hlavního cíle, jak je v odstavci 1 tohoto ustanovení výslovně řečeno; obecně se nezávislost ČNB dovozuje ústavně z teze, že do její činnosti je možné zasahovat pouze na základě zákona (čl. 98 odst. 1 věta za středníkem Ústavy České republiky), a ČNB je ve veškeré své činnosti zákonem vázána.

Pokud se týče dimenze evropských institucí, je konstatování zákazu přijímání a vyžadování pokynů dosud obsaženo v Čl. II zákona č. 442/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 127/2002 Sb. Tento článek, do právního řádu zařazený ještě před vstupem ČR do EU, který měl tehdy odloženou účinnost, je z důvodu přehlednosti právní úpravy zrušován a obsah jeho ustanovení je zakotven přímo v § 9 odst. 1 zákona. V textu došlo k vypuštění slov „tímto zákonem“ s cílem dosáhnout sladění se zněním čl. 130 Smlouvy a čl. 7 Statutu.

K bodům 25 a 26 (§ 9 odst. 2 a § 10 odst. 2)

Jedná se o promítnutí změn provedených v § 2 odst. 1 a 2, tak, aby byla zabezpečena spolupráce ČNB a vlády ve všech základních oblastech činnosti centrální banky včetně oblasti

makrobezpečnostní politiky. Zákaz vyžadování a přijímání pokynů uvedený v § 9 odst. 1 tím není dotčen.

K bodu 29 (§ 24, 25 a 26)

Pokud jde o stanovení (regulaci) povinných minimálních rezerv (dále též „PMR“) jakožto částí zdrojů bank, poboček zahraničních bank a spořitelních a úvěrních družstev, je v těchto ustanoveních nově upravená v návaznosti na opuštění institutu opatření ČNB, avšak při zachování dnešního obsahu a akcentu na flexibilitu a operativnost změny této regulace.

Zákon stanoví povinnost bankám, pobočkám zahraničních bank a spořitelním a úvěrním družstvům mít u ČNB uloženu stanovenou část svých zdrojů (likvidních prostředků), tzv. povinné minimální rezervy (PMR). Jde o nástroj měnové regulace, který nastupuje v případě, že je toho s přihlédnutím k vývoji makroekonomické situace třeba a slouží rovněž k zabezpečení plynulého platebního styku. PMR mohou činit nejvýše 30 % celkových závazků banky, pobočky zahraniční banky nebo spořitelního a úvěrního družstva, snížených o jejich závazky vůči jiným bankám, pobočkám zahraničních bank nebo spořitelním a úvěrním družstvům. Výše zákonem stanovené povinnosti bank, poboček zahraničních bank a spořitelních a úvěrních družstev může být, pokud to vyžaduje měnová politika ČNB, stanovena rozdílně pro tyto – druhově, nikoli individuálně – určené povinné osoby.

Protože musí jít o nástroj pružný, kde prodlení s jeho uplatněním může mít fatální následky, je po opuštění opatření ČNB volena cesta prostřednictvím institutu sdělení ČNB ve Sbírce zákonů podle § 2 odst. 1 písm. e) zákona o Sbírce zákonů a Sbírce mezinárodních smluv. Tímto sdělením, které je pro povinné osoby závazné, bude stanovena výše PMR, den, od něhož musí banka, pobočka zahraniční banky nebo spořitelní a úvěrní družstvo ve stanovené výši PMR udržovat, a období, po které se PMR udržují.

Protože zákon stanoví, že podmínky uvedené v § 24 jsou pro banky, pobočky zahraničních bank a spořitelní a úvěrní družstva závazné, je neplnění této povinnosti postaveno pod možnost účtování sankčního úroku ve výši dvojnásobku platné lombardní sazby z částky, o kterou nejsou PMR naplněny.

§ 26 představuje zmocňovací ustanovení k vydání vyhlášky, která umožní stanovit okruh závazků, ze kterých se PMR udržují včetně zdroje údajů o těchto závazcích. Přitom je třeba zdůraznit, že právní povinnost udržovat PMR povinných osob, kterých se tato povinnost týká, je dána zákonem. Zdrojem údajů se rozumí příslušné statistické výkazy, které musí povinné osoby předkládat. Vyhláška stanoví dále postup pro případ, že povinná osoba údaje, ze kterých se výše PMR stanoví, ČNB nepředloží. Jde o to, aby ČNB mohla stanovit výši PMR náhradním způsobem.

K bodu 30

Jedná se o nutnou legislativní úpravu – zrušení § 26a, týkajícího se PMR -, protože pro jejich novou úpravu postačují § 24 až 26.

K bodu 31 (§ 30)

V § 30 se provádí legislativně technické zpřesnění textu dosavadního odstavce 1 a

odkazu č. 26 a formuluje se poznámka pod čarou č. 26, obsahově shodná s nynější poznámkou pod čarou č. 3a a uvádějící rozpočtová pravidla (zákon č. 218/2000 Sb.).

Dále se zrušuje dosavadní odstavec 2, představující zákaz tzv. měnového financování. Protože tento zákaz má obecnou povahu a vztahuje se i na veřejnoprávní subjekty mimo Českou republiku v tom smyslu, že ČNB jim nesmí poskytovat možnost přečerpání účtů nebo poskytovat jakýkoli jiný typ úvěru, je toto ustanovení ze systematických důvodů vyjímáno z § 30 (nadepsaného „Obchody s Českou republikou“) a osamostatňováno při jeho obsahovém zpřesnění – k tomu viz důvodovou zprávu k § 34a – novelizační bod 37.

K bodu 32 (§ 31)

Odstavec 2 v § 31 se zrušuje a jeho obsah se při určitém zpřesnění vkládá do reformulovaného § 33. Tato změna má i systematické důvody, neboť dosavadní § 31 odst. 2 se netýká obchodů s Českou republikou.

K bodům 33 a 34 (§ 31a)

Mimo legislativně technického upřesnění odkazu na poznámku pod čarou (záměna odkazu č. 3a za odkaz č. 26 při zrušení poznámky č. 3a jsou v § 31a rozšiřována dosavadní oprávnění ČNB při správě státních peněžních prostředků smluvně uložených u ČNB o možnost ukládání volných peněžních prostředků České republiky u bank, poboček zahraničních bank nebo spořitelních a úvěrních družstev, a to na žádost Ministerstva financí, z jehož požadavku také navrhovaná právní úprava vzešla. Tyto operace jsou využívány zejména při denním řízení likvidity státní pokladny, které ČNB realizuje ve spolupráci s Ministerstvem financí. Umožňují efektivně využívat všechny zdroje státní pokladny a tudíž zabezpečit minimální zůstatek na souhrnném účtu státní pokladny vedeném u ČNB.

K bodu 35 (§ 33)

V § 33 se systematicky na jednom místě upravuje činnost ČNB na kapitálovém trhu. Právo vydávat cenné papíry a obchodovat s nimi se s ohledem na potřeby praxe při provádění měnové politiky a péče o finanční stabilitu zobecňuje. Oproti původnímu § 31 odst. 2 zde dále zákon systematicky vhodněji upravuje oprávnění ČNB vést evidence cenných papírů vydávaných Českou republikou, Českou národní bankou a vést evidenci dluhopisů jiných emitentů. Jak již nepřímě plyne ze zákona o podnikání na kapitálovém trhu, do zákona o ČNB se jasně zakotvuje oprávnění ČNB vést evidenci navazující na centrální evidenci cenných papírů vedenou centrálním depozitářem a oprávnění provozovat vypořádací systém s neodvolatelností vypořádání (dnes Systém krátkodobých dluhopisů, tzv. SKD).

K bodu 37 (§ 34a)

Ustanovení § 34a obsahuje tzv. zákaz měnového financování, který je standardním požadavkem evropského práva na finanční nezávislost centrální banky, konkrétně článku 123 Smlouvy, a je obsažen i v nařízení Rady 3603/93. Základním smyslem zákazu měnového financování je zajištění hlavního cíle ČNB, zejména co se týče cenové stability jakožto hlavního cíle ESCB, plněného prostřednictvím národních centrálních bank. Dodržování zákazu měnového financování je předmětem zkoumání ECB v rámci výročních zpráv ECB.

Podle odstavce 1 jde o zákaz možnosti, aby ČNB poskytovala přečerpání zůstatku bankovních účtů nebo poskytovala jakýkoli typ úvěru orgánům nebo institucím Evropské unie, ústředním vládám, regionálním nebo místním orgánům nebo jiným veřejnoprávním orgánům, jiným veřejnoprávním subjektům nebo veřejným podnikům členských států Evropské unie. Rovněž tak je ČNB zakázán přímý nákup jejich dluhových nástrojů, přičemž nákup dluhových nástrojů na sekundárním trhu je podle nařízení Rady 3603/93 ČNB povolen s tím, že nákupu dluhových nástrojů na sekundárním trhu nesmí být využito k obcházení účelu zákazu měnového financování. Za přímý nákup dluhových nástrojů se považuje zejména jejich úpis, resp. situace, kdy se centrální banka stává prvonabyvatelem dluhového nástroje. V souladu s nařízením Rady 3603/93 se za přímé nákupy až do okamžiku vstupu České republiky do Eurozóny nepovažují nákupy obchodovatelných dluhových nástrojů veřejného sektoru některého členského státu Evropské unie, uskutečněné za účelem správy devizových rezerv. Veřejným sektorem se rozumí ústřední vlády, regionální nebo místní orgány nebo jiné veřejnoprávní orgány, jiné veřejnoprávní subjekty nebo veřejné podniky členských států Evropské unie. Veřejným podnikem se rozumí každý podnik, ve kterém mohou stát nebo jiné územní samosprávné celky přímo nebo nepřímo vykonávat rozhodující vliv vlastnictvím takového podniku, svou finanční účastí v něm nebo pravidly, jimiž je řízen. Má se za to, že stát nebo jiné územní samosprávné celky mají rozhodující vliv, pokud ve vztahu k určitému podniku přímo nebo nepřímo drží většinu upsaného základního kapitálu, nebo kontrolují většinu hlasů připadajících na společenské podíly vydané takovým podnikem, nebo pokud mohou jmenovat více než polovinu členů správního, řídicího nebo dozorčího orgánu takového podniku.

Odstavec 2 stanoví určité výjimky z odstavce 1 pro některé finanční instituce.

Konstatování zákazu měnového financování je dosud obsaženo v Čl. II zákona č. 442/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 127/2002 Sb. Tento článek, do právního řádu zařazený ještě před vstupem ČR do EU, který měl tehdy odloženou účinnost, je z důvodu přehlednosti právní úpravy zrušován a obsah jeho ustanovení je zakotven přímo v navrhovaném § 34a zákona.

K bodům 38 a 39 (§ 35)

V § 35 se zrušuje dosavadní text písmene c), tj. stanovení ceny zlata v bankovních operacích, které v praxi ČNB nemá místo, neboť není tvůrcem trhu se zlatem ani se zlatem standardně neobchoduje.

Dále se opouští termín „měnové rezervy ve zlatě a devizových prostředcích“ a je nahrazován termínem „devizové rezervy ve zlatě a devizových hodnotách“. Původní terminologie „měnové rezervy“ je již zastaralá a v tuzemském i mezinárodním kontextu nepoužívaná; pojem „devizové hodnoty“ vychází z platného znění devizového zákona č. 219/1995 Sb., § 1 písm. d).

Zároveň se výslovně konstatuje, že ČNB s devizovými rezervami nakládá při zajišťování svého hlavního cíle - péče o cenovou stabilitu, přičemž při této činnosti jedná ČNB s odbornou péčí instituce pečující o cenovou stabilitu (při nakládání s devizovými rezervami tedy není primárně vedena kritériem péče řádného hospodáře, resp. účelem dosažení zisku z tohoto svého majetku – srov. nový § 47a – novelizační bod 66).

Obchodování s devizovými rezervami svým jménem a na vlastní účet je tradičně neoddělitelnou součástí měnové politiky nezávislé centrální banky a základním nástrojem sloužícím k jejímu řádnému výkonu.

V souvislosti s úpravami provedenými v § 35 je třeba zrušit i text dosavadního písmene d).

K bodu 40 (§ 36)

V § 36 se provádí určitá obsahová redukce ohledně cenných papírů, jejichž problematiku řeší celkově § 33, a jde tedy o systematické zpřesnění.

Současně jde o změnu z povinnosti na oprávnění z toho důvodu, že určité protistrany bankovních obchodů se snažily dovozovat z dosavadní díkce povinnost ČNB s nimi konkrétní obchod uzavřít, ačkoli otázka (jakéhokoli) obchodu je věcí konsenzu mezi stranami. Oproti dosavadnímu stavu jde naopak o rozšíření, resp. neomezování okruhu protistran ČNB v uzavíraných obchodech.

Je rovněž prováděno terminologické zpřesnění, spočívající v užití pojmu „devizové hodnoty“ ve shodě s terminologií devizového zákona.

K bodu 41 (§ 37 odst. 2)

V případě vydávání elektronických peněz se vypuštěním pojmu „regulace“ dosahuje (důvodně) obecnější formulace této pravomoci.

K bodu 42 (§ 38a)

Ustanovení § 38a zavádí ad hoc informační povinnost k naplnění „oversight role“ centrální banky ve smyslu čl. 22 Statutu s tím, že se nejedná o obezřetnostní dohled nad jednotlivými institucemi. Jedním z hlavních úkolů ČNB je, že se podílí na zajištění bezpečnosti, spolehlivosti a efektivnosti platebních systémů (včetně např. neregulovaných tzv. kartových systémů) a vypořádacích systémů obecně a na jejich rozvoji. K naplnění tohoto cíle potřebuje ČNB informace týkající se provozování těchto systémů. K dotazům zaměřeným na provoz systémů proto potřebuje explicitní oprávnění k informační součinnosti ne/regulovaných subjektů. Tyto informace by měly být získávány neformální cestou, aby dotazované subjekty nebyly příliš zatěžovány a za případné nezodpovězení by subjektům neměla hrozit sankce. ČNB takové řešení volí především z důvodu minimální zátěže regulovaných subjektů a hospodárnosti takto neformalizovaného postupu.

ČNB získá potřebné oprávnění ke kladení dotazů a požadování určitých informací a přehledů ze strany dotčených subjektů např. v souvislosti s vypracováním hodnotících zpráv a statistických údajů pro Evropskou centrální banku, které ČNB informace předkládá s maximálně přesnými daty a od co nejširšího okruhu regulovaných subjektů.

K bodu 43

Jedná se o legislativně technickou úpravu, zabezpečující aktualizaci poznámky pod čarou č. 7 na nynější právní stav. Upřesnění této poznámky, vázané na § 39, je prováděno v souvislosti s existencí úředního sdělení České národní banky ze dne 19. dubna 2011,

o registraci zastoupení zahraničních bank a finančních institucí vykonávajících bankovní činnost.

K bodu 44 (§ 40)

Jde o legislativně technickou změnu prováděnou v souvislosti se zpřesňovanou systematikou zákona o ČNB. Obsah dosavadního § 40 je přesunut do § 2 jako jeho reformulovaný odstavce 3, protože se týká mezinárodní spolupráce ČNB, která je v úvodu zákona (§ 1a, § 2, § 2a) souborně upravena. Na jeho místo se přesouvá dosavadní § 42.

K bodu 45 (Část devátá)

Za § 40 se vkládá nová část devátá, která se týká výkaznictví a statistiky jakožto oblastí, které nabyly na významu se vstupem České republiky do Evropské unie, ale i pro vazbu na Evropskou centrální banku a Eurostat. Tyto oblasti jsou dnes v zákoně o ČNB upraveny jen fragmentárně a již nedostatečně, a proto se navrhuje podrobnější právní úprava, založená na evropské legislativě. Z členství v ESCB a rovněž v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem a nově vzniklou evropskou dohledovou architekturou vyplývá pro ČNB řada úkolů a povinností v oblasti výkaznictví, sběru dat a sestavování a vedení statistik.

Systematicky se část devátá člení na hlavu I, týkající se výkaznictví obecně, a hlavu II, týkající se statistiky.

V hlavě I v § 41 zákon zachovává pro ČNB oprávnění shromažďovat informace a podklady v rámci výkaznictví regulovaných i neregulovaných subjektů pro plnění veškerých jejich zákonných úkolů. Vedle výkaznictví, které slouží pro účely statistiky (statistické výkaznictví), jde zejména o data zabezpečující řádný výkon regulace a dohledu a o data přispívající k finanční stabilitě.

Zákon stanoví vykazovací povinnost osob působících na finančním trhu podávat ČNB informace, které jsou nezbytné zejména pro sestavování a vedení statistik k zajištění úkolů, kterými je ČNB pověřena, jakož i pro bezporuchové fungování jednotlivých segmentů finančního trhu. Dále se jedná o vykazovací povinnost dalších osob, které disponují informacemi potřebnými ke splnění statistické zpravodajské povinnosti a pro sestavení statistiky EU, a dále i k plnění závazků vůči mezinárodním institucím.

Je nezbytné zachovat vymezení osob, od nichž ČNB vyžaduje potřebné informace a podklady, na osoby podléhající dohledu ČNB a na osoby náležející do sektoru finančních institucí podle práva Evropské unie. Uvedené skupiny osob se sice částečně překrývají, přitom ale každá skupina zahrnuje navíc jiný okruh dalších subjektů. Z pohledu statistiky je nezbytné uvést, že podle práva Evropské unie, konkrétně nařízení Rady (ES) č. 2223/96, sektor finančních institucí zahrnuje osoby bez ohledu na jejich regulaci, tzn. například i leasingové a factoringové společnosti, společnosti poskytující spotřebitelský úvěr nebo splátkový prodej, společnosti rizikového kapitálu, pomocné finanční instituce apod. Kromě výše uvedeného je dále nezbytné, aby k zabezpečení úkolů ČNB byl zajištěn sběr statistických údajů rovněž od dalších osob, které nespádají pod dohled ČNB ani do sektoru finančních institucí. Získaná data jsou využívána pro sestavení finančního účtu platební bilance a vybraných položek běžného účtu platební bilance, přímých zahraničních investic a portfoliových investic a souvisejících výnosů, a dále pro vykazování investiční pozice

a dluhové služby vůči zahraničí; pokud jde o oblast statistiky mezinárodního obchodu, týkající se služeb, potřebné údaje na základě dohodnuté spolupráce zabezpečuje Český statistický úřad. Proto je nezbytné zákonem zakotvit oprávnění ČNB potřebné údaje od takových osob požadovat, což je stanoveno v odstavci 1.

V odstavci 2 je výslovně uvedeno, že výkazy získané ČNB je Česká národní banka oprávněna používat k zabezpečení všech svých činností. To je důvodné s ohledem na minimalizaci administrativní zátěže vykazujících osob. Výjimku z tohoto pravidla může stanovit pouze jiný právní předpis (např. v návaznosti na mlčenlivost zakotvenou právem EU).

Odstavec 3 představuje zmocňovací ustanovení pro ČNB upravit vyhláškou obsah, formu, lhůty a způsob sestavování a předkládání výkazů pro jednotlivé okruhy vykazujících osob. Pokud nebudou předloženy informace a podklady, resp. statistické výkazy, odpovídat požadavkům podle odstavce 3, nebo pokud vzniknou důvodné pochybnosti o jejich správnosti nebo úplnosti, je ČNB oprávněna vyžádat si odpovídající opravu výkazu, upřesnění nebo vysvětlení. Toto oprávnění dává ČNB odstavec 4. Jestliže vykazující subjekt nesplní stanovenou vykazovací povinnost, bude ČNB postupovat podle příslušného ustanovení upravujícího tento správní delikt.

V hlavě II je poměrně podrobně upravena oblast statistiky. Z členství v ESCB vyplývá pro ČNB řada úkolů a povinností v oblasti výkaznictví, sběru dat a sestavování a vedení statistik. Povinnost shromažďování a zpracování statistických údajů k zajištění úkolů ESCB vyplývá přímo z článku 5 Statutu. Pro oblast statistiky, kterou zajišťují a provádějí národní centrální banky, stanoví požadavky a standardy nařízení Rady, Evropského parlamentu a Rady a ECB svými nařízeními, obecnými zásadami a doporučeními, které jsou nedílnou součástí práva EU.

Pokud se týče § 42, (jakož i § 43c), evropské právo počítá s tím, že informace nutné ke splnění požadavků v oblasti statistiky mohou shromažďovat nebo sestavovat příslušné orgány jiné než národní centrální banky, např. statistické úřady, orgány vykonávající statistickou službu či jiné správní úřady. Proto některé úkoly, které mají být za účelem splnění daných požadavků provedeny, vyžadují spolupráci mezi národními centrálními bankami a těmito příslušnými orgány za účelem využití administrativních zdrojů údajů pro účely statistiky. Za tím účelem je proto nezbytné v rámci zákona tuto možnost upravit.

Proto provádí § 42 s odvoláním na evropskou legislativu výčet úkolů, které musí ČNB zabezpečovat v oblasti statistického výkaznictví, tvorby statistických informací a tvorby statistik ESCB, ECB a Evropské unie. V odstavci 4 tohoto ustanovení se zakládá oprávnění ČNB požadovat a využívat pro statistické účely údaje a informace, které jsou potřebné pro sestavení statistik ESCB a ECB nebo Evropské unie a které ministerstva a jiné správní úřady získávají nebo shromažďují na základě jiných právních předpisů, pokud jsou takové údaje a informace ministerstvy a jinými správními úřady zpracovány a jsou-li dostupné v jejich informačních systémech. Zákon stanoví rovněž povinnost ministerstvům a jiným správním úřadům potřebné údaje ČNB na její vyžádání bezplatně poskytnout.

V § 43 zachovává zákon zmocnění pro ČNB stanovit prováděcím právním předpisem v zájmu omezení zátěže vykazujících osob snížený rozsah vykazovací povinnosti určitému okruhu vykazujících osob nebo jej stanovit pro určitý druh údajů, které má výkaz obsahovat a vymezit okruh statisticky významných vykazujících osob. Za statisticky významnou

vykazující osobu je třeba považovat toho, jehož statistická data mohou ovlivnit celková statistická data za určitou oblast. Pro jednotlivé okruhy vykazujících osob se předpokládá samostatná vyhláška, která okruh respondentů vymezí tak, jako je tomu doposud u stávajících vyhlášek a opatření ČNB týkajících se výkaznictví. ČNB má na zřeteli zátěž kladenou na vykazující osoby a v souladu s předpisy Evropské unie týkajícími se statistiky soustavně monitoruje statistickou významnost sledovaných údajů.

Uvedený přístup je v současné době uplatňován např. u spořitelních a úvěrních družstev nebo fondů kolektivního investování, kdy se na ně vztahuje snížená vykazovací povinnost nebo se údaje nevyžadují a vykazovací povinnost se neaplikuje. Dále je tomu tak např. v nyní platné vyhlášce č. 307/2004 Sb., o předkládání informací a podkladů ČNB osobami, které náleží do sektoru finančních institucí, ve znění pozdějších předpisů, kde je okruh statisticky nevýznamných subjektů monitorován pouze 1x ročně. Potřeba podrobného vymezení zmocňovacího ustanovení přitom vychází z dosavadních poznatků a zkušeností v rámci sběru potřebných dat a tvorby databáze respondentů. Je proto nezbytné dostatečně upravit zákonné zmocnění pro vydávání prováděcích vyhlášek tak, aby ČNB mohla vytvářet a upravovat databázi respondentů, stanovit úlevy a požadovat vykazování objemově významných transakcí.

§ 43a provádí demonstrativní výčet statistik, které sestavuje a vede ČNB. Jedná se zejména o měnové statistiky, statistiky platební bilance, statistiku čtvrtletních finančních účtů a některé další statistiky, které jsou v její působnosti (např. statistika dluhové služby vůči zahraničí). Na základě přímo použitelných předpisů EU ČNB pro statistické účely vede a uveřejňuje seznam měnových finančních institucí v ČR; v návaznosti na rozvoj dalších statistik ČNB postupně zavádí a uveřejňuje obdobné seznamy dalších kategorií finančních institucí.

§ 43b zachovává v oblasti shromažďování statistických údajů a sestavování statistik spolupráci ČNB s Českým statistickým úřadem. ČNB a Český statistický úřad si vzájemně předávají agregované i individuální údaje, včetně důvěrných statistických údajů, pro statistické účely.

Při podezření na porušení statistické zpravodajské povinnosti je rovněž nezbytné zabezpečit podle § 43c uplatňování práva ECB a ČNB na ověřování a nucené shromažďování statistických údajů, které je zakotveno v čl. 6 nařízení Rady (ES) č. 2533/98 o shromažďování statistických informací Evropskou centrální bankou.

§ 43d deklaruje povinnost ČNB i nadále poskytovat statistické informace Mezinárodnímu měnovému fondu, Organizaci pro ekonomickou spolupráci a rozvoj, Světové bance a dalším mezinárodním institucím, a to v souladu se závazky, které Česká republika převzala z titulu členství v těchto institucích.

V souladu s požadavky evropských předpisů zákon stanoví v § 43e ČNB povinnost zabezpečovat ochranu veškerých získaných důvěrných statistických údajů, aby nemohly být neoprávněně změněny, zničeny, ztraceny, přeneseny či jinak zneužity a sloužily výhradně pro statistické účely.

V § 43f se taxativně stanoví, komu, popřípadě za jakým účelem, lze důvěrné statistické údaje poskytnout. Protože toto ustanovení prolamuje povinnost mlčenlivosti, je nutné na tomto místě formulovat zásadu, že poskytnutí důvěrných statistických údajů za zde

stanovených podmínek není porušením povinnosti mlčenlivosti podle tohoto zákona. Dosavadní zasilání přehledů ČNB Ministerstvu financí není tímto ustanovením dotčeno.

V § 43g stanovená zásada zveřejňování je ve shodě s celkovou politikou ČNB vůči veřejnosti, kterou je transparentnost v činnosti ČNB. Jedná se o výsledky statistických zjišťování v oblastech, kde ČNB sestavuje a vede statistiky. Například v oblasti měnové a finanční statistiky ČNB uveřejňuje rozvahovou statistiku měnových finančních institucí, statistiku úrokových sazeb, statistiku fondů kolektivního investování a zprostředkovatelů financování aktiv. V oblasti statistiky platební bilance ČNB uveřejňuje platební bilanci, statistiku přímých zahraničních investic, investiční pozice vůči zahraničí a statistiku devizových rezerv. Dále ČNB uveřejňuje např. statistiku finančních účtů, finančních trhů a cenných papírů.

V důsledku vložení nové části deváté je třeba označit dosavadní část devátou jako část desátou.

K bodům 46 až 49 (§ 44 odst. 1)

V § 44 odst. 1 písm. a) a b) je doplňován a upřesňován výčet subjektů, nad nimiž vykonává Česká národní banka dohled, o pobočky zahraničních platebních institucí, provozovatele platebních systémů s neodvolatelností zúčtování a provozovatele vypořádacích systémů s neodvolatelností vypořádání. Terminologie je upřesňována ve shodě se zákonem č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů, a se zákonem č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů.

Z odstavce 1 se vypouští text dosavadního písmene e) jednak kvůli novému § 38a, kde je založena „oversight“ role ČNB v oblasti platebních a vypořádacích systémů, jejíž cíl je odlišný od dohledu nad konkrétními institucemi, ale i proto, že se obsah tohoto písmene vymyká celkové dikci odstavce 1, který hovoří o dohledu nad subjekty, kdežto dosavadní písmeno e) tohoto odstavce hovoří o dohledu nad oblastí.

K bodu 50 (§ 44 odst. 2 písm. a))

Vypuštění slova „předchozích“ znamená žádoucí zobecnění dikce, neboť ČNB v praxi rozhoduje nikoli pouze o předchozích souhlasech s určitou činností, ale i o souhlasech následných, které se dotýkají některých činností osob na finančním trhu.

K bodu 51 (§ 44 odst. 2 písm. c))

Jedná se o legislativně technickou úpravu související s perspektivním opuštěním institutu opatření České národní banky.

K bodu 53 (§ 44a odst. 4 a 5)

Nové odstavce 4 a 5 v § 44a pojednávají o opatřeních k nápravě v oblasti ochrany spotřebitele na finančním trhu jakožto specifickém nástroji dohledu ČNB, jehož užití je aktuální zejména při méně závažných zjištěních porušení právních povinností ze strany dohlíženého subjektu. Opatření k nápravě spočívá v možnosti ČNB uložit dohlíženému subjektu, aby upustil od nesprávného postupu a zjednal nápravu ve lhůtě stanovené ČNB; tato lhůta musí být přiměřená povaze zjištěného nedostatku, tedy zejména časově reálná.

K bodům 54 a 55

Jde o legislativně technickou úpravu, spočívající ve zrušení dosavadních poznámek pod čarou č. 9j a 18 v souvislosti s nově formulovaným § 44b. Dále jde o změnu v číslování dosavadní části deváté na část desátou v důsledku zařazení nové části deváté, týkající se výkaznictví a statistiky.

K bodu 58 (§ 44c)

Jde o nově navrhované ustanovení § 44c, zobecňující skutečnost, že Česká národní banka vykonává na finančním trhu i činnosti, ke kterým je jinak potřeba licence nebo povolení, které však v případě výkonu těchto činností jí samou nedohlíží (bylo by poněkud absurdní, aby někdo dohlížel sám sebe). Platné znění zákona v § 43 stanoví tuto zásadu v souvislosti s cennými papíry a dalšími investičními nástroji, nicméně je vhodné tuto zásadu zobecnit např. i pro oblast bankovníctví či platebního styku.

K bodu 59 (§ 45 odst. 1)

V § 45 odst. 1 je prováděno určité zpřesnění tohoto ustanovení zejména na základě zkušeností z aplikační praxe. Především se při tzv. dohledu na dálku vylučuje použití zákona o státní kontrole, protože je to z povahy věci vyloučeno.

Vyloučení nahlížení do kontrolního spisu bude respektovat striktní povinnost mlčenlivosti vztahující se na skutečnosti zjištěné při výkonu dohledu nad finančním trhem. Nahlížení do kontrolního spisu by totiž mohlo způsobovat výrazné snížení efektivity dohledu a vyhodnocování zjištěných poznatků. Seznámení kontrolované osoby s informacemi obsaženými v kontrolním spise by jí mohlo umožnit přizpůsobovat své aktivity tak, aby byla ztížena možnost identifikovat případné porušování zákona. Pouze pokud by bylo na základě výsledků kontroly zahájeno správní řízení, byly by relevantní dokumenty, které by se měly stát podkladem pro správní rozhodnutí, zahrnuty do spisu ke správnímu řízení a do něj by bylo možné nahlížet za podmínek § 38 správního řádu.

K bodu 60

Výbor pro finanční trh vznikl v souvislosti s integrací dohledu nad finančním trhem do ČNB. S časovým odstupem 6 let byla jeho činnost revidována s tím, že jeho přínos jako poradního orgánu bankovní rady je v současné době poměrně nízký. Při projednávání svých regulatorních záměrů s účastníky finančního trhu ČNB upřednostňuje přímou formu spolupráce. Komunikuje s profesními asociacemi, což na rozdíl od Výboru pro finanční trh umožňuje oslovit přímo příslušný sektor finančního trhu (bankovníctví, pojišťovnictví, kapitálový trh). Mezi ČNB a MF je uzavřena dohoda, v jejímž rámci se projednává regulace a metodika finančního trhu. Jednání probíhají bezprostředně s útvary na MF odpovědnými za určitou část regulace, díky čemuž jsou k problémům zaujímana stanoviska přímo a na potřebné odborné úrovni. K oslovení široké zainteresované veřejnosti, zejména při přípravě návrhů zákonů v oblasti finančního trhu, využívá MF veřejných konzultací. Návrhy vyhlášek, stejně jako například i této novely zákona o České národní bance, uveřejňuje na svých webových stránkách i ČNB. Tyto formy práce se ukázaly po 6 letech existence Výboru jako daleko efektivnější a přínosnější. V důsledku těchto skutečností bylo rozhodnuto o jeho zrušení.

K bodu 61 (§ 45d)

V souvislosti se zrušením Výboru pro finanční trh je třeba zrušit jeho kompetenci projednávat roční zprávu ČNB o výkonu dohledu nad finančním trhem, předkládanou Poslanecké sněmovně, před tímto předložením, což dosud stanovil odstavec 2 tohoto ustanovení. Předkládání této zprávy Poslanecké sněmovně zůstává zachováno. Místo toho se novou formulací odstavce 2 stanoví ČNB povinnost uveřejňovat zprávu o výkonu dohledu nad finančním trhem způsobem umožňujícím dálkový přístup. To je v souladu s politikou nejširší informovanosti, kterou ČNB trvale sleduje a provádí.

K bodu 62 (Část jedenáctá)

Za § 45d zákona o České národní bance se navrhuje vložit novou část jedenáctou, která by upravovala v systematické části členěné do dvou hlav některé správní delikty podle tohoto zákona a některá specifika všech správních řízení (nejenom řízení podle zákona o České národní bance) vedených ČNB, včetně souvisejících otázek.

V § 46 jsou upraveny přestupky, kterých se mohou dopustit fyzické osoby při porušení některých povinností, stanovených zákonem o ČNB, a obdobně v § 46a správní delikty právnické a podnikající fyzické osoby. Za přestupek lze uložit sankci do 1 milionu Kč, za správní delikt je obligatorně ukládána sankce od 1 milionu do 10 milionů Kč podle závažnosti porušení právní povinnosti. Ustanovení § 46 a 46a bylo formulováno v souladu se Zásadami právní úpravy přestupků a jiných správních deliktů v zákonech upravujících výkon veřejné správy, vypracovanými Ministerstvem vnitra.

Ustanovení navrhovaného § 46b (společná ustanovení ke správním deliktům) vychází ze současného § 46f a je formulováno rovněž ve shodě se Zásadami právní úpravy přestupků a jiných správních deliktů v zákonech upravujících výkon veřejné správy.

V hlavě II § 46c je třeba sjednotit způsob rozhodování o rozkladu. Podle současné právní úpravy je tomu tak, že v případě, kdy ČNB rozhoduje o rozkladech ve věcech kapitálového trhu, bank či spořitelních a úvěrních družstev, se ustanovení § 152 odst. 5 správního řádu neuplatní, zatímco v případě jiných řízení, zejména v řízení podle zákona o pojišťovnictví či devizového zákona, se použijí. Vyloučení aplikace § 152 odst. 5 správního řádu, které neumožňuje v řízení o rozkladu prvostupňové správní rozhodnutí změnit jinak než, že se plně vyhoví rozkladu, (v tom případě se s ohledem na § 152 odst. 4 správního řádu postupuje plně podle § 90 a násl. správního řádu, tedy podle ustanovení o odvolání) je dnes zakotveno (vedle např. § 25a zákona o ochraně hospodářské soutěže) v § 6 odst. 1 zákona č. 15/1998 Sb., o dohledu v oblasti kapitálového trhu a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, v § 41 odst. 1 zákona č. 21/1991 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a v § 28 odst. 7 zákona č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Vzhledem k tomu, že je v současnosti ustanovení § 152 odst. 5 správního řádu vyloučeno již v cca 90 % všech řízení, je vhodnější tak učinit systematicky pro všechny případy rozhodování ČNB, resp. její bankovní rady, a stanovit, že se postupuje podle § 90 správního řádu o rozkladu.

§ 46d stanoví zásadu, že ČNB neukládá náhradu nákladů správních řízení, která vede podle tohoto nebo jiného zákona. Z ustanovení § 79 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní

řád, vyplývá, že v řízení, které bylo vyvoláno porušením právní povinnosti účastníka řízení, správní orgán uloží (tedy musí uložit) tomuto účastníkovi povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou, kterou stanoví vyhláška č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení. Podle této vyhlášky činí výše paušální částky nákladů řízení obecně 1 000 Kč, s možností jejího navýšení ve zvláště složitých případech nebo při přibrání znalce na 2 500 Kč, resp. až na 6 000 Kč v případě přibrání více znalců. Uložení této paušální částky nákladů řízení může mít své opodstatnění ve většině správních řízení vyvolaných porušením právní povinnosti účastníka řízení, kdy jsou ukládány pokuty v řádu tisíců, popř. maximálně desetitisíců. V sankčních řízeních vedených Českou národní bankou je však běžné, že jsou ukládány finančním institucím pokuty v řádech milionů, popř. desítek milionů korun. Například zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, umožňuje ukládat pokuty až do 20 mil. Kč (§ 157 odst. 14), zákon č. 277/2008 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů, dokonce i 50 mil. Kč (§ 120 odst. 5). Částka ve výši 1 000, popř. 2 500 Kč pak rozhodně nepokrývá náklady s tímto řízením spojené (resp. nepokrývá ani zlomek těchto nákladů) a její ukládání vedle několikamilionové pokuty po několika měsících vedení správního řízení tedy není ani symbolické, a je pro ČNB spojeno s další administrativou. Proto je navrhováno uvedené řešení, které eliminuje z věcných důvodů aplikaci § 79 odst. 5 správního řádu.

Ustanovení § 46e je v současnosti zakotveno v § 49a zákona o České národní bance. Doporučuje se řešit otázku správních poplatků společně s úpravou správních řízení a nákladů správních řízení, ke které má věcně nejbližší, a tedy v rámci nové části jedenácté hlavy II.

Nový § 46f řeší problematiku odpovědnosti právního nástupce dohlížené právnické osoby za správní delikt. V současnosti totiž zánik právnické osoby fakticky znamená i zánik její odpovědnosti za správní delikt. To umožňuje, aby se právnická osoba vyhnula například zaplacení vysoké pokuty tím, že raději dobrovolně ukončí svoji existenci. Obdobná úprava má být zakotvena obecně pro všechny právnické osoby v případě přechodu jejich trestněprávní odpovědnosti v § 10 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, který je v současnosti projednáván v Parlamentu České republiky.

S ohledem na výše uvedené se proto navrhuje doplnit do zákona o České národní bance ustanovení, podle kterého odpovědnost právnické osoby, nad kterou vykonává Česká národní banka dohled podle zákona o České národní bance nebo jiného zákona, za správní delikt přechází na jejího právního nástupce. Současně by tím nebyla dotčena odpovědnost původní právnické osoby, pokud v důsledku přeměny nezanikla. V případě přechodu odpovědnosti na více právních nástupců právnické osoby se přihlédne při rozhodování o druhu a výměře sankce i k tomu, v jakém rozsahu na každého z nich přešly výnosy, užitky a jiné výhody z protiprávní činnosti, případně i k tomu, v jakém rozsahu kterýkoli z nich v této činnosti pokračuje. Přiměřeně by se takto postupovalo i v případě, že by došlo ke zrušení právnické osoby až po pravomocném uložení sankce.

Poslední věta novelizačního bodu představuje legislativně technické ustanovení v důsledku formulace nové části jedenácté, kdy je třeba dosavadní část desátou až dvanáctou označit jako část dvanáctou až čtrnáctou.

K bodu 63 (§ 47 odst. 2)

Vypuštění slova „nezbytné“ v § 47 odst. 2 je navrhováno proto, že je věcí názoru

ČNB, ale i uvážení Poslanecké sněmovny, které ČNB předkládá podle odstavce 3 roční zprávu o výsledku svého hospodaření, co je a co již není pro ČNB nákladem na její činnost. Vypuštění slova „nezbytné“ rozhodně neznamená, že vynakládání nákladů na činnost ČNB bude napříště nevhodné: ČNB hospodaří s péčí řádného hospodáře (viz nový § 47a) podle rozpočtu, který schvaluje bankovní rada, a tento rozpočet musí být členěn tak, aby z něj výdaje na provoz ČNB byly patrné. I nadále je zde kontrolní pravomoc Poslanecké sněmovny, které ČNB předkládá roční zprávu o výsledku svého hospodaření, s určitými oprávněními Poslanecké sněmovny vůči ČNB, pokud by měla ke zprávě výhrady.

K bodu 64 (§ 47 odst. 3)

V § 47 odst. 3 se v návaznosti na dosavadní mnohaletou praxi navrhuje terminologická záměna pojmu „plat“ za pojem „mzda“ v souladu se zákoníkem práce. Platem jsou odměňováni zaměstnanci subjektů uvedených v § 109 odst. 3 zákoníku práce, mezi něž ČNB nepatří, a proto uvedené upřesnění je prováděno především v zájmu přesnosti a skutečného stavu věci.

K bodu 66 (§ 47a)

Za § 47 se zařazuje nový § 47a, který v souvislosti se zrušením § 1 odst. 4 konstatuje, že ČNB je s vlastním majetkem povinna nakládat s péčí řádného hospodáře. Tím je míněno, že při nakládání s majetkem bude nejen dodržovat právní předpisy (např. zákon o veřejných zakázkách), ale bude vždy dbát na to, aby byl majetek řádně udržován (jedná-li se např. o budovy), nebyl poškozován, znehodnocován a popř. jinak zmenšován. Konstatování, že ustanovení § 35 písm. c) není dotčeno, má svůj význam v tom, že při zajišťování svého hlavního cíle, tj. péče o cenovou stabilitu, k jehož naplnění ČNB nakládá s devizovými rezervami, které jsou součástí jejího majetku, není prioritou růst hodnoty devizových rezerv. Ty musí být užívány při naplňování hlavního cíle ČNB, což za určité makroekonomické situace může vést i k finančním ztrátám. Proto je užit pojem „odborná péče“, který vystihuje smysl použití devizových rezerv k zajištění cenové stability profesionálně a výlučně s ohledem na hlavní cíl, který představuje veřejný zájem.

Je žádoucí, aby kvalitativní požadavek na péči s vlastním majetkem byl uveden v části zákona týkající se hospodaření.

K bodu 68 (§ 49a)

Problematika upravená dosavadním § 49a byla přesunuta do části jedenácté hlavy II tohoto zákona, a bylo formulováno nové znění § 49a, vycházející z dosavadního § 49b. Toto znění se však zkracuje v souvislosti s navrhovaným zrušením institutu opatření ČNB k 31. 12. 2014, která budou postupně nahrazena vyhláškami, případně sděleními ČNB vyhlášenými ve Sbírce zákonů (§ 24) nebo opatřeními obecné povahy (viz přechodná ustanovení, změna souvisejících zákonů a účinnost). Jeho obsahem zůstává dosavadní právní úprava vydávání Věstníku ČNB, který je vydáván výlučně v elektronické podobě, a úředních sdělení ČNB.

K bodům 69 a 70

Jedná se o legislativně technické změny, související, pokud se týče zrušení poznámek pod čarou č. 12b a 12c, s přesunem materie dosud upravené § 49a do nových § 46e a 46f při

obsahovém upřesnění, a se zrušením dosavadního § 49b.

K bodu 71 (§ 50 odst. 2)

Odstavec 2 se týká zproštění mlčenlivosti v případech stanovených zákonem. Z praktických důvodů se rozšiřuje možnost zprostit zaměstnance ČNB, členy jejích poradních orgánů, např. rozkladové komise, a auditory mlčenlivosti, a to nejenom guvernérem, jako je tomu dosud, ale ČNB samotnou, resp. z povahy věci některými jejími vedoucími zaměstnanci tak, jak to bude upraveno ve vnitřní předpisové základně ČNB. Nedočtena zůstává, jak zákon výslovně stanoví, povinnost mlčenlivosti stanovená článkem 37 Statutu a jinými zákony.

K bodu 73 (§ 59)

V tomto ustanovení se navrhuje upřesnění, neboť poznámka pod čarou č. 26 odkazuje na zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech. Jde o reziduum, kdy zákon odkazoval na zákon č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky ČR a obcí v České republice, jakožto součástí bývalé ČSFR.

K Čl. II

Přechodné ustanovení formulované v čl. II části první má přímou souvislost se zrušením odstavce 4 v § 1 (novelizační bod 3 v části první čl. I) a navazuje na odůvodnění, provedené důvodovou zprávou k tomuto odstavci. Toto ustanovení staví majetkoprávně najisto vztah ČNB k tomu majetku, se kterým ČNB samostatně hospodařila podle § 1 odst. 4 zákona o České národní bance, účinném ke dni účinnosti této novely, pokud by šlo o majetek státu (a takový majetek by vůbec reálně existoval).

K Čl. III

Toto ustanovení představuje standardní republikační doložku pro předsedu vlády vyhlásit ve Sbírce zákonů úplné znění zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, jak vyplývá z pozdějších změn. Zařazení republikační doložky do novely zákona o ČNB je důvodné, neboť úplné znění tohoto zákona bylo vyhlášeno pod č. 286/2006 Sb., a od té doby prošel zákon dalšími čtrnácti novelizacemi. Nyní předkládaná novelizace je od té doby patnáctou a svým rozsahem současně největší novelizací.

Část druhá (změna zákona o bankách)

K Čl. IV

K bodu 1 (§ 15)

Reformulace § 15 souvisí se zrušením pravomoci ČNB vydávat opatření, což vede i ke zjednodušení dikce § 15 oproti současnému stavu. Pravidla stanovená v § 12, 13 a 14 zákona o bankách budou napříště stanovena jediným prováděcím právním předpisem.

K bodu 2 (§ 24)

Úpravy prováděné v § 24 souvisí se zrušením pravomoci ČNB vydávat opatření.

K bodu 3 (§ 26 odst. 3 písm. b))

Úpravy prováděné v písmenu b) souvisí se zrušením pravomoci ČNB vydávat opatření.

K bodu 4 (§ 26bb odst. 2 písm. d))

Jde o legislativně technickou úpravu související se zařazením nového písmene c) do tohoto ustanovení.

K bodu 5 (§ 26bb odst. 2 písm. c))

Jde o nové ustanovení, vkládané za dosavadní písmeno b), které dává ČNB možnost stanovit dočasně cestou opatření obecné povahy pravidla odchylná od § 12 a § 14 písm. a), b) a d) zákona o bankách.

K bodu 6 (§ 26bb odst. 2 písm. d))

Obrat „dočasně stanoví“, doplňovaný do písmene d), má demonstrovat skutečnou dočasnost, a tedy výjimečnost kroků, které na základě tohoto ustanovení může ČNB učinit, a o užitím institutu opatření obecné povahy, pokud hrozí poruchy v bankovním sektoru.

K bodu 7 (§ 38j odst. 1 písm. a))

Jde o legislativně technickou úpravu související se zrušením pravomoci ČNB vydávat opatření. Dále je doplněna povinnost ČNB uveřejňovat také opatření obecné povahy, jehož vydání je ČNB umožněno ve vybraných oblastech, zejména v souvislosti se zrušením institutu opatření ČNB.

Část třetí (změna zákona o spořitelních a úvěrních družstvech)

K Čl. V

K bodu 1 (§ 11 odst. 3)

Zredukování formulace § 11 odst. 3 souvisí se zrušením pravomoci ČNB vydávat opatření. Pravidla a ukazatele podle odstavců 1 a 2 § 11 zákona o spořitelních a úvěrních družstvech napříště stanoví vyhláška ČNB.

K bodům 2 a 3 (§ 27)

Úpravy prováděné v § 27 souvisí se zrušením pravomoci ČNB vydávat opatření.

K bodu 4 (§ 28 odst. 3 písm. b))

Jde o legislativně technickou úpravu související se zrušením pravomoci ČNB vydávat opatření.

K bodu 5 (§ 28i odst. 1 písm. a))

Jde o legislativně technickou úpravu související se zrušením pravomoci ČNB vydávat opatření.

Část čtvrtá (změna zákona o dluhopisech)

K Čl. VI

K bodu 1 (§ 32 odst. 2)

Jde o legislativně technickou úpravu související se zrušením pravomoci ČNB vydávat opatření.

K bodu 2 (§ 45 odst. 2)

Jde o legislativně technickou úpravu související se zrušením pravomoci ČNB vydávat opatření.

Část pátá

K Čl. VII (přechodná ustanovení)

Body 1 až 4 představují přechodné ustanovení, řešící období dvou let, kdy mají být dosavadní opatření ČNB nahrazena vyhláškami. Záležitost je řešena tak, že opatření ČNB, platná a účinná ke dni účinnosti tohoto zákona (předpoklad 1. leden 2013), zůstávají v platnosti, jsou pro své adresáty závazná a ČNB může jejich porušování i nadále sankcionovat. Nelze je však měnit ani vydávat opatření nová, protože účinností tohoto zákona ztratí ČNB k jejich vydávání zákonné zmocnění. Pokud by ČNB v uvedeném mezidobí vydala vyhlášku, nahrazující dosavadní opatření, bylo by třeba k datu účinnosti této vyhlášky nahrazované opatření zrušit. Stalo by se tak vydáním (zrušovacího) opatření na základě tohoto článku, bod 2. Tato „zrušovací“ opatření, stejně tak jako opatření, která by nebyla v přechodném období dvou let nahrazena vyhláškou, budou ze zákona zrušena 31. prosince 2014.

Část šestá

K Čl. VIII

Derogační klauzule zahrnuje zrušení části první čl. II zákona č. 442/2000 Sb., a části druhé čl. IV zákona č. 127/2002 Sb., upravujících materií statusové povahy, která je vtělována přímo do zákona o České národní bance v podobě § 1a, § 9 odst. 1 a § 34a.

Dále derogační klauzule zrušuje část první čl. II zákona č. 127/2002 Sb., týkající se opatření ČNB, protože toto ustanovení již z hlediska svého obsahu ztratilo aplikační význam.

Část sedmá (účinnost)

K Čl. IX

S přihlédnutím ke lhůtám legislativního procesu je účinnost zákona navrhována na 1. leden 2013.